

Treball de fi de grau

Títol

Estudi del panorama actual de la premsa econòmica a Espanya

Autor/a

Arnau Picón Martínez

Tutor/a

Pepa Badell Serra

Departament	Departament de Comunicació Audiovisual i de Publicitat
Grau	Periodisme
Tipus de TFG	Recerca
Data	2 de juny de 2015

Full resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Català:	Estudi del panorama actual de la premsa econòmica a Espanya		
Castellà:	Estudio del panorama actual de la prensa económica en España		
Anglès:	Study of the current situation of the economic press in Spain		
Autor/a:	Arnau Picón Martínez		
Tutor/a:	Pepa Badell Serra		
Curs:	4t	Grau:	Periodisme

Paraules clau (mínim 3)

Català:	Periodisme econòmic, premsa, economia, crisi
Castellà:	Periodismo económico, prensa, economía, crisis
Anglès:	Economic journalism, press, economy, crisis

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català:	Un període prolongat de recessió econòmica està obligant a qüestionar els fonaments del sistema econòmic global. A Espanya, en un context d'incertesa i alternatives, estar informat i conèixer el que passa sembla més important que mai. Així doncs, on són els periodistes, que ténen la missió de fer comprendre què està passant a tota la societat? La premsa econòmica té la oportunitat de tractar i fer comprendre l'actualitat econòmica, però les crisis econòmica i política semblen coincidir amb una crisi de credibilitat del periodisme. Aquesta investigació vol ser un repàs al panorama de la premsa econòmica actual a Espanya.
Castellà:	Un período prolongado de recesión económica está obligando a cuestionar los fundamentos del sistema económico global. En España, en un contexto de incertidumbre y alternativas, estar informado y conocer qué está pasando parece más importante que nunca. Entonces, dónde estan los periodistas, que tienen la misión de hacer comprender qué está pasando a toda la sociedad? La prensa económica tiene la oportunidad de tratar y explicar la situación económica, pero las crisis económica y política parecen coincidir con una crisis de credibilidad del periodismo. Esta investigación pretende ser un repaso al panorama de la prensa económica actual en España.
Anglès:	A long period of economic recession is forcing us to question the foundations of the global economic system. In Spain, a context of uncertainty and alternatives. Being informed to know what's going on seems to be more important than ever. But where are the journalists that have the mission to make people understand the current situation of our society? The economical press has the opportunity to explain the economic situation, but it seems there is another crisis: the credibility of journalism. This investigation wants to be a review about the current outlook of the economical press in Spain.

Compromís d'obra original*

L'ESTUDIANT QUE PRESENTA AQUEST TREBALL DECLARA QUE:

1. Aquest treball és original i no està plagiat, en part o totalment
2. Les fonts han estat convenientment citades i referenciades
3. Aquest treball no s'ha presentat prèviament a aquesta Universitat o d'altres

I perquè així consti, afegeix a aquesta plana el seu nom i cognoms i el signa:

Arnau Picón Martínez

***Aquest full s'ha d'imprimir i lliurar en mà al tutor abans la presentació oral**

AGRAÏMENTS

- A Pepa Badell, tutora del projecte.
- A la família i amics, per la seva ajuda i el seu recolzament.
- Als companys de la universitat, per les hores de feina compartides.
- A Carmen Giró, Manu Andueza i Laia Cristóbal, per la seva ajuda a l'hora de recercar entrevistes
- A tots els entrevistats, per accedir a fer les entrevistes i per interessar-se pel treball. Són Àlex Gubern, Maite Bereñach, Xavier Grau, Salvador Aragonés, Francesc Mateu, Óscar Mateos i Esther Vayà.

ÍNDEX

1. Introducció	7
1.1. Aproximació al tema d'estudi	7
1.1.1. La globalització com a context	7
1.1.2. La nova economia espanyola	8
1.2. Objectius	10
1.3. Justificació de la recerca	10
2. Marc teòric	11
2.1. Aproximació al periodisme econòmic	12
2.2. Estudis sobre la matèria: les descripcions de Mauro Wolf	13
2.2.1. La teoria hipodèrmica	13
2.2.2. El corrent empíric-experimental o "de la persuasió"	13
2.2.3. Els estudis empírics sobre el terreny o "d'efectes limitats"	13
2.2.4. La teoria funcionalista de les comunicacions de masses	14
2.2.5. La teoria crítica	14
2.2.6. La teoria culturològica	14
2.3. La hipòtesi de l'Agenda-setting	15
2.4. L'anàlisi discursiu-semiòtic	16
2.5. Preguntes que plantegen el tema d'estudi	16
3. Metodologia	17
3.1. Objecte d'estudi	18
3.2. Mètodes de recerca	19
3.2.1. Anàlisi quantitativa	19
3.2.1.1. Patró	
3.2.2. Anàlisi qualitativa	22
3.2.2.1. Entrevistes a periodistes	
3.2.2.2. Entrevistes a membres d'entitats socials	
3.2.2.3. Entrevista a una economista	

4. Breu síntesi de la història contemporània del periodisme econòmic a Espanya	24
4.1 Context de la premsa econòmica espanyola	25
4.1.1 La premsa espanyola durant la Transició	27
4.1.2. El cas de 'Cambio 16'	28
5. Investigació quantitativa	29
5.1. Explicació del procés	29
5.2. Buidatge comparatiu	29
5.2.1. Quantitat de pàgines	29
5.2.2. Pàgina on comença la secció	29
5.2.3. Anàlisi quantitativa del contingut informatiu	30
5.2.3.1. Tipus de notícies	
5.2.3.2. Notícies en portada	
5.2.4. Articles d'opinió	33
5.2.5. Infografies	34
5.2.6. Anuncis	35
5.2.7. Editorials / monogràfics	36
5.3. Buidatge per separat	37
5.3.1. Sobre la quantitat de continguts	37
5.3.1.1. Continguts de 'El País'	
5.3.1.2. Continguts de 'El Mundo'	
5.3.1.3. Continguts de 'ABC'	
5.3.2. Sobre el tipus de contingut	40
5.3.2.1. Continguts de 'El País'	
5.3.2.2. Continguts de 'El Mundo'	
5.3.2.3. Continguts de 'ABC'	
5.3.3. Relació opinió / número de pàgines	44
5.3.4. Relació infografies / número de pàgines	45
5.4. Dades obtingudes	46
5.4.1. Sobre els aspectes formals de la secció	46
5.4.2. Sobre el contingut	47

6. Investigació qualitativa	49
6.1. Segons els periodistes	49
6.1.1. El dia a dia dels periodistes	49
6.1.2. Les fonts informatives i la seva influència	50
6.1.3. Importància de les notícies més 'allunyades' dels lectors	51
6.1.4. De l'entorn macroeconòmic a l'economia real	52
6.1.5. L'interès de la societat sobre l'economia	54
6.1.6. El temps i els recursos dels periodistes	55
6.1.7. La jerarquització de les notícies	56
6.1.8. Fronteres de cada secció	57
6.1.9. Economia i opinió	58
6.1.10 La situació de l'economia i el seu tractament a la premsa	58
6.1.11. El pas endavant del periodisme	60
6.2. Segons membres d'entitats socials	62
6.2.1. La desigualtat, principal problema de l'economia	62
6.2.2. Les dos economies	64
6.2.3. El tractament de la pobresa	66
6.2.4. "Primer, els de casa"	66
6.2.5. El deute extern	67
6.2.6. Medi ambient i decreixement econòmic	68
6.2.7. Les conseqüències de parlar-ne poc	69
6.3. Segons una economista	70
6.3.1. L'econometria i la seva funció	70
6.3.2. L'anàlisi i el debat polític	70
6.3.3. Dades i indicadors	71
6.3.4. Anàlisi i propaganda	73
6.3.5. El tractament dels mitjans de comunicació	73
7. Conclusions	75
8. Bibliografia	77

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Aproximació al tema d'estudi

A Espanya, durant els anys setanta es viu el període conegut com la Transició Espanyola. Durant aquests anys, i coincidint amb aquesta etapa, explica Luis Ángel Rojo que “es registra un gir important de les polítiques econòmiques tant en els Estats Units, que també havien practicat fórmules keynesianes al llarg de la dècada, com en la generalitat de les economies europees.”¹. Quan a Europa i als EEUU es comencen a eliminar les polítiques keynesianes en favor del *thatcherisme* i la *reaganomics*², a Espanya es comença a crear un Estat del Benestar que arribava trenta anys més tard respecte a un món occidental on les polítiques públiques començaven a deteriorar-se. Aquesta construcció de l'Estat del Benestar, en termes econòmics, vindria marcada per un període (1974-1984) en el que, segons Rojo, “el PIB només va créixer un 14,4%, en termes reals, i l'ocupació va retrocedir el 16%, amb una pèrdua de 2,2 milions de llocs de treball” a l'estat espanyol.

1.1.1. La globalització com a context

Durant els últims anys de dictadura i els primers de democràcia es construeix l'economia espanyola moderna. Aquest procés s'emmarca en un període macroeconòmic: la ‘mundialització’ o la ‘globalització’. El terme ‘globalització’ adquireix gran força durant la dècada de 1990. Carlos Taibo explicava, l'any 2002, que “el número d'entrades corresponents a aquesta paraula en la Biblioteca del Congrés dels Estats Units va créixer des de 34 l'any 1994 fins a 693 l'any 1999”, tot i que la paraula “es va incorporar a un diccionari per primera vegada als Estats Units,

¹ Rojo, L. (2002). 11. La economía española en democracia (1976-2000). In *Historia económica de España, siglos X - XX* (pp. 397 - 436). Barcelona: Editorial Crítica.

² *Thatcherisme* i *reaganomics* són els noms que se li han donat les polítiques aplicades, respectivament, per Margaret Thatcher al Regne Unit i per Ronald Reagan als Estats Units. Els mandataris van defensar una política econòmica basada en un liberalisme en el que l'estat intervenia menys en l'economia.

l'any 1961”³. Taibo relaciona aquest procés amb una evolució del capitalisme. Ho argumenta explicant que els moviments anti-globalització no qüestionen tot el procés en sí sinó que es centren en l'ordre econòmic: “l'objectiu de la seva contestació és una modalitat concreta de globalització que aquí hem etiquetat de ‘neoliberal’ “. (Taibo, 2002) Altres autors coincideixen amb la vinculació dels termes ‘globalització’ i ‘capitalisme’ o ‘neoliberalisme’, Michel Albert explica la història del capitalisme en tres fases que comencen els anys 1791, 1891 i 1991. La tercera es basa en la idea del nou liberalisme: “es coneixien els seus principis bàsics. Es resumien en poques paraules: el mercat és bo, l'Estat és dolent. [...] Per tant, s'han de reduir els impostos i les cotitzacions socials, desreglamentar, és a dir, fer retrocedir totalment l'Estat per a que el mercat pugui alliberar les energies creadores de la societat”.⁴ La globalització s'entén, doncs, per una part, per les noves doctrines econòmiques del neoliberalisme i, per altra banda, per la desaparició de fronteres econòmiques i universalització del mercat:

“Per mundialització capitalista s'entén el procés de creació d'un únic mercat intern mundial que funciona mitjançant la universalització de la llei del valor. És a dir, l'acumulació de capital, les relacions estructurals bàsiques, l'articulació entre la producció de mitjans de producció i la producció de mitjans de consum, el desenvolupament cíclic, etc. ténen lloc a escala mundial”.⁵

1.1.2 La nova economia espanyola

L'economia espanyola s'explica, doncs, dins del marc de la globalització i de l'economia global, en bona mesura. Però en aspectes microeconòmics presenta - com tants països- una sèrie de particularitats. Carles Sudrià, professor de la Universitat de Barcelona, explica que “la llarga dictadura ens va deixar en herència una economia, en molts aspectes, desequilibrada”⁶. Sudrià es refereix a qüestions

³ Taibo, C. (2002). *Cien preguntas sobre el nuevo desorden. Una mirada lúcida sobre la globalización y sus consecuencias*. (1st ed., pp. 25-26). Madrid: Punto de lectura.

⁴ Albert, M. (1992). *Capitalismo contra capitalismo* (1st ed., pp. 230 - 231). Paris: Ediciones Paidós.

⁵ Martínez, J., & Vidal, J. (1995). La formación del sistema capitalista mundial. In *Economía Mundial* (1st ed., pp. 90 - 91). Madrid: McGraw - Hill / Interamericana de España.

⁶ Carles Sudrià a l'article de David Page: “Todas las crisis de España: de la Edad Media al banco malo”. Publicat a expansion.com : <http://www.expansion.com/2013/05/04/economia/1367690914.html>

que es tracten durant la Transició per a construir el jove Estat del Benestar espanyol: l'estat de les autonomies, el pes de l'administració local, les primeres reformes laborals, l'intervencionisme estatal... Els pactes de la Moncloa (1977) i la Constitució Espanyola (1978) assentaven, en bona part, les bases del sistema econòmic de l'estat.

En aquest sentit, adquireix sentit el terme "Constitució econòmica". La Constitució econòmica és el seguit de bases jurídiques per a la creació d'una estructura econòmica i social⁷. La Constitució Espanyola té, doncs, una sèrie de normes que giren en aquest sentit. El Capítol VII de la Constitució, 'Economia i Finances', és el màxim exponent d'aquestes normes⁸. La definició més general del que ha de ser el principi econòmic de l'estat es troba en el mateix text:

1. Tota la riquesa del país en les seves diverses formes, i sigui quina sigui la titularitat, resta subordinada a l'interès general.
2. Es reconeix la iniciativa pública en l'activitat econòmica. Mitjançant una llei, determinats recursos o serveis essencials podran ser reservats al sector públic, especialment en cas de monopoli; podrà ser acordada, també, la intervenció d'empreses quan ho exigeixi l'interès general.

A partir de les bases de la "Constitució Econòmica", i entenent també l'evolució cultural i política de l'estat espanyol fins l'actualitat, es pot arribar a conèixer la seva realitat socioeconòmica. En aquest context s'han d'entendre també les noves rutines dels ciutadans a l'hora d'informar-se. El periodista Iñaki Gabilondo explica que actualment "la informació té una utilitat ritual en la vida de les persones. Constitueix gairebé un gest, com dutxar-se o rentar-se tots els dies. [...] El gran públic busca en la informació la cobertura d'una necessitat bàsica per a poder viure en societat".⁹

⁷ Cancio, J. La Constitución Económica: promesas incumplibles. Article publicat per a la Universidad Autónoma de Madrid i el Grupo de Estudios Críticos. https://repositorio.uam.es/bitstream/handle/10486/3051/14249_7RJ048.pdf?sequence=1

⁸ La Constitució Espanyola inclou un capítol sobre 'Economia i Finances'. La cita són els articles 128.1 i 128.2 de la CE, els primers del capítol.

⁹ Gabilondo, I. (2011). Para qué sirve la información. In *El fin de una época. Sobre el oficio de contar las cosas* (1st ed., pp. 65 - 57). Barcelona: Barril & Barral (DeBolsillo).

Aquest estudi busca conèixer quina informació es dóna en el camp de l'economia i si la premsa generalista permet configurar-se una idea de la realitat del sistema econòmic. Cal comprendre si la informació econòmica que es dóna s'adequa a les necessitats informatives que té la societat en aquest camp.

1.2. Objectius

- Estudiar l'evolució del periodisme econòmic espanyol i el seu rol actual en el marc mediàtic
- Estudiar els continguts sobre economia als que li dóna importància cada diari.
- Analitzar els problemes que existeixen en el camp de la política econòmica i la cobertura que se'n fa des de diferents punts de vista.

1.3. Justificació de la recerca

Tenint en compte el context econòmic, la preocupació dels ciutadans per temes relacionats amb l'economia i el context mediàtic, cal conèixer si el periodisme està a l'alçada de les circumstàncies, si el periodisme econòmic ha adquirit cert sentit per als ciutadans i si la informació que es dóna condueix a la població a conèixer i comprendre els successos polítics i econòmics de l'actualitat.

En aquest sentit, la realització d'un estudi sobre la informació econòmica de l'estat espanyol adquireix raó d'ésser. La recerca ha d'analitzar la informació econòmica que dóna la premsa generalitzada, i ha de servir per arribar a una conclusió que respongui: el periodisme està ajudant a la formació i al coneixement en el camp de l'economia?

Són moltes les recerques, publicacions i estudis sobre periodisme polític, tractament de temàtiques socials a nivell mediàtic... però l'estudi sobre el periodisme econòmic està més diluït. La comprensió, doncs, del paper del periodisme econòmic en un context de crisi econòmica, esdevé rellevant tant pels periodistes com per al conjunt dels ciutadans

2. MARC TEÒRIC

La ciència econòmica es troba entre mig de les matemàtiques i les ciències exactes i les discrepàncies filosòfiques o polítiques. L'economia no és una ciència exacta i per això és necessari que la informació econòmica no només sigui especialitzada: també hi ha d'haver cert grau de pluralisme, discrepància i debat en l'esfera pública. Explica Rosa del Río que “la base de la informació econòmica és la transformació de les dades en informació i, una vegada que aquesta informació s'ha comprès, analitzat, assumit i interpretat, es converteix en coneixement”¹⁰.

Una altra característica de les ciències econòmiques són la seva repercussió mediàtica. Explica Ángel Arrese que “l'any 1972 va ser l'últim en que l'opinió pública nordamericana va identificar la guerra del Vietnam com el problema més important que afrontava el país. Des d'aleshores, durant la resta de la dècada, assumptes econòmics com l'atur es situarien per davant d'inquietuds socials i polítiques”.¹¹ En aquest sentit, del Río considera que “la informació econòmica protagonitza una de les àrees d'especialització periodística amb major incidència social, ja que els seus continguts tenen una especial repercussió en la vida quotidiana de tots els ciutadans (Del Río, 2004).

Les preocupacions de la població espanyola també han anat molt lligades a les fases que ha anat travessant l'economia. El maig del 1985 l'atur era un dels tres problemes més importants d'Espanya per al 94,4% dels espanyols. En èpoques de creixement econòmic ho havia arribat a estar només per un 37,6% (gener 2007), per darrere del terrorisme i molt igualat amb la immigració. Al Novembre de 2014 l'atur, els “problemes d'índole econòmica” i el “fraud i la corrupció” són els tres problemes més comentats per la població espanyola.¹²

¹⁰ Del Río, R. (2004). *Periodismo económico y financiero* (1st ed., pp. 13-16). Editorial Síntesis.

¹¹ Arrese, Á, & Vara, A. (2011). *Fundamentos de periodismo económico. Temas y lecturas* (p. 26). Navarra: Ediciones Universidad de Navarra.

¹² Dades recollides a la pàgina web del Centro de Investigaciones Sociológicas:
http://www.cis.es/cis/export/sites/default/-Archivos/Indicadores/documentos_html/TresProblemas.html

2.1 Aproximació al periodisme econòmic

El professor Leandro Cantó assegura que “un periodista pot treballar anys cobrint la font econòmica sense arribar a ser mai un especialista; només l’auto-judici i la honestedat professional li ho poden demostrar”.¹³ Cantó és partidari, en aquest sentit, de que tot el periodisme és ‘especialitzat’:

“[...] no existeix realment periodisme modern que no sigui profundament especialitzat. El periodista no és una caixa de ressonància del que els altres opinen; per ser així, moltes vegades la premsa ha caigut en desgràcia. No n’hi ha prou amb requerir l’opinió dels especialistes: és necessari que el reporter tingui el criteri suficient per a dos processos igualment importants: la correcta aplicació d’un qüestionari [...] i l’adequada selecció dels materials informatius [...]”.

El periodisme econòmic, doncs, no deixa de ser periodisme. Per tant, les crisis que sofreix el món de la informació, les particularitats i els canvis de rutines, també afecten al periodisme econòmic. Per un periodista que treballa en premsa econòmica és més important, segons Cantó, saber jerarquitzar, entendre i explicar el que passa que ser un expert en l’àmbit.

Amb aquesta premissa, es pot concloure que, de la mateixa manera que els escenaris mediàtics de cada país presenten una sèrie de semblances i diferències (segons proximitat, cultura, sistema polític...), també ho fan les publicacions econòmiques. La comparació, doncs, pot ser una base sobre la qual sustentar un anàlisi sobre la premsa a Espanya o a qualsevol altre país.

¹³ Cantó, L. (1995). El periodismo especializado y la economía. *Temas De Comunicación*, 71-84.

2.2. Estudis sobre la matèria: les descripcions de Mauro Wolf

L'investigador Mauro Wolf distingeix diverses teories sobre el funcionament i la investigació dels mitjans de comunicació.¹⁴ Algunes teories que Wolf, destaca són: la teoria hipodèrmica; el corrent empírico-experimental o “de la persuasió”; Els estudis empírics sobre el terreny o “d'efectes limitats”; la teoria funcionalista de les comunicacions de masses; la teoria crítica i la teoria culturo lògica.

2.2.1. La teoria hipodèrmica

En mig de dues guerres mundials i amb el naixement de la comunicació de masses, es posa sobre la taula aquesta teoria, que es pregunta “quin efecte produeixen els media en una societat de masses” (Wolf, 1987). Es centra en el paper de la propaganda i conclou que tots els membres de la societat de masses estan influenciats directament pel missatge que es dona des dels mitjans. El sociòleg Harold Lasswell n'és el màxim referent.

2.2.2. El corrent empírico-experimental o “de la persuasió”

Més que una teoria, aquest corrent es forma a partir de moltes petites investigacions sobre temes concrets que superen de la teoria hipodèrmica. Si aquesta es basava en el model conductista de “causa / efecte”, el corrent empírico-experimental es basaria en “causa / processos psicològics que hi intervenen / efecte”. Per tant, els missatges no afecten directament a l'audiència sinó que hi ha un filtre basat en les característiques psicològiques de cada receptor i també característiques de l'emissor i del missatge.

2.2.3. Els estudis empírics sobre el terreny o “d'efectes limitats”

Mentre la teoria hipodèrmica parla de “propaganda” i el corrent empírico-experimental parla de “persuasió”, els estudis empírics sobre el terreny parlen de la “influència” que ténen els mitjans en la societat de masses. Ténen una base més

¹⁴ Wolf, M. (1987). *La investigación de la comunicación de masas* (1st ed.). Milan: Ediciones Paidós.

sociològica i es centren en el consum, el context social i efectes dels mitjans, així com en la seva retòrica.

2.2.4. La teoria funcionalista de les comunicacions de masses

La teoria funcionalista esdevé la negació més paradigmàtica “al lloc comú segons el qual la crisi del sector obeïria fonamentalment a la indiferència, al desinterès i a la distància entre teoria social general i el *communication research*” (Wolf, 1987). Es basa en una visió global dels mitjans de comunicacions i es centra més en les seves “funcions” que en els seus efectes sobre la societat de masses. Es centra, doncs, en l’estructura, en els “usos i gratificacions” i en les funcions dels mitjans.

2.2.5. La teoria crítica

La teoria crítica apareix com a resposta al model funcionalista. Es veu la societat com un ‘tot’ i per això es critica que s’estudïïn processos socials de manera aïllada, sense tenir en compte la complexitat de tota la societat. Max Horkheimer i Theodor Adorno són els màxims exponents de l’Escola de Frankfurt, que és on es gestiona aquesta teoria. La teoria crítica és una reformulació del marxisme que analitza “la transformació dels conflictes socials en les societats altament industrialitzades” (Wolf, 1987). Els autors veuen la “indústria cultural” com el sistema, i aquest condiciona l’acció social dels individus que l’integren.

2.2.6. La teoria culturoològica

La teoria culturoològica apareix a França. Tracta nous temes dins de l’àmbit de comunicació, ja que no es centra únicament en els mitjans de masses i en els receptors, si no que té la missió “d’estudiar la cultura de masses, posant de manifest els elements antropològics més importants i la relació que s’instaura en ella entre el consumidor i l’objecte de consum” (Wolf, 1987). El principal exponent és Edgar Morin, a través de l’obra *L’Esprit du temps*, l’any 1962.

2.3. La hipòtesi de l'Agenda-setting.

“Com a conseqüència de l'acció dels periòdics, de la televisió i dels altres mitjans d'informació, el públic és conscient o ignora, presta atenció o descuida, emfatitza o passa per alt, elements específics dels escenaris públics. La gent tendeix a incloure o a excloure dels seus propis coneixements el que els mitjans inclouen o exclouen del seu propi contingut. El públic, a més, tendeix a assignar el que inclou una importància que reflexa l'èmfasi atribuït pels mass media als aconteixements, als problemes, a les persones”.¹⁵

L'Agenda-setting és una teoria de mitjans de comunicació que ha tingut molta força durant el s. XX a totes les escoles de comunicació. La teoria, patentada per Maxwell McCombs i Donal Shaw¹⁶, assenyala els mitjans de comunicació com a condicionants sobre l'opinió pública: no determinen 'què s'ha de pensar', però sí 'sobre què s'ha de pensar'. Raquel Rodríguez, de l'Observatori Europeu de Tendències Socials,¹⁷ explica que l'agenda-setting “ofereix una explicació de per què la informació sobre certs arguments, i altres no, resulta d'interès per al públic que viu en democràcia”. La hipòtesi és un pilar fonamental d'aquesta investigació, ja que es pretén investigar la influència dels mitjans de comunicació sobre l'opinió pública, en matèria d'economia, a Espanya. L'agenda-setting explica “per què determinats temes indueixen a adoptar accions polítiques mentre altres careixen de la mateixa iniciativa” (Rodríguez, 2004). En aquest sentit, es podria interpretar l'economia com un 'tema', però que, a la vegada, presenta varis 'subtemes'. Dins de la secció d'economia podrien entrar la devaluació de l'euro, la inflació o la situació de les pimes en una província.

“El que planteja la teoria és que els mitjans de comunicació [...] seleccionen d'alguna manera l'índex de temes ressaltats, temes o índexs que seran traspassats de l'agenda dels mitjans a l'agenda del públic” (Rodríguez, 2004). Gràcies a aquest

¹⁵ Shaw, E. 1979. “Agenda-setting and Mass Communication Theory”, *Gazette (International Journal for Mass Communication Studies)*

¹⁶ Maxwell McCombs i Donal Shaw escriuen la teoria de l'Agenda-setting l'any 1972 amb la publicació de ‘The Agenda-Setting Function of Mass Media’

¹⁷ Rodríguez, R. (2004). *Teoría de la agenda setting. Aplicación a la enseñanza universitaria*. Alacant: OBETS, Editorial.

plantejament, ens podem preguntar quins són els temes que es prioritzen en la secció d'economia i quins queden en segon pla.

2.4. Anàlisi discursiu - semiòtic

Mentre l'anàlisi del contingut quantitatiu tracta d'explicar "què" explica la premsa (quins continguts s'ofereixen, a què se li dóna més importància...), l'anàlisi del contingut discursiu-semiòtic explica "com" es diu el que es diu (Teresa Velázquez, 2011). S'analitzaran, doncs, "els elements que componen la unitat textual d'anàlisi, els significants subjacents a la mateixa" i també "quin és el tipus de discurs al que respon". Analitzar el discurs de la premsa econòmica és un complement molt útil per a la investigació quantitativa si es vol assolir una investigació completa.

2.5. Preguntes que plantegen el tema d'estudi

- Com arriba i com hauria d'arribar la informació econòmica a les persones?
- El periodisme està ajudant a la formació i al coneixement en el camp de l'economia?
- Els mitjans de comunicació estan aconseguint fer entendre el procés de crisi econòmica?
- Quina informació econòmica es prioritza i quina queda en segon pla?
- Quin és el grau d'incidència de les fonts institucionals en les notícies econòmiques?

3. METODOLOGIA

Per a respondre les preguntes que plantegen la recerca, es formularan dos investigacions. Aquestes seran una investigació quantitativa i una qualitativa. Les investigacions hauran propiciaran les conclusions que hauran de respondre les preguntes que plantegen el tema d'estudi.

L'anàlisi no és una perspectiva completa d'agenda-setting pel que fa a l'economia, però sí que la pren com a punt de partida. No s'investiga si el que preocupa a la població, pel que fa a l'economia, són els temes que surten a la secció d'economia, ja que s'ha de tenir en compte la complexitat del diari pel que fa a la seva estructura i la seva manera de funcionar, sobretot pel que fa a la difosa frontera entre l'economia i la política.

Tot i que existeixen fonts que intenten determinar quines són les principals preocupacions per als ciutadans, és difícil fer una correlació directa amb només una secció del diari. Però l'agenda-setting és un punt de partida si es té en compte que la investigació vol respondre una de les preguntes que plantegen el tema d'estudi: quina informació econòmica es prioritza i quina queda en segon pla? Si es té com a punt de partida la teoria de l'agenda-setting, que se li doni més o menys rellevància a alguns continguts pot ser una base per a conèixer, d'una banda, si les seccions d'economia informen de temes que interessin als ciutadans i, d'altra banda, si el debat polític-econòmic respon als continguts als que se li dona més prioritat.

Per a obtenir resposta a les preguntes, s'utilitzaran els mecanismes d'investigació quantitativa i qualitativa pertinents i es treuran les conclusions a partir del buidatge. Depenent de la pregunta, s'hi pot arribar amb una investigació o una altra. Per exemple, "quina informació econòmica es prioritza i quina queda en segon pla" es pot analitzar a partir del contingut de la premsa i l'anàlisi quantitatiu, així com el "grau d'incidència de les fonts institucionals" o els temes més recurrents. Però "com arriba i com hauria d'arribar" la informació en l'àmbit de l'economia és una pregunta que suggereix una resposta més interpretativa. Així doncs, algunes preguntes es resoldran més fàcilment mitjançant l'anàlisi qualitatiu.

Prèviament a explicar el procés metodològic de cada investigació, cal fer un repàs a treballs ja existents que s'acosten a la matèria d'estudi.

3.1. Objecte d'estudi.

Segons la 'Oficina de Justificación de la Distribución' (OJD) i 'Publicaciones Gratuitas Ejemplares Distribuibles (PGD)¹⁸ els tres diaris espanyols – de premsa generalista, en paper i de pagament – amb més tirada són 'El País', 'El Mundo' i 'ABC'. Aquests tres diaris, seran, doncs, els objectes d'estudi de la investigació. S'escullen aquests mitjans per què, al ser els que ténen més tirada, es pot considerar que són els més representatius de com es dona la informació sobre economia, ja que ténen més consumidors. La investigació ha de trobar si hi ha gaires diferències entre els principals mitjans generalistes o si els tres responen a una informació similar. Això determinarà, per exemple, quina incidència té la informació institucional en la secció d'economia. El diari '20 Minutos' té més tirada que els seleccionats, però no serà considerat per a l'objecte d'estudi, ja que és de distribució gratuïta. Aquest fet condiciona alguns aspecte de la publicació, com la publicitat, el número de pàgines o la representativitat de la tirada: es pot considerar que és més probable que tingui interès en llegir un diari qui l'ha anat a comprar que qui l'ha adquirit gratuïtament.

¹⁸ Auditoría de medios impresos de la OJD y la PGD: <http://www.introl.es/medios-controlados/>

3.2 Mètodes de recerca

3.2.1 Anàlisi quantitativa

L'únic anàlisi quantitativa que s'utilitzarà per a la investigació és un anàlisi del contingut. L'anàlisi del contingut serveix, segons Teresa Velázquez, “per a l'extracció de dades en aquells documents seleccionats coma a mostra d'estudi per a una investigació, estudi o informe”¹⁹. Es farà servir, doncs, un mateix patró per a l'anàlisi del contingut de diverses publicacions, el buidatge del qual servirà per a establir-hi comparacions. L'anàlisi tindrà en compte, per una banda, la audiència (tirada) de cada publicació. Es valorarà la tirada de l'any 2014. Per altra banda, es compararà el contingut que s'ofereix a cada publicació mitjançant el patró. S'aplicarà la recopilació de dades a les publicacions que són objecte d'estudi durant tot el mes de gener de 2015. En total, s'analitzen 84 publicacions, dividides en 28 dies del mes de gener. Els tres dies de gener que falten són, per una banda, el dia 1, ja que no es publiquen diaris i, per altra banda, els dies 6 i 13, per què no s'ha pogut accedir als exemplars.

3.2.1.1. Patró.

2 GNER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
Portada diari			
Titular secció			
Notícies en pàgina senar			
Notícies en pàgina parell			
Notícies secundàries			
Altres			
Total notícies			

¹⁹ Velázquez, T. (2011). Técnicas cuantitativas: El análisis del contenido. In L. Vilches (Ed.), La investigación en comunicación (1st ed., pp. 117-121). Barcelona: Gedisa editorial.

Total pàgines secció			
Pàgina on comença la secció			

El patró que es segueix per fer l'anàlisi quantitatiu té diversos ítems a analitzar que permeten fer-se una idea dels aspectes formals de les seccions d'economia dels diaris analitzats, dels seu contingut i d'altres aspectes, com la publicitat. En alguns titulars, entre parèntesi s'indica el tema que tracten, ja que fora de context no es poden entendre.

- Portada diari: En aquest apartat s'indica quin és el titular de la secció d'economia que surt a la portada del diari. Entre parèntesi, es posarà si és 'monogràfic', 'principal' o 'secundari'. 'Monogràfic' significa que el diari dedica tota la portada al tema. 'Principal' vol dir que el titular destaca a la portada, juntament amb dos o tres temes més. Si s'indica que és 'secundari' vol dir que ocupa un espai més discret a la portada. Si no hi ha cap titular de la secció d'economia a la portada del diari, es hi surten dos guionets.

- Titular secció: S'hi indica quina és la notícia que obra la secció.

- Notícies en pàgina senar: s'hi indiquen els titulars de les notícies destacades que ocupen pàgines dretes de la secció.

- Notícies en pàgina parell: s'hi indiquen els titulars de les notícies destacades que ocupen pàgines dretes de la secció.

- Notícies secundàries: són les notícies que ocupen menys de mitja pàgina i també els breus que només ténen un paràgraf, que normalment surten a l'apartat de borsa i finances.

- Altres: en aquest apartat s'indiquen les infografies que apareixen a la secció, els anuncis amb el seu tamany, articles d'opinió i el seu autor i altres observacions.
- Total notícies: número total de les notícies que apareixen a la secció.
- Total pàgines de la secció: número total de les pàgines que ocupa la secció. S'hi descompten els anuncis de pàgina sencera i de doble pàgina.
- Pàgina on comença la secció: número de la pàgina on apareix la notícia que obra la secció. Aquesta dada permet conèixer si la secció comença en pàgina dreta o esquerra (número senar o parell) i si està més al principi o al final del diari.

A més a més, es classificaran totes les notícies, recollides en el patró, en quatre tipus segons el seu contingut. Els quatre tipus seran 'Política econòmica', 'Empresa i Borsa', 'Macroeconomia' i 'Banca'.

- Les notícies de política econòmica són aquelles que ténen a veure amb empreses públiques, mesures que anuncia el govern estatal o un govern autonòmic, entrevistes a dirigents polítics i altres temes relacionats amb la política econòmica que es tracten a la secció. També s'hi inclouen les que mostren tendències que, tot i que no només són causa de la política pública, sí que hi tenen a veure. Per exemple, l'evolució de l'atur, de l'IPC, del consum...
- Les notícies d'empresa i borsa són les que expliquen l'estat actual d'una empresa que no sigui financera i també les que parlen de l'Ibex o d'altres borses.
- Les notícies de macroeconomia informen sobre anuncis d'organismes supraestats, com la Unió Europea, el Banc Central Europeu, el Banc Mundial, el Fons Monetari Internacional... També les que es centren en els mercats mundials, parlen d'economies d'altres països, de l'euro...
- Les notícies de banca són les que parlen sobre entitats financeres. Poden presentar balanços, parlar del seu creixement, informar sobre fusions... o també

parlar de moviments en les cúpules de les entitats, o inclús de males pràctiques i de temàtiques penals relacionades amb entitats financeres.

3.2.2 Anàlisi qualitativa

El mètode que s'utilitzarà per a l'anàlisi qualitativa serà l'entrevista en profunditat. Aquest recurs permet conèixer l'opinió d'economistes i periodistes especialitzats sobre la informació econòmica. Les respostes dels entrevistats seran analítiques, però també opinatives i interpretatives, de tal manera que la seva opinió pot ser un molt bon complement per a la investigació i pot ajudar a resoldre les preguntes que plantegen el tema d'estudi.

Per a la investigació s'han buscat tres tipus d'opinions: la de periodistes especialitzats, la d'economistes i la de membres de la societat civil.

3.2.2.1. Entrevistes a periodistes

Les entrevistes a periodistes són les més importants de l'anàlisi qualitativa, ja que és la opinió de qui coneix les rutines periodístiques, els criteris de jerarquització de continguts, el pes de les fonts i el dia a dia a la redacció. Es tindrà en compte la veu de quatre periodistes, que són:

- **Àlex Gubern**, periodista de 'ABC' Catalunya.
- **Salvador Aragonés**, periodista especialitzat en economia, exdirector d'Europa Press, redactor de l'agència ANSA i professor emèrit de la UIC.
- **Xavier Grau**, periodista del diari ARA.
- **Maite Bereñach**, periodista freelance. Una de les seves especialitzacions és la premsa econòmica i financera. Té un blog sobre economia i finances.

3.2.2.2. Entrevistes a membres d'entitats socials

El darrer perfil d'entrevistats són membres d'organitzacions que tenen cert pes en la societat i que, sense ser periodistes ni persones especialitzades en economia, poden tenir una opinió rellevant sobre la informació que es dona i la reacció social

que aquesta genera. S'ha escollit a dos entrevistats que pertanyen a organitzacions amb pes dins del teixit associatiu a Catalunya:

- **Oscar Mateos**, membre de Cristianisme i Justícia, professor de Cooperació i Desenvolupament a la UIC.
- **Francesc Mateu**, president d'Intermón Oxfam de Catalunya.

3.2.2.3. Entrevista a una economista

Una entrevista a una economista serà el complement de les anteriors. Els economistes ténen una opinió important respecte a l'anàlisi, encara que no són la font principal. La recerca no és un anàlisi de l'economia sinó de la informació que es produeix en aquest camp. L'opinió i els coneixements de l'economista té valor en tant que és especialista en el sector i té una visió externa sobre la informació econòmica que pot ser de valor. L'economista entrevistada serà:

- **Esther Vayà**, doctora i professora d'econometria de la UB.

4. BREU SÍNTESI DE LA HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA DEL PERIODISME ECONÒMIC A ESPANYA

Amb el nou panorama sorgit després del final del franquisme també sorgeixen una sèrie de publicacions especialitzades. En el camp econòmic cal destacar l'aparició de *Cinco Días* (1978), *Expansión* (1986). També es van reconvertir revistes com *Actualidad Económica* (1958).

L'any 1991 es posa de manifest l'augment de publicacions econòmiques. "El periodisme econòmic està de moda a Espanya" (Coca i Diezhandino, 1991) després de que comencin a augmentar les tirades de premsa econòmica, "tres diaris econòmics competeixen cada matí en el mercat". La informació econòmica comença a adquirir rellevància i influència en el mercat espanyol i es comença a augmentar la importància de la secció d'economia de la premsa generalista. "En realitat, l'únic que ha passat és que s'ha fet normal a Espanya el que ja era habitual en tot el món occidental des de fa molts anys".

També han aparegut altres publicacions, com la 'La Gaceta de los Negocios' (1989), 'Dossier Econòmic' (1997), 'El Economista' (2006), en format digital, 'L'econòmic' (2010) i 'Alternativas Económicas' (2013).²⁰

Amb l'arribada del format digital, a part de El Economista i la versió digital de 'Alternativas Económicas', han aparegut altres pàgines d'informació econòmica i financera com 'Emprendedores', 'Alta Dirección', 'Cantabria Económica', 'Capital', 'Dinero', 'Dossier Empresarial', 'Especial Directivos', 'Estrategia Empresarial', 'Estrategias de Inversión', 'Hoy Inversión', 'Líder Digital' i 'Megabolsa'.²¹

²⁰ Biblioteca de Ciències Socials. Revistes i premsa econòmica (Biblioteca de Ciències Socials. Revistes i premsa econòmica)
<http://www.bib.uab.es/socials/econdiar.htm#dossier>

²¹ Noticias del día (de España) - Kiosko.net
http://www.kiosko.net/publicaciones.php?id_seccion=2&id_tema=56

En aquest sentit, cal diferenciar dos tipus de publicacions. ‘El Economista’ o ‘Alternativas Económicas’ busquen un públic general, igual que les seccions d’economia de la premsa generalista. Altres publicacions especialitzades estan destinades a un públic específic que té interès especial en l’actualitat de la borsa i les finances.

4.1 Context de la premsa econòmica espanyola

Al llarg del segle XIX comencen a proliferar, arreu de l’estat espanyol, les publicacions de premsa. La periodista Natalia Bernabeu classifica la premsa espanyola d’aquest segle en dos tipus: la “premsa política”, que “utilitza els mitjans de comunicació com a vehicle de la transmissió d’una ideologia”, i la “premsa informativa”, que “l’objectiu immediat de la qual és el benefici econòmic”²²

Luis Garrido defineix també la premsa econòmica del segle XIX dins del marc de l’anàlisi i l’opinió:

“Predomina la informació qualitativa a través d’articles d’opinió o informes descriptius en els que amb prou feines s’hi aporten xifres. No obstant, la informació és rellevant en nombrosos casos per què reflexa, millor inclús que les dades, l’estat de la situació des del punt de vista dels especialistes, erudits i estudiosos de l’època. És a dir, ens informa de com experimentaven i interpretaven les diferents conjuntures econòmiques que vivien i sobre les que escrivien”.²³

²² Bernabéu, N. (n.d.). Breve historia de la prensa. Retrieved February 16, 2015, from <http://www.quadraquinta.org/documentos-teoricos/cuaderno-de-apuntes/brevehistoriaprensa.html>

²³ Garrido, L. (n.d.). Prensa economica (1800-1939). Aproximación para una guía de la prensa económica de España (p. 14). Jaén: Cámara oficial de comercio e industria en Jaén.

Leonardo Romero afegeix una nova característica al periodisme del segle XIX: la centralització de la producció²⁴. “Madrid va monopolitzar casi de manera absoluta les iniciatives en que aquest fenomen es refereix. La premsa regional i local [...] va ser mimètica i epigonal.” Romero només troba una excepció amb la premsa catalana i amb algunes publicacions regionals de finals de segle.

Garrido recorda que, pel que fa a l'anàlisi de la premsa econòmica espanyola fins l'any 1939, s'ha de considerar la dificultat que comporta que “no aporta un punt de vista objectiu de la situació, sinó una interpretació de la mateixa que l'historiador econòmic ha de criticar i reinterpretar”. Aquesta tendència s'intensifica amb l'entrada del s. XX, on la premsa està molt lligada a una ideologia: apareixen publicacions com ‘La Internacional’, ‘Solidaridad Obrera’, etc.

Amb l'arribada de la dictadura franquista, després de la Guerra Civil, s'incauten mitjans de comunicació que no siguin afins al règim i s'inicia un procés de censura i control mediàtic que perduraria fins la Transició. Núria Simelio explica a la seva tesi doctoral²⁵ que la Falange s'apropia de l'escenari mediàtic espanyol mitjançant un entramat de periòdics i revistes: “La premsa del *Movimiento* va arribar a estar integrada per més de quaranta diaris, a més de publicacions que eren de caràcter regional i que, en la seva majoria, tenien una escassa tirada i rentabilitat”.

Durant els anys 60, però, apareixen noves publicacions en el marc del període aperturista del règim franquista. Apareixen algunes revistes com *Cataluña Exprés* (1963), *Siglo XX* (1965), *Promos* (1965) o *Cambio 16* (1971). També apareixen alguns diaris com el *Tele/Exprés* (1964) (que seria el primer diari independent de

²⁴ Romero, L. (1988). Prensa periódica y discurso literario en la España del XIX. In *La prensa española durante el siglo XIX. I Jornadas de especialistas en prensa regional y local*. Instituto de Estudios Almerienses.

²⁵ Simelio, N. (2006). Prensa de información general durante la Transición política española T(1974-1984): Pervivencias y cambios en la representación de las relaciones sociales. *Universitat Autònoma De Barcelona. Facultat De Ciències De La Comunicació. Departament De Periodisme I De Ciències De La Comunicació*.

Barcelona nascut després de la Guerra Civil), *Nuevo Diario* (1967) o el *Diario Femenino* (1968) que reapareixeria amb el nom de *Mundo Diario* l'any 1974.²⁶

4.1.1 La premsa espanyola durant la Transició

“Els albors de la denominada Transició política espanyola o, com alguns autors prefereixen anomenar el *postfranquisme institucional*, queden igualment marcats, en el que el sector informatiu es refereix, per la presència d'una premsa inicialment de partit, i més tard de control governamental i titularitat estatal, que sesgarà novament, de forma singular, l'espectant procés de transformació de les estructures jurídico-polítiques de l'Estat franquista o del que comunment és conegut com procés de Transició política”.²⁷

Joan Montabes analitza la intromissió de l'Estat en la 'llibertat de premsa' adquirida amb la Constitució Espanyola del 1978 i ho relaciona amb la tradició franquista. Aquesta intromissió es contempla, en el cas dels mitjans públics, fins i tot a la Constitució. Una característica que “suposa, sense cap dubte, una de les majors originalitats de la nostra Constitució en aquesta matèria. Ni en els precedents constitucionals espanyols, ni en el Dret Constitucional comparat trobem alguna referència en alguna mesura similar a la comentada”.

En tot cas, durant la Transició apareixen un gran número de publicacions de premsa privades que comencen a definir l'escenari mediàtic de la propera etapa democràtica. A més a més, les publicacions nascudes en l'etapa tardofranquista comencen a exercir amb més llibertat un periodisme més modern i acord amb la llibertat de premsa (*Tele/Exprés*, *Cambio 16*, *Nuevo Mundo*...) que esdevindrà

²⁶ Torrent, J., & Torrado, D. (n.d.). Mundo Diario. Retrieved Nov 28, 2015, from <http://www.upf.edu/depeca/depeca/mvm/diaris/mundodi.htm>

²⁷ Montabes, J. (n.d.). Algunas consideraciones metodológicas para el estudio de la prensa del movimiento en la transición política española. 1975-1978. In M. Tuñón (Ed.), *La prensa de los siglos XIX y XX. Metodología, ideología e información. Aspectos económicos y tecnológicos*. Servicio Editorial Universidad del País Vasco.

referent durant la primera etapa democràtica. Es mantindrien també com a referents diaris més veterans com *ABC* o *La Vanguardia*.

L'any 1976 apareix el diari *AVUI*, el primer íntegrament en català. Apareixen també *EL PAIS* i *Diario 16* (successor de *Cambio 16*). L'any 1978 naixeria *EL PERIÓDICO*.

4.1.2 El cas de 'Cambio 16'

En les publicacions aparegudes al final del règim franquista comença a aparèixer la informació econòmica més moderna. L'any 1971, el règim clausurava la revista quinzenal *España Económica* pels seus editorials massa liberals. El mateix any sorgia *Cambio 16*. En els seus inicis, la revista *Cambio 16* tenia com a capçalera: "*Semanario de Economía y Sociedad*". Els directius no estaven d'acord amb aquesta capçalera ja que *Cambio 16* havia de ser un setmanari de política nacional. José María Díaz explica que "es va intentar fer de la informació econòmica i social una excusa per a difondre l'ideari polític liberal del setmanari. Així doncs, *Cambio 16* es va convertir en una "revista de política disfressada d'economia" que apostava per un desenvolupament econòmic i social bastant antagònic amb les idees franquistes. En aquest sentit, la revista es convertiria en un referent per l'escenari mediàtic establert durant la Transició.²⁸

²⁸ Díaz, J. (2010). La economía como excusa. La información económico-política en la revista Cambio16. In *Periodismo económico. Viejos y nuevos desafíos*. Ediciones Universidad de Navarra.

5. INVESTIGACIÓ QUANTITATIVA²⁹

5.1. Explicació del procés

L'anàlisi quantitativa es basa en la comparació dels continguts dels periòdics 'El Mundo', 'El País' i 'ABC'. El procés de buidatge és una explicació dels resultats obtinguts cada apartat del patró³⁰. El buidatge permetrà conèixer les diferències entre els tres periòdics a nivell formal i també alguna observació pel que fa als continguts.

5.2. Buidatge comparatiu

5.2.1. Quantitat de pàgines

	El País	El Mundo	ABC
Total de pàgines	145	106	141
Mitjana pàgines/dia	5,178	4,416	5,035

'El País' és el periòdic que més pàgines destina, de mitjana, a la secció d'economia, amb 5,178 pàgines diàries. El diari 'ABC' en destina 5,035 i, 'El Mundo', 4,416.

5.2.2. Pàgina on comença la secció

	El País	El Mundo	ABC
Mitjana	22,892	29,125	39,607

La secció d'economia de 'El País' és la que es troba més endavant dels tres diaris analitzats. A més a més, és la que menys varia segons el dia (excepte alguna

²⁹ Es pot consultar el patró a la metodologia, i l'anàlisi sencer a l'annex 1. Els gràfics són d'elaboració pròpia

excepció). La del 'ABC', en canvi, és la que més varia cada dia i, a més, és la que surt més al final del diari. 'El Mundo' es troba enmig dels altres dos.

5.2.3. Anàlisi quantitativa del contingut informatiu

	El País	El Mundo	ABC
Total de notícies	291	202	243
Mitjana notícies/dia	10,392	8,416	8,678

	El País	El Mundo	ABC
Notícies per pàgina	2,006	1,905	1,723

5.2.3.1. Tipus de notícies

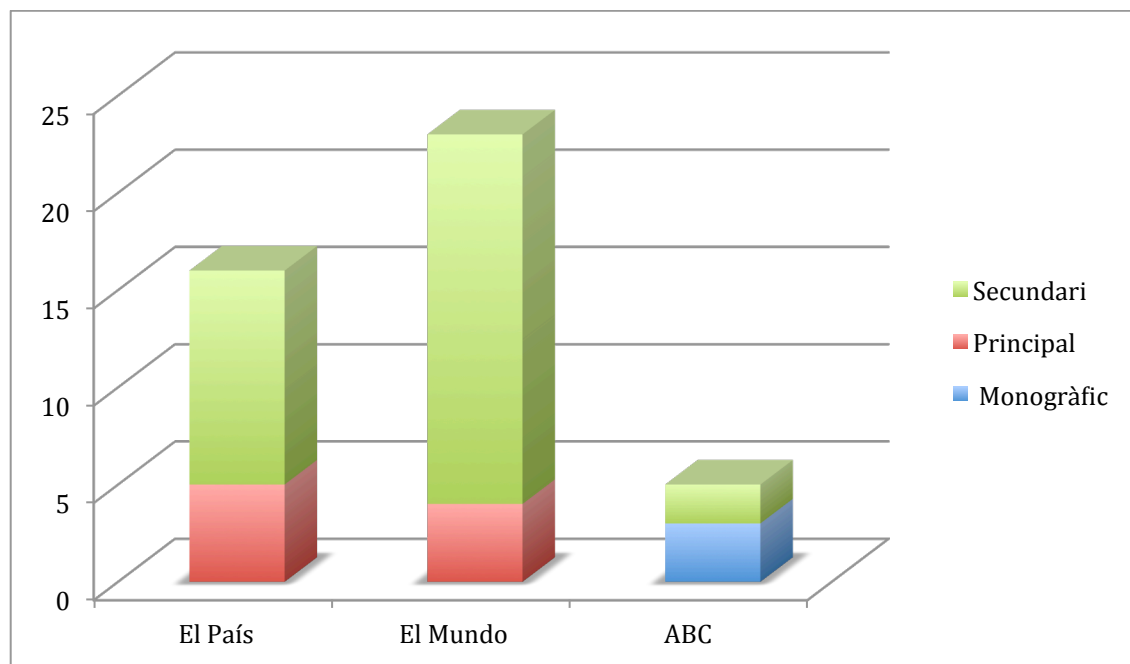
	El País	El Mundo	ABC
Notícies en pàg. senar	56	43	40
Mitjana notícies/dia	2	1,791	1,428

	El País	El Mundo	ABC
Notícies en pàg. Parell	68	36	45
Mitjana notícies/dia	2,428	1,5	1,607

	El País	El Mundo	ABC
Notícies secundàries	139	99	130
Mitjana notícies/dia	4,964	4,125	4,642

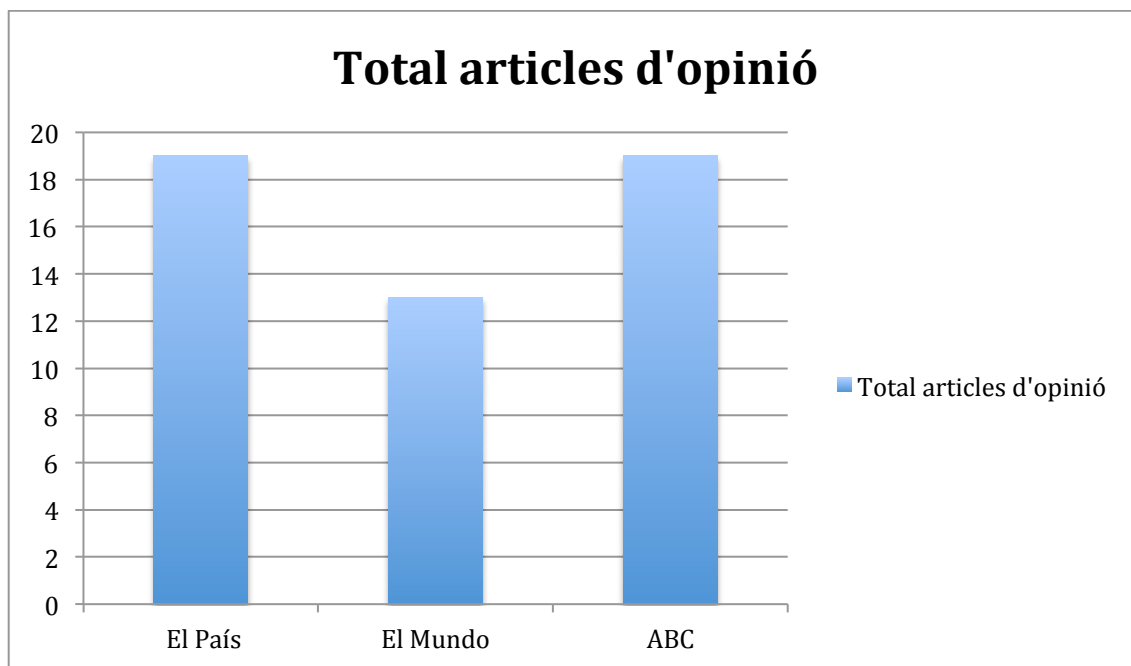
‘El País’ és el diari que inclou més notícies, dels tres tipus, en la secció d’economia. També és el que inclou més notícies al dia de tots els tipus i en el total. El segueixen l’ABC i el Mundo amb unes dades molt similars entre si, tot i que en números absoluts donen lloc a la confusió ja que a ‘El Mundo’ es compten quatre dies menys: els diumenges, on el diari no té secció d’economia.

5.2.3.2. Notícies en portada

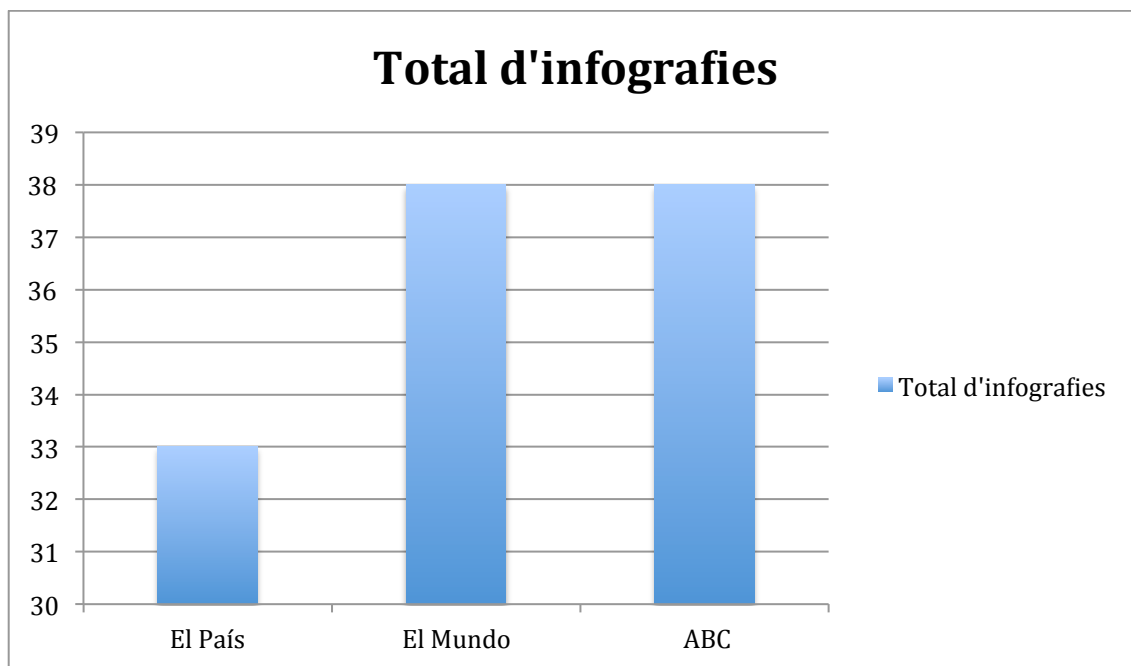
‘El Mundo’ i ‘El País’ solen fragmentar les seves portades amb diversos titulars de la majoria de seccions, tot i que la d’economia està una mica menys representada. Normalment, una o dues notícies de portada són més destacades que la resta i porten fotografia. ‘ABC’ fa portades monotemàtiques, i com a molt inclou algun titular secundari a la part superior o inferior de la plana. Aquesta diferència fa que el gràfic mostri unes dades molt diferents. ‘El Mundo’ és el diari que dedica més notícies de la secció d’economia a les seves portades, amb un total de 23. Quatre són notícies principals i 19 són secundàries. ‘El País’ en dedica un total de 16 tot i que, curiosament, té una notícia principal més que ‘El Mundo’. Les 11 restants són secundàries. Cap periòdic dedica una portada monogràfica. ‘ABC’, en canvi, no té cap notícia principal pel tipus de portades que fa, però sí que en té dues de monogràfiques: una sobre la baixada d’impostos i l’altra sobre la injecció d’un bilió d’euros anunciada per Draghi. ‘ABC’ també inclou 3 notícies secundàries en portada, sumant un total de 5.

5.2.4. Articles d'opinió

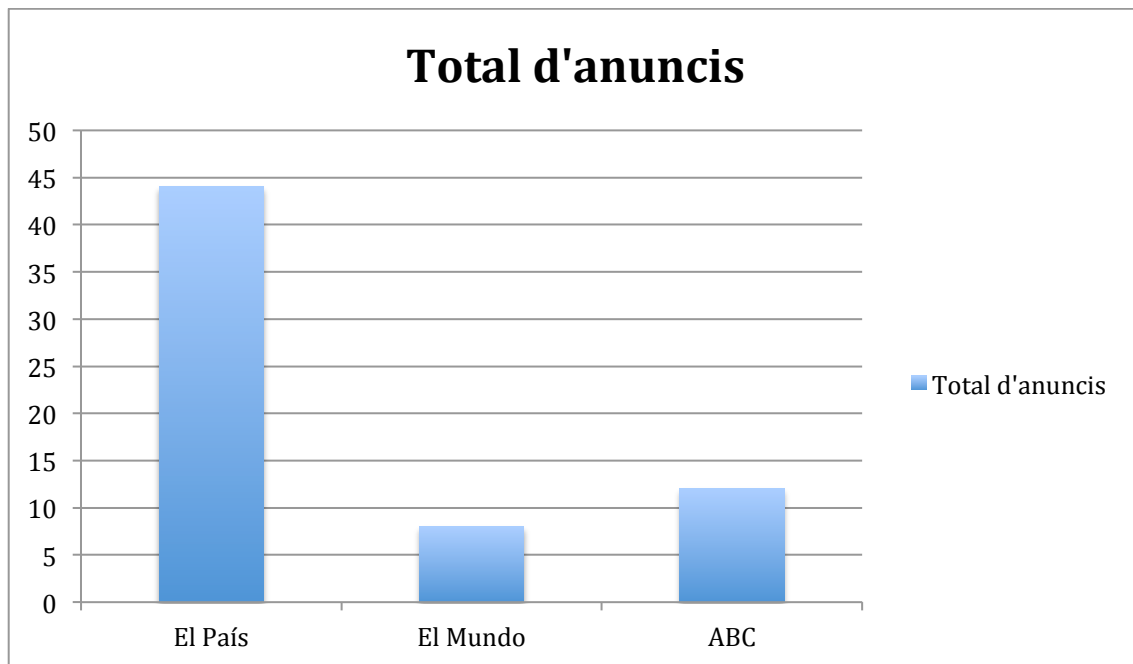
‘El País’ i ‘ABC’ empaten en articles d’opinió amb 19 cada un. ‘El Mundo’ en té 13. Tot i això, ‘El País’ té més diversitat de columnistes que ‘ABC’ i ‘El Mundo’, els quals compten amb col·laboradors habituals en la secció. Alguns dels articles són més analítics, alguns són més divulgatius i d’altres són més opinatius. Com que ‘ABC’ té menys notícies i menys pàgines en la secció d’economia que ‘El País’, es pot concloure que és el diari que li dóna més pes a la interpretació.

5.2.5. Infografies

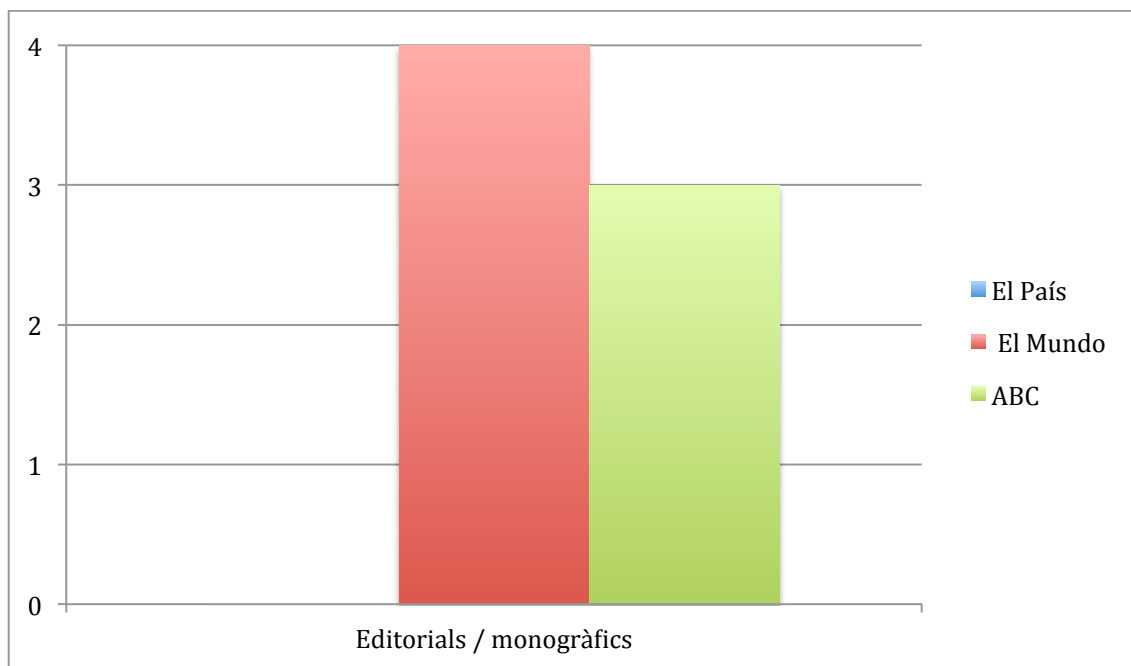
La infografia és un element força utilitzat pels tres diaris. S'utilitza per a complementar notícies a les que se li dóna importància, com ho són les notícies a doble cara o les que obren la secció. Tots els diaris tenen més d'una infografia per dia: 'El Mundo' i 'ABC' en tenen 38 cada un i 'El País' en té 33. La darrera pàgina de les seccions, a vegades tracta temes d'empresa i de Borsa. En aquest cas se li dediquen infografies a l'Ibex 35, altres borses mundials i l'evolució de la prima de risc.

5.2.6. Anuncis

Un altre dels elements que s'ha analitzat és la quantitat d'anuncis que incorporen els diaris a la secció. 'El País' n'incorpora molts més que els altres dos durant els dies analitzats. En total, en són 44. 'ABC' només en destina 12 i, 'El Mundo', 8.

5.2.7. Editorials / monogràfics

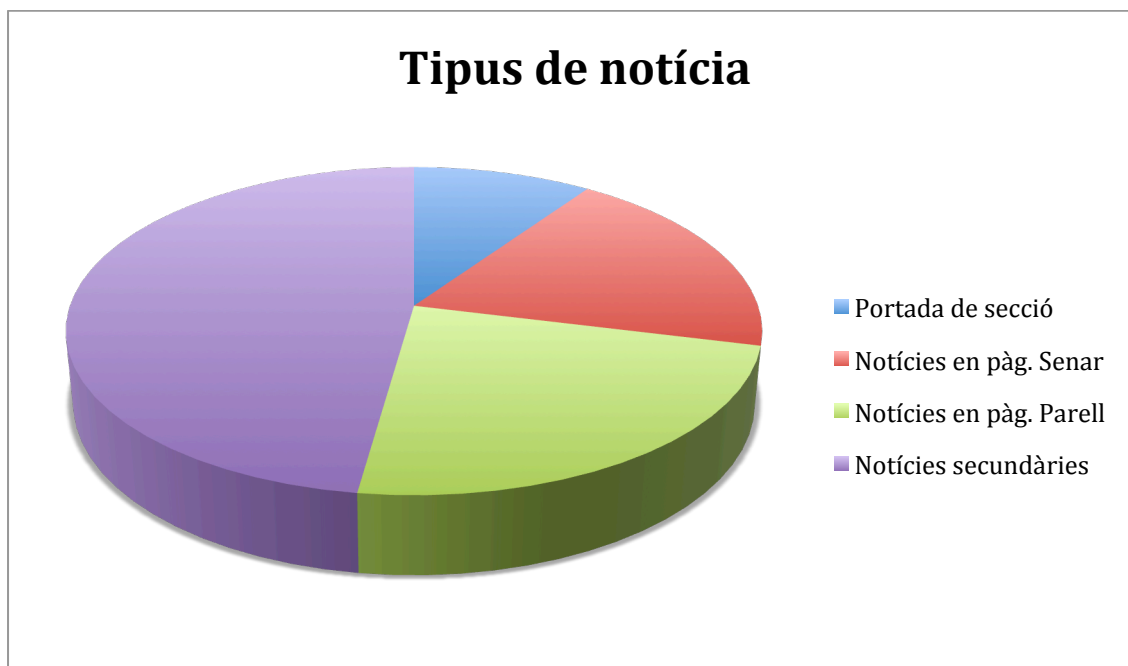

Per últim, hi ha un altre aspecte que es té en compte. 'El Mundo' i 'ABC' dediquen editorials o temes del dia a assumptes d'economia que després treuen de la secció. 'El País' els inclou directament a la secció i els hi dóna menys pes, ja que en els altres dos aquests temes apareixen en les primeres planes del diari. Això només passa en dies assenyalats en els que l'actualitat econòmica està per davant de l'actualitat política, internacional, cultural... Són 4 vegades per 'El Mundo' i 3 per al 'ABC'. En aquest cas, el llenguatge adopta un to més narratiu i de reportatge, i en alguns casos es dedica una editorial. També s'hi poden veure opinions d'analistes o de sectors més implicats, com sindicats, la patronal, ministres...

5.3. Buidatge per separat

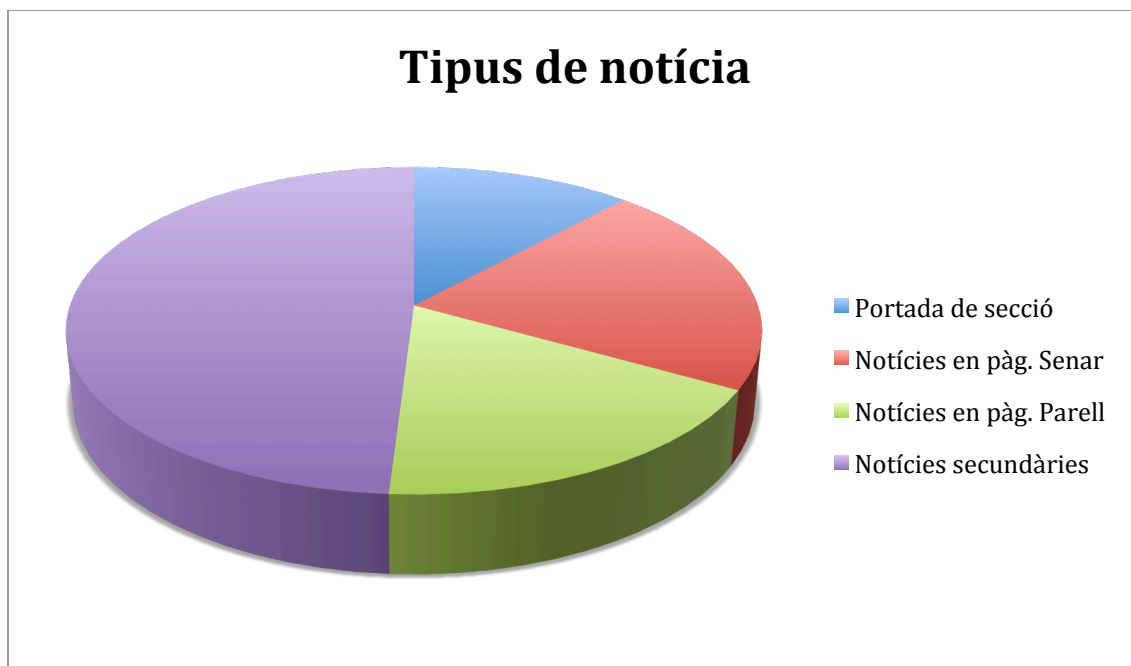
5.3.1. Sobre la quantitat de continguts

5.3.1.1. Continguts de 'El País'

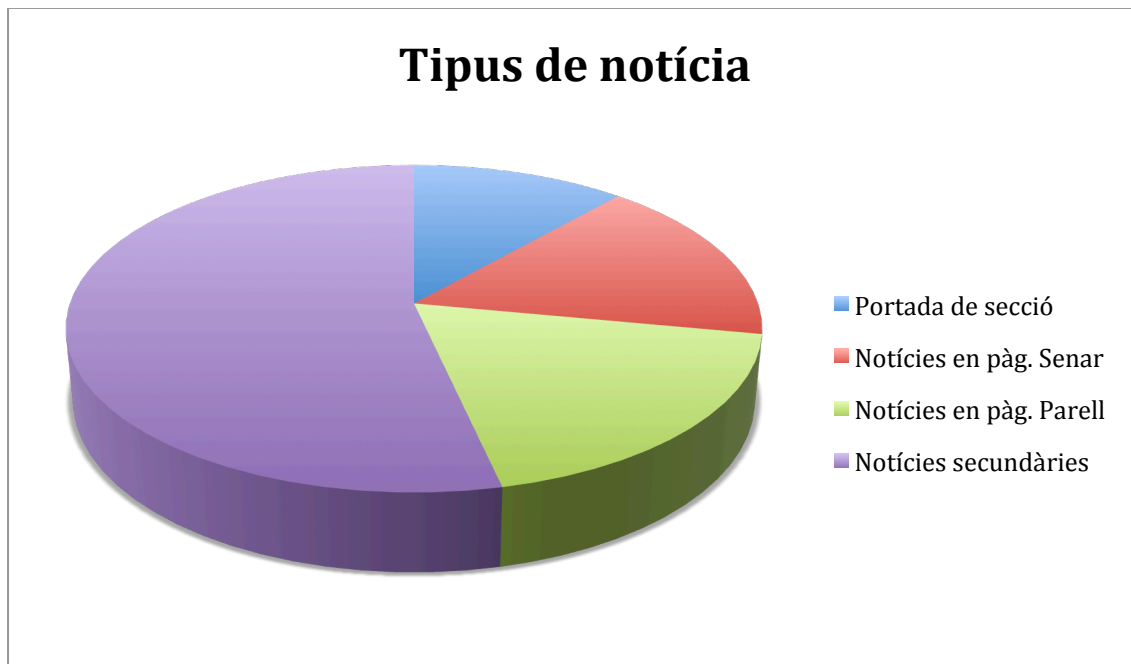
La gràfica mostra el tipus de notícia que apareix de mitjana cada dia analitzat. El tipus de notícies que es troben en més quantitat són les secundàries, que representen el 48% del total. Les notícies en pàgina parell són el 23% i les que surten en pàgina senar són el 19%. La notícia que obre secció és una cada dia, per tant sempre té el mateix valor absolut, però varia el seu valor percentual depenent de la quantitat de notícies. En aquest cas, representa el 10% del contingut de la secció.

5.3.1.2. Continguts de 'El Mundo'

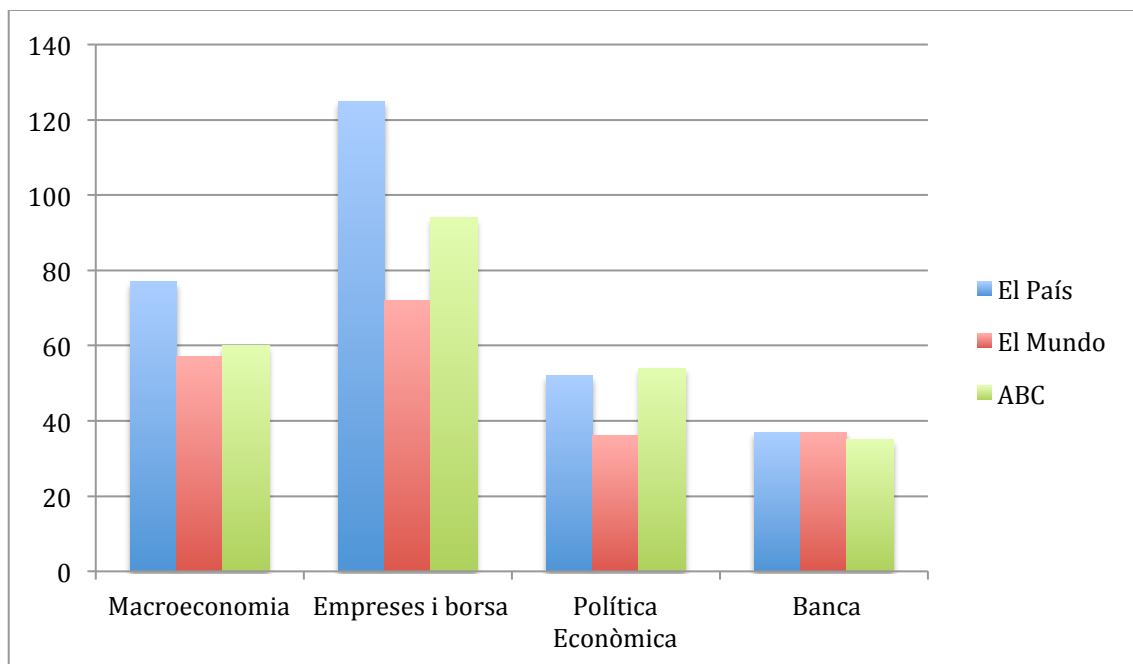
A 'El Mundo', les notícies secundàries són el 49% i, percentualment, guanyen pes les que es troben en pàgina senar, amb el 21%. En pàgina parell s'hi troben el 18% de notícies i la portada de secció representa el 12%.

5.3.1.3. Continguts de 'ABC'.

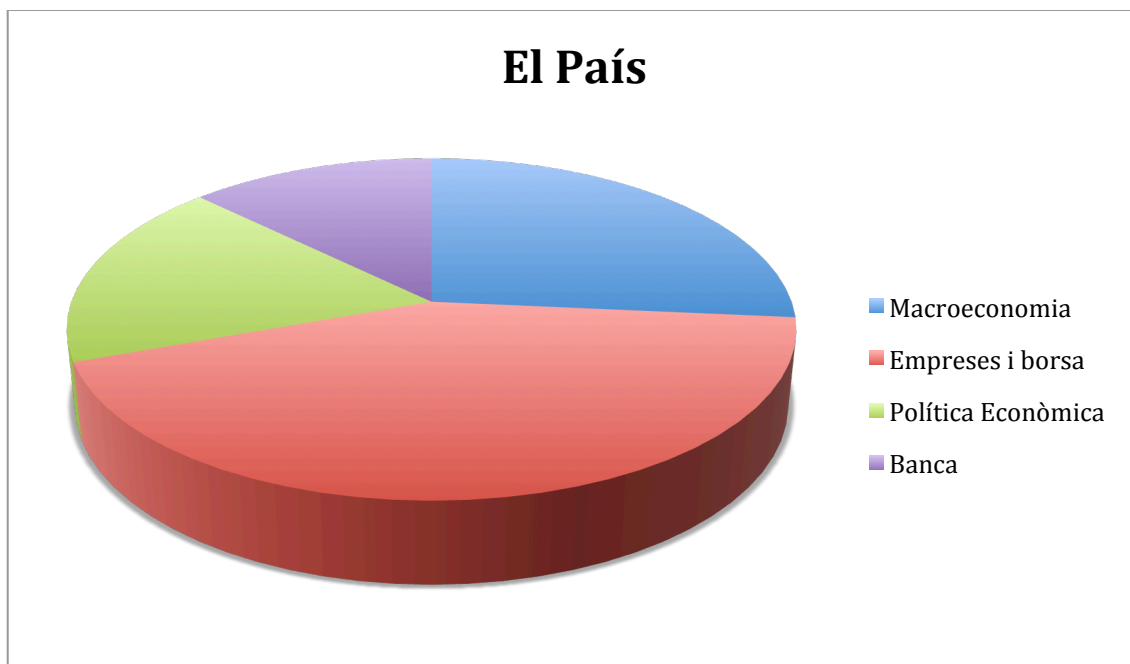
'ABC' és el diari que té, en percentatge, més notícies secundàries. Arriben fins el 53%. Les notícies en pàgina parell són un 19% i les notícies en pàgina senar són un 16%. La portada de secció representa el 12% de les notícies.

5.3.2. Sobre el tipus de contingut

Les notícies sobre empresa i borsa són les que més apareixen en els tres diaris. Les que estan relacionades amb l'entorn macroeconòmic apareixen com a segon tipus de contingut més trobat. Queden més relegades, en general, les notícies sobre política econòmica i sobre entitats financeres.

5.3.2.1. Continguts de 'El País'

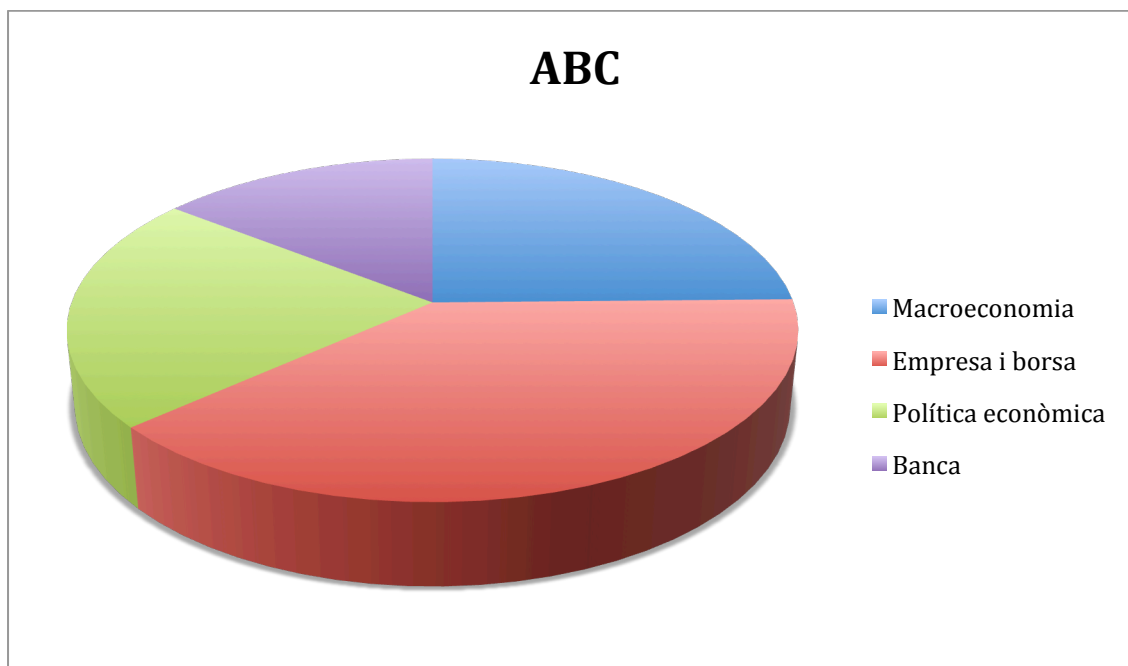
El 43% de les notícies que apareixen a 'El País' tracten sobre Empresa i Borsa. Són un total de 125. Les 77 notícies sobre macroeconomia són un 26% del total i queden més relegats els temes de política econòmica, amb 52 notícies que representen el 18% del total. Les 37 notícies sobre banca són el 13% del contingut. 'El País' és el diari que té, percentualment, més notícies sobre empresa i borsa, i menys sobre entitats financeres i sobre política econòmica (empatat amb 'El Mundo').

5.3.2.2. Continguts de 'El Mundo'

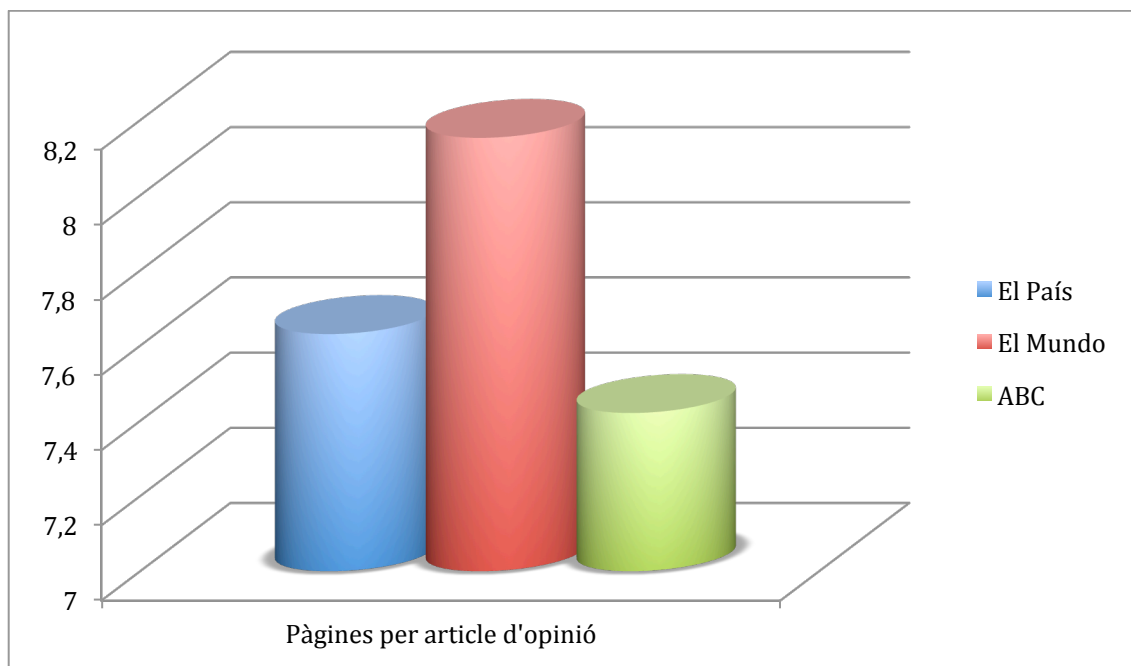
Les notícies sobre empresa i borsa de 'El Mundo' representen el 36%, ja que són un total de 72. Les 57 notícies sobre macroeconomia són el 28% del total. Els temes sobre banca i sobre política econòmica representen prop del 18% cada un, ja que es troben 36 notícies sobre política econòmica i 37 sobre banca. L'elevat percentatge de notícies sobre banca es deu a que el diari fa una cobertura especial sobre Bankia i les noves informacions que van sortir al gener sobre les targetes 'black'.

5.3.2.3. Continguts de 'ABC'

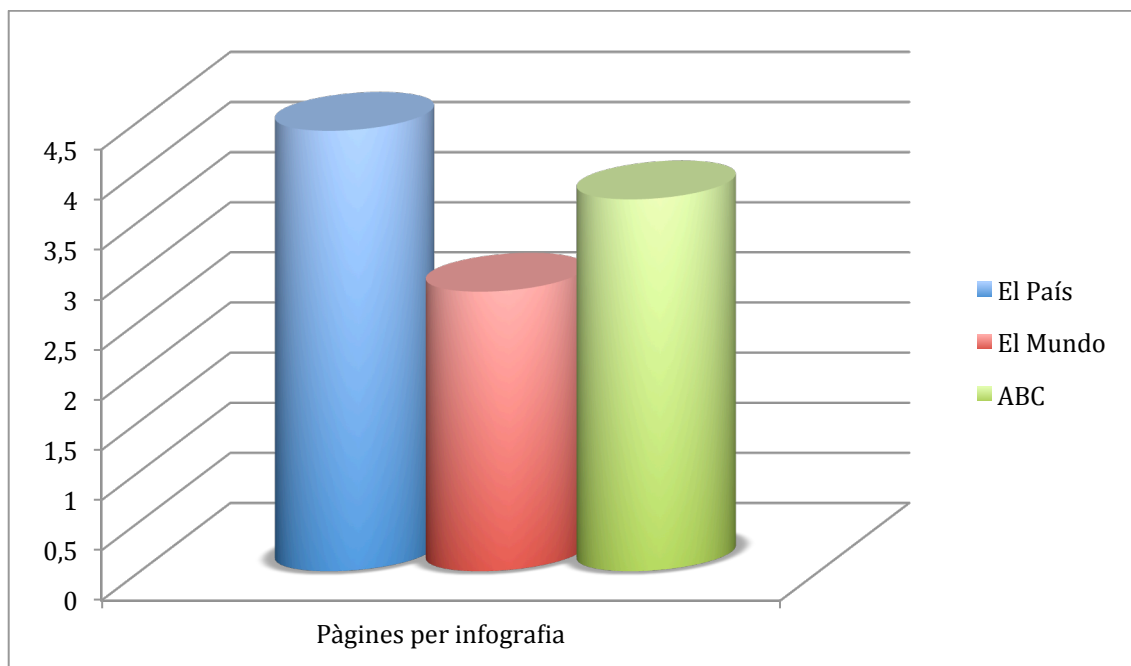
El tema més recurrent a 'ABC' també és empresa i borsa, en el que s'hi troben 94 notícies que representen el 39%. Les 60 notícies sobre macroeconomia són el 25% del total. Sobre política econòmica, s'hi troben 54 notícies, que representen el 22%. Les notícies sobre entitats financeres tornen a aparèixer més relegades, amb el 14%, ja que s'hi ha trobat un total de 35. 'ABC' és el que dedica un percentatge de notícies més elevat a la política econòmica.

5.3.3. Relació opinió / número de pàgines

El gràfic és enganyós. Mostra cada quantes pàgines surt un article d'opinió, tenint en compte pàgines totals / articles d'opinió. Els cilindres més elevats són els que necessiten més pàgines per article i, per tant, representen el diari que té menys opinió per pàgina. En aquest sentit, 'ABC' és el diari que més importància li dona a l'opinió, utilitzant un article cada 7,421 pàgines. A 'El País', s'hi troben articles d'opinió cada 7,631 pàgines i 'El Mundo' és el diari que utilitza menys opinió. Trobem un article cada 8,153 pàgines.

5.3.4. Relació infografies / número de pàgines

Igual que el gràfic del punt 5.3.3, la sensació visual dels cilindres és enganyosa per les dades que mostra. El cilindre mostra cada quantes pàgines es troben infografies i, per tant, els cilindres més baixos són els que concentren més infografies per pàgina. Si bé 'El Mundo' és el diari que utilitza menys l'opinió, és el que utilitza més el recurs de la infografia. Se'n troba una cada 2,789 pàgines. A 'ABC', hi ha una infografia cada 3,71 pàgines i, a 'El País', una cada 4,394 pàgines. En general, les seccions dels tres diaris li donen força importància al recurs de la infografia o el gràfic, ja que és un bon complement per a la informació que s'hi dona.

5.4. Dades obtingudes

5.4.1. Sobre els aspectes formals de la secció:

- Les seccions d'economia dels tres diaris presenten estructures similars, amb diferències força subtils.
- La diferència més notable és la pàgina on comença la secció. 'El País' és el diari on la secció comença abans, en una pàgina mitjana de 22,982. La secció de 'El Mundo' comença, de mitjana, a la pàgina 29,125 i la de 'ABC' a la 39,607, en una posició molt més llunyana.
- 'El País' és el diari que dedica més pàgines a la secció d'economia. També és el diari que hi dedica més notícies, tan en pàgina senar, com en pàgina parell, com notícies secundàries.
- Pel que fa a percentatge, 'El País' és el que té menys notícies secundàries (48%), a favor de les notícies amb més contingut. El segueix 'El Mundo' (49%). Al diari 'ABC' les notícies secundàries són més de la meitat (53%). En general, el percentatge de breus i columnes informatives és elevat en els tres diaris.
- 'El Mundo' és l'únic diari que destina, proporcionalment, més notícies destacades en pàgina senar que en pàgina parell. 21% de les notícies destacades estan a la dreta, en front el 18% en pàgina parell. 'El País' destina el 19% a la pàgina senar i el 23% a la parell. 'ABC', el 16% a la dreta i el 19% a l'esquerra.
- 'ABC' és el diari que més importància li destina a l'opinió, seguit de 'El País' i allunyat de 'El Mundo'. Els diaris normalment tenen un col·laborador que té un espai d'opinió per la secció (molt recurrent a 'El Mundo' i 'ABC') i l'alternen amb col·laboracions esporàdiques.
- La infografia o el gràfic és un recurs molt utilitzat pels tres periòdics. Sol aparèixer en notícies llargues, o temes a doble pàgina. Apareix sempre a les pàgines dedicades als mercats i la borsa. També en notícies que assenyalen l'evolució d'un

indicador: atur, IPC, estalvi, PIB, valor de la moneda... 'El Mundo' i 'ABC' són els que utilitzen més el recurs.

- A les seccions d'economia de 'ABC' i 'El Mundo' no hi solen aparèixer gaires anuncis. 'El País', en canvi, en té molts si es compara amb els altres dos diaris. Molts dels anunciants són empreses que tenen poc a veure amb la secció, o productes que ofereixen els mateixos diaris, però altres són entitats financeres o empreses de l'Ibex. Entre els de 'El País' a la secció d'economia, es poden veure el Banco Santander o Adif. També es troba un anunci del Partit Popular. A 'El Mundo' es troben anuncis d'Endesa. Crida l'atenció el Banco Madrid, que s'anuncia als tres diaris durant el mes de gener. Durant el mateix mes, apareixen notícies sobre les entitats que s'anuncien.

- Sovint els tres diaris i fiquen seccions o suplementos dins de la secció, cosa que dificulta la seva lectura. L'edició catalana de 'El País' sol tenir unes pàgines sobre la política catalana que poden estar abans, al mig o després de la secció d'economia. També ho fan 'El Mundo' i 'ABC' amb suplementos culturals. Les pàgines no contenen els diaris.

- Els diumenges, els tres diaris tenen suplementos dedicats a economia. 'El Mundo' substitueix la secció pel suplement. 'El País' i 'ABC' dediquen menys pàgines a la secció a favor del suplement. El contingut de cada suplement es pot trobar a l'annex. Es tracten temes més 'atemporals' que la rigorosa actualitat i s'hi troben reportatges, punts de vista més analítics, opinió, entrevistes...

5.4.2. Sobre el contingut:

- El mes de gener sovint inclou molta informació econòmica, ja que apareixen els resultats i les dades de l'any anterior. Per exemple, a principis de mes sempre apareixen els resultats de l'atur. Però al gener, al aparèixer els de desembre, es pot fer un balanç de l'evolució de l'atur durant tot l'any anterior. El mateix passa amb l'IPC, el PIB o el deute públic. A més, apareixen balanços i resultats d'empreses i d'entitats financeres.

- El gener de 2015 ha tingut dos successos que han eclipsat la informació d'altres seccions. El primer és l'atemptat a la revista Charlie Hebdo, el dia 7 de gener. El segon, la victòria de Syriza a les eleccions generals de Grècia, el dia 25. Els dos temes ocupen diverses portades i pàgines centrals dels tres diaris. Tot i que la victòria de Syriza també té conseqüències a nivell macroeconòmic i europeu, degut a les seves propostes relacionades amb el deute públic grec, aquestes es tracten a política o a internacional.

- Els tres diaris destinen molta informació a l'evolució de les empreses i la borsa (entre el 36% i el 43%). Les diferències entre diaris són matisos, ja que sempre aquest tipus de contingut és el que es troba més, seguit de les notícies sobre macroeconomia (entre el 25% i el 28%). Les notícies sobre polítiques públiques relacionades amb l'economia, o sobre empreses públiques... queden més relegades (entre el 18% i el 22%) tot i que sovint ocupen els temes de portada.

- En la secció d'economia hi predominen els breus, les notícies amb un títol i un o dos paràgrafs, les notícies que ocupen una columna d'una cinquena part de la pàgina... són les classificades com a 'notícies secundàries', i són, més o menys, la meitat del total (entre el 48% i el 53%) de notícies que surten. És a dir, de mitjana, per cada notícia elaborada, ja sigui en pàgina parell, senar o obrint secció, hi ha una notícia breu. Moltes vegades les notícies secundàries tracten temes d'empreses, però a vegades també expliquen mesures polítiques o macroeconòmiques. En aquest sentit, les seccions d'economia dels tres diaris són bastant semblants. La diferència més notòria és que 'El Mundo' té més notícies destacades en pàgina senar que en pàgina parell, al contrari que 'El País' i 'ABC'.

6. INVESTIGACIÓ QUALITATIVA³¹

L'anàlisi qualitativa es basa en les opinions de quatre periodistes especialitzats en economia i tres experts d'altres matèries que estan relacionades. L'enfoc de les entrevistes està dirigit a resoldre les preguntes que plantegen el tema d'estudi. Les conclusions es basen en les opinions dels entrevistats, i es poden considerar representatives si es té en compte el seu bagatge professional i la seva especialització sumats a experiències i ideologies diferents.

6.1. Segons els periodistes

Xavier Grau, Maite Bereñach, Àlex Gubern i Salvador Aragonés responen sobre les peculiaritats de la premsa econòmica i el paper dels periodistes. Els entrevistats expliquen la seva experiència i també la seva visió de la informació econòmica i de l'actualitat econòmica. Reflexionen sobre acostar les notícies als lectors, sobre l'opinió dins de l'economia i sobre el paper dels periodistes, entre altres temes.

6.1.1. El dia a dia dels periodistes.

Xavier Grau, redactor d'economia del diari 'ARA' respon si la rutina dels periodistes especialitzats en economia té peculiaritats respecte a la de les altres seccions. "Si que en té", segons el periodista. "La primera és l'especialització dels conceptes. És a dir, encara que no hagi estudiat ciències econòmiques o empresarials, has de tenir un mínim de coneixement interpretatiu del món econòmic." En canvi **Àlex Gubern, del diari 'ABC'** la secció d'economia "no crec que difereixi de cap altre secció." Gubern coincideix amb Grau en que "els temes sí que són especialitzats" però creu que "la manera d'escriure és la mateixa". **Maite Bereñach, periodista 'freelance'**, utilitza una analogia: "quan fas periodisme cultural pots començar de zero, sense saber literatura, i mica en mica vas aprenent. En economia és el mateix: documentar-se, estudiar quan no entens un concepte, preguntar a altra gent que hi entén, conèixer fonts, adquirir bagatge..." **Salvador Aragonés, exdirector d'Europa Press**, també està especialitzat en economia.

³¹ Les fonts són les entrevistes de l'anàlisi qualitativa. Es poden consultar senceres a l'annex 2

Creu que rutina “són les informacions rutinàries, que són les que presenten els bancs, per exemple, quan es fa un nou producte. Són notícies que són rutinàries però que, des del meu punt de vista, són tan publicitàries com informatives. És bo saber que hi ha un nou producte i que has publicitat el nou producte. És bo saber els resultats que té una empresa, però a la vegada fas propaganda de l'empresa”.

6.1.2. Les fonts informatives i la seva influència

Els periodistes coincideixen en que una de les principals particularitats són les fonts que utilitzen els periodistes. Una de les principals preocupacions és el pes que tenen aquestes sobre la informació final. Bereñach en cita algunes “molt importants” com “l'INE, el BCE, els sindicats i molts gabinets de comunicació d'empreses”. Grau cita les mateixes i hi afegeix l'IDESCAT, i també que “les fonts del ministeri d'Economia les relativitzem molt”, i “això també ho fem amb les fonts d'institucions privades”. El periodista del diari ‘ARA’ es justifica: “ens sembla que l'administració no ha de ser la font bàsica, s'han de buscar altres fonts”, com ara “sindicats, patronal o fonts de dins de l'administració que no són oficials”. Tots els periodistes citen els gabinets de comunicació de les empreses i de les entitats financeres. Bereñach reconeix el seu pes informatiu: “en el que és informació d'empreses, si tu algun dia agafes tres o quatre diaris, és possible que tots tinguin la mateixa notícia sobre la SEAT, la NISSAN o el que sigui, perquè hi ha gabinets amb molta força”. Gubern opina que tenen “massa” informació sobre el que rep el lector i explica que “treballa molta més gent als gabinets de premsa dels bancs que als diaris”. Per altra banda, “els mitjans de comunicació han perdut efectius” i “a les seccions, cada cop hi ha menys gent”. Sobre ‘ABC’, Gubern recorda que “ara té vuit persones a la secció d'economia i abans eren entre 15 i 20” i, a Catalunya, “ara estic jo sol, i a part d'economia també faig notícies d'altres seccions. Abans érem dos periodistes i un becari fent economia *full time*”. La pèrdua de recursos (punt 5.2.1.6.) fa que el pes dels gabinets sigui més elevat: “moltes vegades, la única via que tens d'accedir a la informació és via els gabinets de comunicació”.

En front al pes de les fonts, Aragonés creu que “un periodista ha de saber si està fent publicitat d'un producte que potser ell no coneix, per que no és expert en el tema”. Grau afegeix que “més que periodisme de fonts, s'ha de fer sobretot

periodisme interpretatiu: saber interpretar la informació que ells donen. Això és molt important”. Grau posa un exemple amb “els començaments de la crisi financera”, quan “la informació hi era, però ningú veia que els bancs estaven donant més crèdit que els recursos que tenien al balanç i, per tant, depenien dels mercats majoristes i no dels recursos que captaven”.

Una altra font que influeix els mitjans, en moltes seccions, són les agències d’informació. Salvador Aragonés ha estat molt vinculat amb la informació d’agència, i reconeix que Europa Press sí que tenia influència sobre mitjans:

“A nosaltres ja ens anava bé. Però això depèn de cada mitjà... és una relació de confiança. És com quan preguntes a un lector si es fia del que diuen els diaris. El lector fa confiança en un diari i ja sap que la informació que dona més o menys és així. Passa el mateix entre els diaris i les agències”.

Aragonés creu que les seccions on hi influeix més l’agència són economia i política:

“Jo diria que la informació d’agència de política i d’economia és molt concreta, no són divagacions. Si informes del deute públic d’algun lloc, o la recaptació d’impostos, o qualsevol resultat d’una empresa... hi ha poca divagació al respecte”.

6.1.3. Importància de les notícies més ‘allunyades’ dels lectors

Els entrevistats tenen opinions diferents sobre com afecten els indicadors macroeconòmics a l’entorn més proper. Sobre l’Ibex 35, Grau opina que “t’afecta molt poc si no s’emmarca amb el que és l’economia real per a les persones. La borsa és un termòmetre de l’economia, i s’ha de prendre com a tal.” Gubern coincideix en que “de manera directa no afecta, però sí que és un indicador. Si l’Ibex va bé, significa que les empreses de l’Ibex estan generant riquesa, estan contractant gent...” Bereñach i Aragonés es mostren més convençuts de l’afectació de l’Ibex als ciutadans. “L’Ibex reflexa les 35 principals empreses espanyoles, i l’evolució d’aquestes empreses marca l’evolució de la borsa i l’evolució del mercat”, recorda Bereñach.

Sobre la informació financera, Àlex Gubern reflexiona: “li donem molt espai i no sé si realment al ciutadà li interessa saber, molt al detall, per exemple, com va el Banco Santander...” Xavier Grau creu que les finances ara tenen més interès “per la crisi financera que hem passat”. De totes maneres, Grau creu que “a la gent no li interessa tant si el balanç d’un banc està o no sanejat, o quin tipus de balanç té, o quins actius immobiliaris té...” sinó que interessa “com afectaran les finances” en relació a les hipoteques, els crèdits...

Gubern li dóna més importància a la informació sobre empreses: “les empreses produeixen béns tangibles” i “això sí que té un interès”. M’interessa més l’economia productiva que les finances.” L’evolució de les empreses, segons el periodista de ‘ABC’, té “molta importància”, tot i que reconeix que “potser al lector no li interessa tant”. Grau, en canvi, creu que “se li dóna massa importància a determinades empreses”. Segons Grau, a la gent li interessa molt “el moviment de l’economia col·laborativa”, tot i que “no deixen de ser temes empresarials”. Grau assenyala també l’interès sobre emprenedoria i sobre històries personals que hi ha darrere les empreses.

Aragonés destaca les pressions que es reben de part de les empreses privades. L’administració pública, segons Aragonés, no té tant de pes, ja que “l’empresa pública ha d’acceptar que la crítica hi és. Al propi Parlament hi és, la crítica, a través de l’oposició.” En canvi, “les pressions existeixen, sobretot, des del punt de vista de les empreses privades”. Aragonés afegeix que “encara és més forta en les empreses financeres, que viuen més de l’opinió pública que les empreses industrials, de turisme...” A més, en el cas de les agències, Aragonés reconeix, en aquest sentit, que en una agència la informació té una repercussió més gran, ja que “la notícia surt a tot arreu”.

6.1.4. De l’entorn macroeconòmic a l’economia real

El fet de que els lectors no vegin la importància sobre determinades notícies, o que no les entenguin, preocupa als periodistes. Grau subratlla la importància del llenguatge: “en un diari generalista has de poder traduir el llenguatge purament econòmic a un llenguatge que la gent pugui entendre. Per exemple, si parles del

dèficit de tarifa elèctric, és un concepte complicat que has de poder traduir a la gent”. Tant Grau com Aragonés coincideixen en que s’ha distingir dos tipus de premsa econòmica: l’especialitzada i la generalista. Bereñach discrepa, tot i que afirma que “potser la premsa especialitzada en economia té més espai i una mateixa notícia pot ser tractada de manera més extensa. La premsa generalista, potser fa un major esforç per intentar explicar-ho més pedagògicament”. Segons Aragonés, a la premsa generalista “hi ha d’haver la part popular. No es poden dir mentides, però es pot fer més popular la informació sense ser molt meticulós en el que són els conceptes”.

Aragonés de la mateixa manera que creu que l’evolució de l’Ibex 35 és important per a la societat, reconeix que els lectors no ho acaben de percebre. Segons Aragonés, “és el principal defecte que té avui la informació econòmica. S’informa gairebé als experts. La gent del carrer no ho entén massa”. Maite Bereñach coincideix en que “hi ha moments en els que no està de més explicar conceptes a aquells qui no estan al cas”, ja que sempre pot haver-hi un lector que està llegint per primera vegada sobre aquest tema”. En canvi, en paraules d’Aragonés, “quan un periodista està ficat en algun tipus d’informació, hi està tan ficat que per ell ja no són notícia determinades coses quan, potser, pel públic sí que ho són”. L’exdirector d’Europa Press considera que els periodistes “esdevenen experts” i per això “no saben com se li ha d’explicar a una persona del carrer”. Aclareix que “la persona del carrer no és un ignorant, pot ser un advocat, per exemple, que té una formació econòmica però que no està al nivell de grans experts”.

Tots els entrevistats coincideixen en que el periodisme econòmic hauria d’agafar el rol de fer divulgació. Grau creu que sense assumir aquest paper, “la gent no se n’adonaria. Tu tens una informació i has de ser capaç o d’interpretar-la i analitzar-la o de buscar algú que pugui fer-ho, per a que aflori tot el que allò conté”. Gubern opina que “potser, ens donem per satisfets amb el nucli de lectors que llegeixen la secció”, tot i que “de totes maneres, amb la crisi econòmica, jo crec que la gent s’ha fet experta”.

Maite Bereñach, en canvi, es mostra més crítica amb els lectors: “és cert que els mitjans ho alimenten, però ja està bé de fer responsables els altres. Es consumeix

poc l'economia, encara que hauria d'interessar més el que dius en les planes que parlen sobre l'evolució de l'ocupació, sobre un ERE...”

6.1.5. L'interès de la societat sobre l'economia

Bereñach es queixa que “hi ha molt desconeixement de la societat. Sinó no hauria passat, per exemple, el problema que hi ha hagut amb les hipoteques.” Bereñach creu que sí que s'intenta relacionar la macroeconomia amb l'entorn més proper, “el que passa és que no es llegeix. Es llegeix més si a Messi li pica l'orella. La notícia d'aquesta setmana és el partit d'aquesta nit”, referint-se a l'anada de semifinals entre el Barça i el Bayern de Munich. La societat “hauria d'estar” interessada en economia, “però no ho està”. La prova, segons Bereñach, és que “les tirades del ‘Marca’, ‘El Mundo Deportivo’ i ‘SPORT’ són més elevades”.

Al diari ‘ARA’, en paraules de Xavier Grau, “la secció d'economia té, a twitter, uns 10.000 seguidors”. En canvi, “la secció d'esports en té uns 40.000 i la de política uns 50.000. Per a nosaltres, 10.000 seguidors són molts. Per a esports, 10.000 seguidors són molt pocs.” El periodista aporta aquestes després d'afirmar que l'interès per l'economia és baix. Creu que sí que és correspost l'interès de la gent per la secció a l'interès que li dóna el diari:

“L'economia pesa als mitjans més o menys el que ha de ser. És més, si hi ha alguna secció que està sobrevalorada és política. En alguns diaris, a vegades, es esports. Però els interessos de la societat estan molt clars: el que més interessa és societat, després cultura i espectacles i després esports. En canvi, es donen moltes pàgines de política, que interessen molt menys a la gent, i d'economia ja no hi ha tantes pàgines”.

Gubern relaciona la importància i l'interès que té la secció d'economia amb la seva dificultat: “un succés tothom l'entén”. En canvi, “la secció d'economia requereix un mínim de formació i de coneixements, que fa que si no en tens, moltes vegades no entenguis per què passen les coses i, sobretot, quines són les conseqüències”. El periodista de ‘ABC’ lliga aquest fet amb la relació entre macroeconomia i microeconomia: “si Draghi fa una roda de premsa i anuncia unes coses o unes altres, això tindrà repercussions, a mig termini, sobre l'economia real. Això a la gent

li costa entendre”. També ho lliga amb el paper dels periodistes: “potser, en part, és culpa nostra”. “O no ho sabem explicar”, conclou Gubern.

6.1.6. El temps i els recursos dels periodistes

Un dels factors que influeixen amb força pels periodistes és la falta de recursos o de temps per a treballar la informació. Grau lamenta que “la crisi dels mitjans ha estat molt dura” i sumada a la crisi econòmica “ha portat a tenir plantilles molt ajustades i, a més, molt joves i poc formades”. Gubern recorda que “l’espai de paper és el mateix que hi havia abans, i les coses continuen passant igual”, encara que els mitjans hagin perdut efectius (punt 5.2.1.2.). Això fa que, segons Gubern, “no puguís treballar-te fonts, temes, línies de treball... pel teu compte. El dia a dia, la informació que ja genera de per si és suficient per a que això t’ocupi tot el temps.” Grau coincideix amb Gubern en què “traiem el temps d’on podem, treballem moltes hores i tenim els recursos que tenim” i augura que “amb més temps i més recursos, es faria una secció millor. Nosaltres i qualsevol altre”. En aquest sentit, Gubern comenta que l’ideal, quan arriba una informació nova, seria: “truques als sindicats, a un expert d’una escola de negocis que expliqui com està el sector, a la competència... i, amb tres o quatre fonts, ja t’ubiques en què passa”. El periodista reconeix que “això requereix unes hores que normalment no tens”. La falta de recursos fa que “tires pel dret i publiques la informació gairebé tal qual t’arriba del gabinet de comunicació”.

Salvador Aragonés lamenta que “al final, tot això costa temps. I el temps d’un redactor costa diners.” Aragonés posa The New York Times com a exemple de bona cobertura informativa a l’accident aeri de Germanwings, ja que “estaven al cor de la informació” i “van anar donant totes les pautes informatives”. Això és per què “hi tenien quatre persones destinades”. Aragonés també elogia The Economist: “aquesta gent no es columpia, fa una informació amb molta consciència. Què vol dir això? Que hi ha gent que informa molt bé”.

6.1.7. La jerarquitització de les notícies

Xavier Grau assenyala “diversos criteris” a l’hora de jerarquitzar la informació dins de la secció. “Un és la proximitat. Normalment obrim la secció amb temes de macroeconomia i la tanquem amb una pàgina empresarial”. En aquesta darrera pàgina “hi surt l’Ibex, la notícia destacada d’alguna empresa, a poder ser catalana, i algunes més petites”. Segons Aragonés, però, el criteri “més important és l’actualitat. Si, per exemple, es publiquen els resultats del BBVA, això és important”. Sobre si donar massa importància a l’actualitat és contradictori amb fer una feina més divulgativa, Aragonés respon: “bé... però el primer és el primer”, i posa l’exemple amb els temes d’actualitat del moment i d’un futur proper: “ara el problema està a la declaració de la renda, que va començar a l’abril. Ara el que li preocupa a la gent és fer la declaració de la renda. Això està poc explicat, a la premsa”. Aragonés comenta altres temes com “el pagament del deute de Grècia, el pla d’estabilització del govern... en els pròxims mesos se’n parlarà”. També hi ha un tema del que “s’ha parlat poc”, que és la crisi de Finlàndia. En canvi, “lo de Grècia s’ha explicat molt, per què és senzill: no hi ha duros a quatre pessetes”, referint-se a que “si puges la despesa, o puges els ingressos o no ho podràs cobrir”. Per això, “l’economia és la cosa més senzilla d’explicar: no hi ha duros a quatre pessetes.”

Gubern, sobre la jerarquització de notícies, explica que “no hi ha uns criteris establerts. Amb la pràctica i el sentit comú vas fent”. Per exemple, “com més gran és una entitat financera, preval sobre una altra”, tot i que també depèn del “criteri del cap de secció o del diari”. Gubern comenta que “hi ha diaris que tenen una mentalitat pensant més en el treballador, i li donen més pes a la conflictivitat laboral, a un ERO... Potser li passa això a diaris com ‘El Periódico’, que podríem situar més a l’esquerra”. El diari ‘ABC’, en canvi, segons Gubern, “té una mentalitat més *macro*” i es centra més en temes com “Brussel·les, el BCE, els tipus d’interès, la política econòmica del govern...”

6.1.8. Fronteres de cada secció

Un altre tema analitzat, a partir de les observacions de l'anàlisi quantitativa, és la ubicació de les notícies en diferents seccions. Els entrevistats responen quins criteris es fan servir per a separar les notícies de la secció d'economia amb les de les altres seccions. "Suposo que per tradició", comenta Bereñach: "Per exemple, els pressupostos generals de l'estat, a vegades surten a economia i, a vegades, a política. Temes del sector de la construcció podrien sortir a societat, però surten a economia..." Gubern reconeix que "a vegades hi ha confusió", ja que "moltes vegades no es pot deslligar una cosa de l'altra. Per exemple, si hi hagués una picabaralla entre el ministeri d'Economia i el ministeri d'Hisenda, això aniria a política. No hi ha un criteri fix. A vegades depèn de temes com si hi ha més notícies en una secció i en una altra menys... tot i que això no és el més òptim, ja que confon el lector". Grau coincideix en que "és difícil" i explica que "això passa en tres seccions: hi ha temes de política, d'internacional i de societat que són limítrofs. El nostre criteri és intentar que, si hi ha números, és economia. Però, a vegades, costa definir on van les notícies". Els periodistes repassen alguns d'aquests temes. Coincideixen amb que el comerç va a economia, i es troben temes que depenen més de l'enfoc, com polítiques econòmiques o temes socials com la pobresa. Per a Bereñach, "depèn del que pesi més." Amb l'exemple d'un reportatge sobre el comerç a una zona concreta, la periodista difereix que "si es donen dades, estadístiques, un estudi acurat... segurament aparegui a economia. Si se li dona un punt de vista més social, de teixit associatiu... llavors va a societat".

Gubern conclou que "no li donaria més importància si una notícia surt a economia o surt a política", ja que la qüestió és que surti al diari: "els diaris estan ordenats per seccions per una qüestió d'organització interna i per una qüestió d'hàbits i rutines, per què tot estigui estructurat." Bereñach tampoc creu que s'hagin d'establir uns límits més rígids: "qui els posa, aquests límits? Cada mitjà els seus. S'han de posar d'acord? Ho trobo absurd". A més, "en general, ja coincideixen en moltes coses". Tot i això, Gubern confessa que "a vegades, confonem al lector. A vegades, a les sis de la tarda en diuen: *'això s'ho queda Madrid'*, o bé, *'això s'ho queda Política'*..."

6.1.9. Economia i opinió

Sobre el pes de l'opinió dins de la secció d'economia, els periodistes tenen opinions diferents però coincideixen en que ha d'estar separada del que és més analític. Grau adverteix que “s’ha d’anar en compte de separar l’opinió de l’anàlisi i la interpretació”. Bereñach posa un exemple amb com han arrodonit la ‘SER’ i ‘RAC1’ les xifres de l’atur: “‘RAC1’ parlava de 19.000 aturats menys i, la ‘SER’, de 18.000. N’eren 18.900. Aquí la ‘SER’ ha colat un gol... d’acord que s’ha d’arrodonir, però no tant, no?”. Sobre aquests ‘gols’, Aragonés lamenta que “se’n colen sempre”, ja que “l’economia està molt vinculada a la ideologia, evidentment”. Gubern comenta si el lector sap trobar aquesta separació: “depèn de la formació que tingui”. A més, “el lector ha d’entendre que si llegeix la secció d’economia de ‘ABC’ o de ‘El Periódico’, tindran orientacions diferents. ‘ABC’ és un diari molt més partidari de l’economia de mercat, liberal en el que és econòmic...” i, en canvi, “‘El Periódico’ potser és més socialdemòcrata”. Segons Gubern, “això té un reflex en la manera de donar les notícies d’economia, tot i que no és tan obvi com a política. A política es veu més l’orientació d’un diari.” En aquest sentit, Maite Bereñach parla de la tendència del diaris econòmics:

“Els diaris econòmics, de quina tendència són? Potser, excepte el Cinco Días, que és del ‘grupo PRISA’... Els diaris econòmics són més aviat de dretes. A la informació més generalista, doncs cada secció d’economia respon a la línia del diari. Tots van amb la bandera de l’objectivitat, que jo no em crec gaire... Sempre, d’una manera o altra, surten les tendències. Per a conèixer això, hauríem d’agafar un tema i comparar com el tracten diferents mitjans.”

6.1.10. La situació de l’economia i el seu tractament en la premsa

A partir de l’entrevista, molts dels periodistes fan una anàlisi del tractament de l’economia i una valoració de la premsa enfront a diferents processos. Salvador Aragonés comença contextualitzant: “Vivim en un món occidental on l’economia de mercat és inqüestionable. Dins d’aquesta economia de mercat hi ha diferents ideologies”, que tenen a veure amb “si fem més pes públic, si fe més pes privat, si fem més pes en determinats serveis, determinades prestacions, determinades inversions...” Àlex Gubern reconeix, en aquest sentit, que “des de fa uns anys, els

diaris estan més *ideologitzats*. Estan, políticament, més marcats.” Per això, “els diaris conservadors, de dretes, estan molt amb la línia del govern, parlo de ‘ABC’, ‘La Razón’, ‘El Mundo’... Difícilment veuràs una crítica frontal al govern des de ‘ABC’ i, aquesta crítica, segurament des de ‘El Periódico’ sí que hi serà”.

“Tot això es contempla als pressupostos. La Llei de Pressupostos és la llei més important de l’any, a tots els països”, resumeix Aragonés. Creu que si li dóna prou importància des de la premsa, però “els pressupostos tenen molta informació, i no es pot donar tota. Però els temes fonamentals sí que es donen”.

Xavier Grau parla sobre la veu que se li dona als polítics: “intentem no caure en l’error que jo crec que s’ha caigut en la informació política, que és dir el que diu cadascú enlloc d’explicar les coses.” Reproduir les veus dels representants polítics “és il·lustratiu, però no aporta res. S’ha d’intentar explicar el que és realment cada cosa, encara que corris el risc d’equivocar-te”. Aragonés discrepa: “el periodista ha d’informar sobre el que diuen uns i sobre el que diuen els altres”. De totes maneres, està d’acord en que “ha de prendre posició”, i ho relaciona amb els pressupostos: “són uns pressupostos inflacionistes? Són uns pressupostos amb massa despesa? Retallen serveis socials?” Aragonés creu que “això ja es fa” però reconeix “no hem explicat massa” que “els pressupostos de la Generalitat, els últims quatre anys, han estat molt expansius en la despesa, és a dir, que han gastat molt. Han gastat el que no podien gastar, i per això el deute puja”. Conclou que “pel què es veu, hi ha coses intocables, en aquest país”.

Aragonés li dóna molta importància als pressupostos i a l’evolució del deute: “l’explicació que ha donat el govern de Catalunya és que el problema de l’endeutament és polític per què la culpa la té Espanya. Tu ves gastant i ja veuràs... Això l’economia no ho aguanta”. Afegeix que “no s’entenen uns pressupostos professionals” sinó “uns pressupostos polítics”, i això vol dir que “no s’ha tingut en compte el rigor econòmic, sinó les conveniències polítiques”. L’excés de despesa va començar amb el tripartit i ha continuat amb Convergència, segons l’entrevistat. En aquest sentit, “hi ha hagut una premsa poc crítica des del punt de vista economicista, no des del punt de vista polític sinó des del punt de vista del rigor

econòmic”. Aragonés conclou que els pressupostos de l'estat “són lliurament criticats i, en canvi, els pressupostos de la Generalitat són *amb cotó fluix*”.

Grau fa una anàlisi de com s'ha explicat el procés de crisi econòmica i com s'explica la situació actual. Opina que el procés de crisi, “qui ho ha volgut entendre, ho ha entès, tot i que potser a vegades cal fer un recordatori”. L'estat actual, en canvi, “crec que no s'està sabent explicar, però és que crec que ni els tècnics ho saben explicar gaire bé. El que s'està fent ara és una cosa nova, la decisió que ha pres el BCE és una cosa que no s'havia fet mai”, en referència a la mesura d'injectar diners i devaluar l'euro: “sembla que resulta, però ningú sap com acabarà”, ja que, “primer no saps si es produirà o no la recuperació final, però no per a tots els sectors va igual”, i reconeix que aquesta incertesa afecta als periodistes. Afegeix que “quelcom que s'hauria d'explicar ara és per què no és bo que pugin els preus. En un país sobre-endeutat com aquest, és dolent que els preus pugin, però s'ha d'explicar més”.

Un altre tema que és element de debat són els impostos. A la pregunta si ‘els impostos baixos són una finalitat’, Gubern respon que “pel meu diari, sí.” Segons Gubern, “el meu diari està per això. No dic que des de l'esquerra tenir els impostos alts també sigui una finalitat, però sí que és un mitjà per a tenir un sector públic més fort, polítiques públiques... Crec que el lector de ‘ABC’ això ho veu, com el lector de ‘El Periódico’. Sinó, potser compraria un altre diari...”. Grau creu que “no se li dóna un enfoc ideològic tant als impostos com a la seva aplicació: el finançament públic, el finançament autonòmic, el finançament municipal...” i conclou que “és cert que amb els impostos també hi ha molta ideologia i poca explicació”. Grau posa un exemple amb l'impost de successions: “treure l'impost de successions és perpetuar la riquesa dels rics? Bé... sí i no, això es presta molt a fer ideologia, però s'ha d'explicar millor.”

6.1.11. El pas endavant del periodisme

En front a totes les dificultats que analitzen, els entrevistats coincideixen en reivindicar el periodisme i el paper dels periodistes. Grau ho explica com “fer un DAFO dels diferents processos” quan es vol fer un “periodisme més analític”. Tot i

això, recorda que “en la manera de presentar la informació sempre hi ha una intencionalitat, com en totes les seccions. Igualment s’ intenta separar”. El periodista insisteix en que “a vegades, és fàcil caure en les visions personals “ i això “t’ obliga a treballar sense priorismes. És difícil, però s’ha de fer”. Gubern també aposta per a que els periodistes estiguin menys marcats pels seus diaris: “crec que podríem ser més valents i intentar pensar més per nosaltres mateixos”, tot i que “ets molt conscient del diari en el que treballes i quina és la seva línia editorial”. Reconeix que “segons sobre quin tema, jo puc tenir un criteri personal, però sé que no puc enfocar el tema segons el meu criteri, per què ´se que el cap de secció em diria que l’ enfocament no és correcte. Però sí que és veritat que els periodistes podríem fer més. El problema és acomodar-te al que s’espera que dirà ‘ABC’ o ‘El Periódico’.

Aragonés sentència: “la informació no és negociable”, tot i que a vegades sí que “es negocien algunes informacions.” Segons Aragonés, “cal professionalitzar-se més. Tot està molt lligat: l’economia, amb els que fan publicitat del teu mitjà, dels qui depens, d’una manera indirecta...”. Gubern adverteix que “tu compres el diari ‘ABC’ i saps, necessàriament, què dirà sobre cada cosa” i es pregunta: “per què no hem de tenir un criteri més independent, al marge de si una política la fa el PP o la fa el PSOE?”. En aquest sentit, Aragonés opina que “la informació és professional i crítica. No crítica en el sentit de que s’han de criticar les empreses”, sinó “en el sentit de que les coses no passen per què sí. Les coses passen per què hi ha un ‘algo’ i tu has de descobrir aquest ‘algo’. No pots quedar-te amb el que diu la nota de premsa”. Gubern conclou que “en aquest sentit, els diaris són massa previsibles” de la mateixa manera que Aragonés reclama “una visió crítica” i pensar que “no sé si és cert el que diuen, ho comprovaré”.

6.2. Segons membres d'entitats socials

Francesc Mateu és metge i director d'Intermón Oxfam de Catalunya. Óscar Mateos és politòleg, professor a la Universitat Ramon Llull i membre de Cristianisme i Justícia. Els dos entrevistats són representatius d'un teixit associatiu més crític amb el sistema econòmic i polític, i també amb els mitjans de comunicació. La seva visió és la de persones que, sense estar involucrades en el món de la comunicació periodística, són sensibles a problemes socials i econòmics i també són crítics amb els mitjans de comunicació.

6.2.1. La desigualtat, principal problema de l'economia

Els entrevistats comencen assenyalant quins consideren els principals problemes de l'economia global. **Francesc Mateu, metge i director d'Intermón Oxfam**, destaca “la desigualtat extrema que hi ha al món” i també “les normes del comerç que permeten que puguem arribar a aquesta desigualtat. **Óscar Mateos, politòleg, professor de la Universitat Ramon Llull i membre de Cristianisme i Justícia**, assenyala que “l'economia, en les últimes dècades, s'ha ‘financiarizat’.” Això vol dir que “el gran gruix de l'economia és economia financera”, que Mateos cataloga com a “economia de casino”. L'economia financera és la causa de la desigualtat que Mateos defineix com “la gran bretxa entre rics i pobres que s'està produint”. Aquesta bretxa “ha anat a més, gràcies a la globalització”.

Els dos entrevistats insisteixen sovint amb el terme ‘desigualtat’. Mateu explica que “al principi, l'objectiu d'Intermón era lluitar contra la pobresa.” Segons Mateu, “en el moment en que diem que lluitem contra la pobresa, en l'imaginari de qualsevol que ho sent, lluitem contra la pobresa generant riquesa”. Uns estudis que va fer l'entitat l'any 2008 “ens deien que estàvem equivocant, que hem de lluitar contra la desigualtat, ja que el que està fent que hi hagi pobresa no és la falta de riquesa, sinó que la riquesa està mal distribuïda.” Mateos posa un exemple de desigualtats amb l'huracà Katrina, en referència al desastre que hi va haver a Nova Orleans l'any 2005: “es va mostrar una realitat a la regió que alguns van comparar amb el Titanic: es van salvar els rics i van morir els pobres.” En termes globals, segons Mateos, “la ciutat s'està fragmentant”, i posa un altre exemple amb la ciutat de Baltimore. La

fragmentació de la ciutat també la podem veure a Barcelona, on “han anat incrementant-se moltíssim, les desigualtats.” El polític comenta que “la disparitat de renda entre Pedralbes i Baró de Viver, si la renda mitjana de Barcelona és 100, a Pedralbes estan a 242 i, a Baró de Viver, a 38. A tretze quilòmetres de distància tenim dues ciutats diferents.” Això afecta a l’esperança de vida: “a Pedralbes, mentre l’esperança de vida és de 80 anys, a un barri com el Raval o altres barris de la perifèria és de 71 anys.”

Mateu assenyala, com a bona notícia, sobre la desigualtat, que “fa cinc anys no se’n parlava, i estic observant que en aquest moment sí que hem tingut impacte”. El director d’Intermón Oxfam afegeix que “es comença a parlar de desigualtats que no són econòmiques”, tot i que “tenen molt a veure amb l’economia”, per exemple “desigualtats de gènere, de poder, de terres i, sobretot, desigualtats d’oportunitats molt difícils de mesurar”. Cert impacte mediàtic el genera l’informe que publica anualment Intermón, que l’any 2015 ha assegurat que l’1% de població més rica tindrà més capital que el 99% de la població restant l’any 2016. Mateu secunda aquesta dada i sentència que “tenim un problema absolut amb equitat”. Mateu fa referència a l’informe d’Intermón, i el posa com a primer exemple de fet que esdevé notícia sobre la desigualtat que té impacte a la premsa: “porten anys advertint de la polarització de la riquesa nivell mundial i de que això és fruit, també, de la globalització i de com a la globalització hi ha hagut una ‘financiarització’ de l’economia, una preponderància del que és financer sobre el que és productiu.” Segons Mateu, “abans de l’informe no se’n parlava gens i ara se’n parla poc, però per mi això és un progrés. Aquestes dades estan sobre la taula, i el projecte de la desigualtat està sobre la taula”. Més enllà de quan Intermón publica l’informe sobre desigualtat, segons Mateu, se’n parla “quan hi ha alguna cimera d’algun organisme com el FMI, el Banc Mundial o el G-20”. Els dos coincideixen en que és un problema que, en paraules de Mateu, “ha entrat a l’agenda del conjunt d’organitzacions internacionals”. Mateu afegeix que “és un tema de preocupació de la gent que pren decisions” tot i que “és possible que no haguem arribat a la immensa majoria de la població.”

6.2.2. Les dos economies

Els dos entrevistats reben la pregunta: “t’interessa l’actualitat financera?”. Coincideixen en que els hi interessa “poc”. Es mostren escèptics amb indicadors com l’Ibex 35, o la prima de risc. “És una cosa important en el marc en el que ens movem però reconec que, més enllà del que sents a les notícies, m’interessa poc”, reconeix Mateos sobre l’Ibex. Mateu comenta els indicadors de l’economia: “estem mesurant la societat a través d’un indicador que no em sembla molt real del que està passant”, ja que “són d’una economia que no és la que volem. Ens estem centrant en una economia sense preguntar-nos per què la volem”. En aquest sentit, tant Mateu com Mateos diferencien dues economies, que són l’economia que ‘no volem’ i la que ‘sí que volem’, segons Mateu.

Sobre la primera, Mateos creu que el que ens afecta són “les grans decisions que prenen grans empreses, grans fons d’inversió...” i posa exemples amb el deute extern de Grècia o la reforma de l’article 135.2 de la Constitució Espanyola, quan encara José Luis Rodríguez Zapatero era president del govern: “avui dia, es prenen més decisions a Davos o a Frankfurt que als Parlaments”. Mateu es centra en l’Ibex 35: “és un bon indicador per saber que s’està generant desigualtat. Qui se n’acaba beneficiant és un número molt reduït de persones. La resta estem afectats per l’Ibex, però molt relativament.” De fet Mateu respon a afirmativament a que l’augment de l’Ibex és, inclús, una mala notícia, “per què estem acumulant riquesa en poques mans”. A més, afegeix que “em fa ràbia per què són 35 empreses, 34 de les quals tenen seus a paradisos fiscals”. Sobre la prima de risc, el director d’Intermón creu que “acaba sent el joc de l’especulació més brutal que acaba generant el deute extern i desigualtats brutals”. Mateos sentència que “el problema és que impera una doctrina determinada, una manera concreta d’entendre l’economia, que és aquesta perspectiva més neoliberal. Això ens afecta molt. Ens afecten les grans decisions”. Mateos resumeix la relació entre la macroeconomia i el dia a dia dels ciutadans:

“El que està clar és que hi ha uns guanyadors i uns perdedors de tota aquesta realitat. Les creixents diferències de renda tenen a veure amb un treball que s’ha fet precari i, per tant, la gent dels barris més depauperats, evidentment, acaben patint les conseqüències. L’evolució del treball té a veure amb unes variables

macroeconòmiques, amb uns processos de descentralització del treball que va a altres llocs on la mà d'obra és més competitiva. O bé la darrera reforma laboral, que està feta per a abaratir la mà d'obra local per ser més competitiu amb els mercats globals. Això són decisions que es prenen a nivell macroeconòmic per què es considera que, de cara a ser més competitiu, en aquest context global, hem de treballar més per menys. Però, davant d'això, també hi ha la sensació d'una impunitat total per part del món de les finances i de la gent que té més poder adquisitiu i poder de prendre decisions. A nivell fiscal, per exemple, hi ha un problema gravíssim. La pressió fiscal ha anat fent-se menys progressiva i, per tant, ha deixat que els patrimonis més elevats puguin escapar-se de contribuir al conjunt de les arques públiques. Això és un tema central. Les grans empreses tenen els seus mecanismes d'al·lusió fiscal, de saber com no han de pagar. Això s'acaba traduint, també, en una realitat asimètrica, en la qual uns tenen poder i recursos per fer al·lusió, per enriquir-se més... i altres veuen que és una realitat que es va empobrint i que va degenerant.”

Llavors, quina és l'economia que volem? “Hauríem de saber quina és l'economia que està permetent disminuir els índexs de desigualtat interna entre els països”, comenta Mateu. Aquesta economia hauria de parlar sobre “quines normes s'han de posar internacionalment per què no existeixin paradisos fiscals, quines normes internes hem de tenir per a assegurar que, després de la fiscalitat, la redistribució econòmica ens permeti reduir les desigualtats, enlloc d'incrementar-les...” Per a fer un anàlisi sobre aquesta economia, “segur que podríem trobar indicadors millors. Hauríem de saber trobar indicadors que ens permetin mesurar la qualitat de vida d'una societat i de saber què millora, de la qualitat de vida, d'una societat”.

Mateu confessa que fa un “seguiment mitjà/baix” de la secció d'economia dels diaris, i justifica que és “per falta de temps”. Mateu assegura llegir-la amb freqüència “per intentar entendre coses” i “saber cap a on va tot plegat, conèixer les anàlisis que es fan”. En economia, és subscriptor de la revista ‘Alternativas Económicas’, que és “un aprenentatge constant”. A la premsa generalista, llegeix “amb molt més deteniment internacional i nacional que economia”.

6.2.3. El tractament de la pobresa

Els entrevistats comenten el grau de seguiment i la manera d'enfocar la pobresa i la fam. Óscar Mateos creu que “sí que se'n parla, però no se'n parla amb la contundència ni amb la freqüència que seria desitjable”, sinó que “se'n parla quan hi ha un gran informe”. El politòleg es queixa que “en general, els mitjans de comunicació convencionals, solen ser poc contundents” i “novament, ens hem d'anar a diaris crítics per a tenir més informació”. Francesc Mateu relaciona el tractament amb la proximitat: “la pobresa està sobre la taula ara, per què la tenim a prop. Això és l que ha canviat. Com que la veiem als carrers i al costat de casa, es palpa molt més.” Les conseqüències d'això és que “l'hem desvirtuat”. Mateu denuncia que “l'estem enfocant simptomàticament. Pensem en anar a fer quelcom per que aquesta persona ho passi i millor, i ni ens preocupem per què hem arribat aquí”. En aquest sentit, els entrevistats coincideixen en que la visió de la pobresa ha de ser menys caritativa. En paraules de Mateu, “la veiem més des d'una visió de Banc d'Aliments que des d'una visió de què ha de fer el sistema per a redistribuir el treball si no hi ha treball per a tothom”. “Aquesta perspectiva”, segons el Mateos, “ens ajuda poc a resoldre el problema”. Planteja una solidaritat 'assistencialista' i despolititzada” i, en canvi, “el que ens interessa és veure la dimensió política de tot plegat”, ja que “la pobresa, la fam i la desigualtat són problemes polítics”. Mateos justifica la visió més “assistencialista” quan hi ha un desastre natural que esdevé “una emergència”.

6.2.4. “Primer, els de casa”

“El factor proximitat implica molt”, sentència Mateos. El tractament de la pobresa o d'altres problemes o successos segons la seva proximitat fa que els entrevistats responguin de manera molt crítica. Mateu reflexiona: “totes les crisis tanquen les societats en sí mateixes, per què és com un mecanisme de defensa”. Però aquest tancament “està passant fins al punt en què estem superant el concepte de persona, és a dir, el concepte ‘veí’ o ‘llengua’ supera el concepte persona”. La paradoxa és que aquest tancament es produeix “en un món en que, per les altres coses, és

absolutament global”. Mateos posa un exemple amb els atemptats gihadistes. Explica que el dia després de l’atac a la revista ‘Charlie Hebdo’, “van morir 2.000 persones assassinades per Boko Haram. Estem parlant d’una barbaritat. Charlie Hebdo va ocupar portades, reportatges... I el que va passar a Nigèria va ocupar escassos fulls algun dia. Va passar el mateix quan els gihadistes van matar més de cent estudiants a Kenya.” Mateos utilitza també l’exemple del virus d’ebola, que “quan tenia lloc a Sierra Leona, a Guina o a Libèria, rebia una columneta o ni apareixia” i, en canvi, quan va aparèixer aquí, totes les càmeres de televisió se’n van anar on estava la dona afectada”. L’exemple de Mateu són els ofegats al Mediterrani. “No volem el problema a prop. No treballem per a que no existeixi, no el volem veure i no el volem a prop. Ens estem equivocant de plantejament.

Mateu confessa que “m’agradaria que parlèssim” de pobresa “a nivell global”. El director d’Intermón fa una crítica molt contundent: “Abans de la crisi que parlava a nivell global jo deia: ‘escolta, la pobresa és la mateixa a tot el món i genera les mateixes causes’ i la resposta era: ‘sí, sí... però és un problema d’allí.’ Quan fas aquest mateix discurs, la resposta ara és: ‘sí, sí... però primer els de casa’”. Lamenta que “em costa moltíssim” per què “quan no estava aquí era un problema que estava lluny i, quan el tenim aquí, ignorem què passa lluny, i surt el desafortunat ‘primer els de casa’”.

6.2.5. El deute extern

En el marc econòmic, un dels temes que s’ha tractat de manera molt diferent quan ha estat un problema d’altres països de quan ha estat un problema dels països europeus és el conflicte del deute extern. Mateu explica que “hi ha un estudi que fa una comparació del que es va fer als anys 90 a Amèrica Llatina, Àfrica i Àsia, amb el que es deien les ‘polítiques d’ajust estructural’, i el que ha passat amb la crisi de l’austeritat a Europa”. Mateu lamenta que “s’han aplicat, exactament, les mateixes solucions” i recorda que “a Amèrica Llatina, s’ha trigat vint-i-cinc anys a recuperar els nivells de desigualtat previs al deute, a Àfrica molt més i, a Àsia, quinze anys”, tot i que “aquí partim de l’avantatge de que la situació prèvia d’Amèrica Llatina i la de l’estat espanyol o Catalunya són diferents”. Mateos creu que el deute extern és un exemple de “com els problemes cada vegada es fan més interdependents i

globals i, per tant, es difumina molta la dicotomia nord-sud. El nord moltes vegades té a veure amb els problemes del sud i en la manera com s'han gestat aquests problemes". Mentre que, segons Mateos, "el deute exemplifica que el planeta s'ha igualat entre nord i sud i es comparteixen moltes problemàtiques que, abans, eren genuïnament del sud", Mateu alerta de les conseqüències que poden tenir les polítiques que s'apliquin al respecte, que ens poden conduir a augmentar les desigualtats "si no fem les tres coses que s'han de fer, que són: renegociar el deute, canviar els mecanismes que facin que això no passi i reinvertir en les persones."

6.2.6. Medi ambient i decreixement econòmic

"El sistema, ara mateix, depèn del creixement econòmic. Si no creixem, ens enfonsem. És una roda que no sabem parar", explica Mateos. El creixement econòmic desmesurat té relació amb la sostenibilitat i el medi ambient. Segons Mateos, "estem en una crisi ecològica en la qual tenim milers d'informes que ens estan dient que, o frenem això, o anem cap a un desastre ecològic i un col·lapse de civilització." Tot i això, el creixement econòmic segueix sent una finalitat. En paraules de Mateu, "realment, ens fixem en les notícies... 'l'important és créixer'. Bé, potser l'important no és créixer més, sinó repartir el que tenim. " Per exemple, "tothom està dient que no hi haurà el treball que hi havia fa cinc anys. Bé, si estem d'acord, pensem com re-distribuim el treball que tenim". Un aspecte lligat al creixement econòmic és el consum. Mateos opina que "si es prengués una decisió decreixentista, la roda es pararia i hi hauria un problema de col·lapse, per què tot necessita de més consum, per a generar lloc de treball". "Una altra vegada?", es pregunta Mateu: "si el consum és el que ens ha portat fins aquí. És el que ha generat la bombolla." Mateos afegeix que "els nous partits que estan sortint tampoc plantegen res nou". Els dos fan referència al creixement de les potències emergents. Mateos destaca que "quan la Xina i la Índia, amb 1.300 i 1.00 milions de persones, respectivament, que són com 'bèsties', estan consolidant una classe mitja, això està generant una pressió ecològica cap al planeta brutal". Mateu recorda que "en el món es poden produir aliments per a alimentar a 10.000 milions d'indis, però només a 1.500 milions de nord-americans". En front al problema medioambiental que genera un excés de consum i de creixement econòmic, es planteja l'opció del 'decreixement'. Mateu opina que "el decreixement és l'aplicació del concepte de

desigualtat. És a dir, quan estàs per sobre del que el planeta i la teva dignitat necessita com a mínims, estàs per sobre del que èticament necessites per viure i, per tant, has de pensar en aquest decreixement. La major part de les societats del nord han de pensar en el decreixement”. Reconeix que generar aquest pensament “costa molt”, ja que “és un esglaó bastant difícil d’escalar. Jo crec que la conscienciació s’està incrementant, però segueix sent minoritària”.

6.2.7. Les conseqüències de parlar-ne poc

Francesc Mateu opina que “són bàsiques la denúncia i la sensibilització”. Sense aquests factors, els mitjans de comunicació veuen com “la desigualtat ha seguit creixent i aquesta desigualtat, que fa un temps era controlable, en aquests moments és una desigualtat que, a nivell econòmic, està coartant el nivell polític”. Mateu opina que això genera “un cercle viciós que és autodestructiu”, ja que “al coartar el poder polític genera legislació que beneficia el poder econòmic, amb el qual es fa més ric i té més poder per a coartar el poder polític”. Aquest cercle es pot aturar “denunciant-ho, donant-ho a conèixer, generant unes democràcies madures i transparents...”

Óscar Mateos lamenta la “desinformació” que provoca que “el gruix de la societat està molt llunyà d’aquestes anàlisis”. La “desconnexió total” amb la realitat “té a veure amb els hàbits de vida de la gent”. Tot i que “en els últims anys, fruit de que la gent s’està mobilitzant més, sembla que vegada hi ha més experiències i iniciatives en clau d’economia social”, aquestes “encara són minoritàries i incipients”. Mateos conclou: “si hi hagués més sensibilitat des d’aquesta perspectiva ecològica, o cap a aquest procés de ‘financiarització’ de l’economia, hi hauria més movilització, una cerca d’un altre tipus de vida més sostenible...”

6.3. Segons una economista

Esther Vayà és doctora en Econometria i professora d'aquesta branca de l'economia a la Universitat de Barcelona. Vayà explica quin es el paper de l'econometria i la relació que hi podria tenir amb els mitjans de comunicació. La doctora comenta també com veu la informació econòmica i el debat públic sobre assumptes econòmics.

6.3.1. L'econometria i la seva funció

Esther Vayà, doctora en Econometria i professora a la UB, explica què és l'econometria: “és la medicació de l'economia” que es realitza “amb eines matemàtiques i estadístiques”. Una de les funcions de l'econometria “és fer anàlisi estructural”, és a dir, “intentar veure, si es modifica en economia una determinada variable, quin efecte té això en el creixement econòmic”. Una variable pot ser l'augment dels sous, el tipus impositiu... “Amb aquestes eines podem contrastar, inclús, hipòtesis econòmiques. Què és millor, un sector públic potent amb molta despesa pública per què això assegura inversió o creixement econòmic? O és millor que hi hagi una inversió privada, per que és el motor de l'economia?”.

L'econometria, entre altres coses, permet “donar una eina objectiva que, a partir de variables econòmiques que tu puguis mesurar, pots fer un model econòmic on poses la teva variable endògena, que és la variable que tu vols explicar” en funció “d'un seguit de variables”. Vayà posa com a exemple de “variable endògena” el creixement econòmic. Les altres variables “poden ser els sous, la inversió pública...”.

6.3.2. L'anàlisi i el debat públic

Vayà admet que la societat no coneix l'econometria, però assegura que sí que es té en compte a l'hora d'establir el debat ideològic sobre economia: “per una banda hi ha l'anàlisi estructural” però “per altra banda hi ha la simulació”. L'economista comenta que aquesta simulació és molt utilitzada per les institucions públiques, ja

que “és una eina de predicció, de simulació de polítiques i de contrastació de teories econòmiques”. De tot això, el ciutadà “la única cosa que percep són les prediccions” que, segons Vayà, es veuen “constantment a la tele”.

Sobre com explicar les eines i els processos per a entendre les variables a la població, Vayà creu que “posar-te a explicar tècniques economètriques no, per què la gent es perdria”, però sí que es pot donar “el missatge de que les coses surten per que s’han aplicat, amb rigorositat, determinades eines”.

“L’origen de l’econometria és intentar esbrinar quins són els factors explicatius d’un fet”, explica Vayà, tot i que, a vegades “solen ser molt complexes”. Vayà respon si es podrien explicar, per exemple, què causa l’evolució del preu del petroli: “hi ha molts models econòmics que expliquen l’evolució del PIB, del mercat de treball... on una de les seves variables explicatives és, precisament, l’evolució dels preus, també els del petroli”. Els preus solen ser variables que són més causa que conseqüència, ja que són “variables d’un fet, d’una variable més important, com pot ser el creixement econòmic”.

A més de parlar de causes, l’econometria intenta simular conseqüències. Per exemple, es poden analitzar els programes econòmics dels partits polítics “si disposes d’un model de simulació, en el que es tenen en compte moltes equacions, moltes variables que actuen en l’economia... pots intentar simular quins efectes tenen diferents mesures”. Després de fer la simulació. Posa l’exemple amb Podemos, que presenta un programa econòmic “on, sobretot, s’han d’infiltrar diners, a nivell de sanitat, educació... Això quina estimació tindria en temes d’impacte de creixement, versus un altre tipus de política més monetarista?” Vayà assegura que aquest anàlisi “sí que es pot fer”.

6.3.3. Dades i indicadors

Vayà respon afirmativament si que una dada, explicada de manera massa senzilla, pot ser tergiversadora. Afegeix que “moltes vegades, interpretacions que es fan de manera ràpida, i fetes per periodistes econòmics, surten a la premsa i són errònies”. Segons l’econometrista, “per intentar reduir-ho i simplificar-ho al màxim et deixes

coses que et qüestionen. Però en economia realment no només es modifica una variable, sinó que, moltes vegades, se'n modifiquen moltes". Per altra banda, Vayà explica les "interpretacions que són errònies" amb l'IPC com a exemple. "L'IPC és un índex de preus. Moltes vegades es confon amb la inflació", ja que "si un IPC es en mes és del 105 i el mes següent és del 106, tu no pots dir que la inflació ha crescut en un 6%". Vayà creu que, les dades massa simplificades, poden servir per a "donar la volta" a la informació:

Jo crec que la prova està en els polítics. Una mateixa dada que et dona la EPA, de que ha baixat el número d'aturats en no sé quan, sempre s'aferren a una dada i li poden donar la volta. Pots dir que és objectiu que el número d'aturats ha disminuït o ha augmentat. Però no solament conta el número d'aturats, sinó la població activa, l'ocupació... sempre els polítics s'aferren a una dada per donar-li la volta i donar una visió. És important que la ciutadania i la societat entengui determinades coses, però també que no l'enganyin.

Amb les simulacions hi pot haver un marge d'error, però "això sol ser una cosa força tècnica" i, per tant, no s'utilitza. Per això Vayà explica que, quan dues institucions públiques, fan unes previsions diferents, "el que passa és que les fonts solen ser diferents, i la metodologia que hi ha a darrere per a obtenir una predicció pot ser diferent". Sobre si això es fa de manera intencionada, Vayà creu que "moltes vegades, els polítics ofereixen el resultat que els hi va millor. A vegades, variacions tècniques et poden provocar variacions de resultats." Segons Vayà, "hi ha un factor tècnic i d'atzar, de marge d'error i, després, darrere d'una dada, la visió que et pugui oferir el polític".

Això passa per què "una mateixa dada pot ser interpretada de manera diferent. La dada és objectiva, i tu pots veure que ha decrescut, per exemple, el número d'aturats". Però una aquesta dada sola no és suficient: "t'has de quedar amb la taxa d'atur i has d'analitzar també la taxa d'ocupació, el número d'afiliats a la seguretat social... Si no tenim en compte diverses dimensions d'un mateix fet, tenim una visió esbiaixada". Si no es tenen totes les dades del mateix fet informatiu, en canvi, "no et pots fer una idea del que està passant". Segons Vayà, "moltes vegades, tant a la premsa com a la tele, veus només un gràfic, et quedes amb una idea... i s'ha de tenir molta cura, per què per a tenir una informació real del que està succeint no

només s'hi val un gràfic". La conclusió amb l'exemple que utilitza Vayà és que "pot haver-hi una disminució del nombre d'aturats absoluts però una taxa d'atur que augmenta per què la població potencialment activa està disminuint".

6.3.4. Anàlisi i propaganda

Esther Vayà creu que les anàlisis tècniques que poden servir per a explicar l'economia no es troben prou als mitjans de comunicació. "A nivell social el que es fa és que la intuïció et diu el que pot acabar passant. Dubto que cap partit polític hagi fet una estimació darrere d'un impacte que pot tenir una mesura". Les anàlisis de cost/benefici sobre cada mesura es fan des del govern, ja que disposen d'un equip tècnic. Però no s'utilitzen a l'hora de fer propaganda. "Moltes vegades partits polítics poden fer propaganda d'un efecte per què es veu que, en un altre país, ha tingut un efecte positiu", per exemple, "si Finlàndia està invertint quantitat de diners en educació i està sent molt productiu, podem traslladar la mateixa idea". Tot i això, Vayà alerta sobre les "translacions automàtiques". Segons l'economista, "ni a nivell econòmic, ni social, ni cultural ni històric, moltes vegades, hi ha països que siguin comparables", i per això "no pots traslladar de manera automàtica una mesura".

6.3.5. El tractament dels mitjans de comunicació

L'economista també valora com donen la informació sobre economia els mitjans de comunicació. Explica que llegeix les seccions d'economia de 'La Vanguardia' i de 'El País', "bàsicament, per què m'interessa estar assabentada". Segons Vayà, els mitjans "sí que intenten captar l'actualitat". Opina que "trobes articles més neutrals però també trobo que l'esperit polític que hi ha darrere del diari es reflecteix molt a l'hora d'explicar una notícia". L'economista creu que hi ha prou element divulgatiu en les seccions d'economia, tot i que "potser sí que tot el que és la crisi financera, o tot lo de les preferents... la gent es queda amb la intuïció global". En paraules de Vayà, "una anàlisi detallada no tota la societat la pot entendre".

El que més destaca Vayà és que "hi ha molta diferència de tractament, en els diaris, en funció del perfil del diari, amb un mateix resultat. Clarament hi ha una línia editorial, una orientació política que es veu". A la informació més neutral, creu que sí

que li falta un punt analític, tot i que “també és cert que potser no cal caure massa en un detall d’una anàlisi molt important quan la gent no acabaria d’entendre-ho del tot”. Vayà conclou: “és una balança a la que és difícil arribar-hi. Però quan més informació es doni, explicada de la millor manera possible i el més senzilla possible, serà millor per a la societat”.

7. CONCLUSIONS

El treball realitzat i la conjunció de les dues anàlisis permeten donar resposta a les preguntes plantejades abans d'iniciar la recerca. A més, l'anàlisi quantitativa i la qualitativa permeten treure conclusions noves o, si més no, plantejar noves preguntes i nous temes d'estudi.

La pregunta que millor respon l'anàlisi quantitativa és: quina informació econòmica es prioritza i quina queda en segon pla? L'anàlisi del contingut no es basa en "com" es tracta. Per a fer aquesta anàlisi, hauria calgut tractar un tema específic i fer una anàlisi discursiu-semiòtica. Però el 'què' es tracta és útil partint de la hipòtesi de la teoria de la Agenda-setting. Pel que fa al contingut, s'han pogut observar diferències entre els tres diaris analitzats, però no són diferències gaire notables. En els tres s'hi troben moltes notícies classificades com a 'secundàries', amb poc contingut. En aquest sentit convé preguntar-se si els breus són d'interès o no, o si necessiten de més espai. Per altra banda, són molt abundants les notícies que tracten qüestions d'empreses, mercats o la borsa. Entre els entrevistats, hi ha diverses opinions la seva importància d'aquesta informació i de l'interès que té per als lectors. El que sí que es pot concloure és que la informació sobre empreses ocupa un espai molt notori en la secció. Per contra, la informació sobre polítiques públiques, està molt menys representada. Per altra banda, els conceptes que estan més allunyats de la ideologia predominant, queden en un segon pla rellevant. Conceptes com la desigualtat, la pobresa o el decreixement econòmic són difícils de concebre dins de les seccions d'economia analitzades.

Una altra pregunta plantejada és el grau d'incidència de les fonts institucionals en les notícies econòmiques. Aquesta pregunta només s'ha plantejat en la part de l'anàlisi qualitativa. Les fonts de la informació econòmica són diferents. L'administració pública té una sèrie de particularitats, i pot aportar dades segons interessos, tal i com diu l'economista Esther Vayà. Les empreses tenen uns gabinets de comunicació que els periodistes reconeixen que tenen força influència. Les fonts especialistes també s'han de saber trobar, i saber que tenen una ideologia i una sèrie d'interessos. Però tots els tipus de fonts tenen una cosa en comú: requereixen ser contrastades i que els periodistes les puguin entendre i interpretar. El periodista

és qui ha d'evitar el que Óscar Mateos anomena "tecnocratització de l'economia" i també l'altre extrem, la simplificació en excés de les dades. Conèixer qui és i què pensa la font, i el pes de la dada que pot aportar, també sembla un factor important per a que els periodistes puguin contrastar la font i construir una informació amb més qualitat, analítica i divulgativa. Sobre si els periodistes fan prou aquesta feina, també hi ha diversitat d'opinió entre els entrevistats, però és una qüestió que s'hauria de tractar a partir de la situació del periodisme actual, les plantilles dels diaris, les condicions de treball, els sous, la formació dels periodistes...

- Durant la crisi econòmica les pàgines d'economia han anat agafant més importància i s'han anat col·locant en pàgines més pròximes a seccions com Política o Internacional. L'anàlisi quantitatiu mostra com 'El País' i 'El Mundo' li donen aquesta importància a la secció, col·locant-la entre les pàgines 20 i 30 del diari. Aquest fet es pot considerar símptoma de la voluntat de donar-li més importància a l'actualitat econòmica a partir de la crisi. Tot i això, caldria veure 'com' s'ha explicat aquesta crisi. Amb massa poques notícies sobre polítiques públiques, macroeconomia i l'estat de l'economia... a favor de les borses, les empreses i les finances, sembla difícil que les seccions d'economia s'acostin a l'economia real. Falten indicadors com índexs de desigualtat, evolució dels sous relacionats amb el cost de la vida, índex de desenvolupament humà, atur estructural... Tot i això, els periodistes consideren haver explicat prou bé la crisi econòmica i les seves causes. A més, s'ha de tenir en compte que la crisi econòmica s'explica també a altres seccions com política o societat.

- Els entrevistats es mostren d'acord en que els periodistes són els encarregats no només d'informar, sinó de fer entendre l'actualitat econòmica i dotar els lectors d'elements d'anàlisi. Si ho estan aconseguint o no, no és quelcom que es pugui mesurar quantitativament, i els entrevistats tenen diferents opinions. El que sí que preocupa és la falta de percepció de la importància de notícies sobre macroeconomia. Si els lectors no li donen importància a algunes notícies, s'ha de plantejar, en primer lloc, si les notícies tenen tal importància. I, si la tenen, s'ha de mirar com aconseguir que els lectors la percebin. Els principals elements són la divulgació i l'anàlisi. Es percep certa falta dels dos i, en canvi, l'opinió és abundant en les seccions d'economia. La clau és evitar explicar només el 'què' ha passat i

explicar el 'com', el 'per què' i les conseqüències que pot tenir. En aquest sentit, potser seria convenient que la secció d'economia tingués menys notícies per pàgina, però que aquestes fossin més extenses i aprofundissin més en cada tema. Dedicar més temps a cada tema i contrastar més la informació és un tema, però, que torna a estar relacionat amb el moment actual que viu el periodisme i les condicions de treball dels periodistes. També seria convenient que tinguessin més presència titulars de la secció en les portades dels diaris, ja que poden atraure els lectors a obrir la secció.

- La primera pregunta que plantejava el treball és: com arriba i com hauria d'arribar la informació econòmica a les persones? És una pregunta ambigua, molt àmplia i difícil de respondre amb concreció, tot i que l'anàlisi sencera permet fer-se'n una idea. Deixant de banda per què la informació econòmica arriba com arriba, es poden veure diversos factors. El primer, és l'establiment d'una agenda clara per als mitjans. Si determinats temes no apareixen, la informació no arriba als lectors i els temes no es converteixen en un element d'opinió pública. De la mateixa manera, si els temes que surten estan molt allunyats dels lectors i no es saben relacionar amb l'entorn microeconòmic, tampoc tindran un lloc a l'opinió pública. Per altra banda, un excés de notícies massa breus i fetes per pocs periodistes, amb molt pes dels gabinets de comunicació, de les agències i de les notes de premsa, tampoc és de profit. Potser la informació hauria d'arribar en menys quantitat i amb més aprofundiment, visió crítica i anàlisi.

BIBLIOGRAFIA

Per ordre d'aparició:

Rojo, L. (2002). 11. La economía española en democracia (1976-2000). In *Historia económica de España, siglos X - XX* (pp. 397 - 436). Barcelona: Editorial Crítica.

Taibo, C. (2002). *Cien preguntas sobre el nuevo desorden. Una mirada lúcida sobre la globalización y sus consecuencias*. (1st ed., pp. 25-26). Madrid: Punto de lectura.

¹ Albert, M. (1992). *Capitalismo contra capitalismo* (1st ed., pp. 230 - 231). Paris: Ediciones Paidós.

Martínez, J., & Vidal, J. (1995). La formación del sistema capitalista mundial. In *Economía Mundial* (1st ed., pp. 90 - 91). Madrid: McGraw - Hill / Interamericana de España.

Carles Sudrià a l'article de David Page: "Todas las crisis de España: de la Edad Media al banco malo". Publicat a [expansion.com](http://www.expansion.com/2013/05/04/economia/1367690914.html) : <http://www.expansion.com/2013/05/04/economia/1367690914.html>

Cancio, J. La Constitución Económica: promesas incumplibles. Article publicat per a la Universidad Autónoma de Madrid i el Grupo de Estudios Críticos. https://repositorio.uam.es/bitstream/handle/10486/3051/14249_7RJ048.pdf?sequence=1

La Constitució Espanyola inclou un capítol sobre 'Economia i Finances'. La cita són els articles 128.1 i 128.2 de la CE, els primers del capítol.

Gabilondo, I. (2011). Para qué sirve la información. In *El fin de una época. Sobre el oficio de contar las cosas* (1st ed., pp. 65 - 57). Barcelona: Barril & Barral (DeBolsillo).

Del Río, R. (2004). Periodismo económico y financiero (1st ed., pp. 13-16). Editorial Síntesis.

Arrese, Á, & Vara, A. (2011). *Fundamentos de periodismo económico. Temas y lecturas* (p. 26). Navarra: Ediciones Universidad de Navarra.

Centro de Investigaciones Sociológicas:
http://www.cis.es/cis/export/sites/default/-Archivos/Indicadores/documentos_html/TresProblemas.html

Cantó, L. (1995). El periodismo especializado y la economía. *Temas De Comunicación*, 71-84.

Wolf, M. (1987). *La investigación de la comunicación de masas* (1st ed.). Milan: Ediciones Paidós.

Shaw, E. 1979. "Agenda-setting and Mass Communication Theory", *Gazette* (International Journal for Mass Communication Studies)

Maxwell McCombs i Donal Shaw escriuen la teoria de l'Agenda-setting l'any 1972 amb la publicació de 'The Agenda-Setting Function of Mass Media'

Rodríguez, R. (2004). *Teoría de la agenda setting. Aplicación a la enseñanza universitaria*. Alacant: OBETS, Editorial.

Auditoría de medios impresos de la OJD y la PGD: <http://www.introl.es/medios-controlados/>

¹ Velázquez, T. (2011). Técnicas cuantitativas: El análisis del contenido. In L. Vilches (Ed.), *La investigación en comunicación* (1st ed., pp. 117-121). Barcelona: Gedisa editorial.

Biblioteca de Ciències Socials. Revistes i premsa econòmica (Biblioteca de Ciències Socials. Revistes i premsa econòmica)
<http://www.bib.uab.es/socials/econdiar.htm#dossier>

Noticias del día (de España) - Kiosko.net
http://www.kiosco.net/publicaciones.php?id_seccion=2&id_tema=56

Bernabéu, N. (n.d.). Breve historia de la prensa. Retrieved February 16, 2015, from <http://www.quadraquinta.org/documentos-teoricos/cuaderno-de-apuntes/brevehistoriaprensa.html>

Garrido, L. (n.d.). Prensa economica (1800-1939). Aproximación para una guía de la prensa económica de España (p. 14). Jaén: Cámara oficial de comercio e industria en Jaén.

Romero, L. (1988). Prensa periódica y discurso literario en la España del XIX. In *La prensa española durante el siglo XIX. I Jornadas de especialistas en prensa regional y local*. Instituto de Estudios Almerienses.

Simelio, N. (2006). Prensa de información general durante la Transición política española T(1974-1984): Pervivencias y cambios en la representación de las relaciones sociales. *Universitat Autònoma De Barcelona. Facultat De Ciències De La Comunicació. Departament De Periodisme I De Ciències De La Comunicació*.

Torrent, J., & Torrado, D. (n.d.). Mundo Diario. Retrieved Nov 28, 2015, from <http://www.upf.edu/depeca/depeca/mvm/diaris/mundodi.htm>

Montabes, J. (n.d.). Algunas consideraciones metodológicas para el estudio de la prensa del movimiento en la transición política española. 1975-1978. In M. Tuñón (Ed.), *La prensa de los siglos XIX y XX. Metodología, ideología e información. Aspectos económicos y tecnológicos*. Servicio Editorial Universidad del País Vasco.

Díaz, J. (2010). La economía como excusa. La información económico-política en la revista Cambio16. In *Periodismo económico. Viejos y nuevos desafíos*. Ediciones Universidad de Navarra.

ANNEXOS

ÍNDEX D'ANNEXOS

ANNEX I . Anàlisi quantitativa	83
ANNEX II. Entrevistes de l'anàlisi qualitativa	139
II.I Àlex Gubern	139
II.II Xavier Grau	144
II.III Maite Bereñach	150
II.IV Salvador Aragonès	154
II.V Francesc Mateu	161
II.VI Óscar Mateos	168
II.VII Esther Vayà	176

ANNEX I. ANÀLISI QUANTITATIVA

2 GÈNER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
Portada diari	El auge del dólar y la caída del crudo impulsan la recuperación (principal)	El Bundesbank se enfrenta al BCE por los bajos tipos de interés (secundari)	Los impuestos dan un respiro (monotemàtica)
Titular apertura secció	Todas las grandes monedas caen en 2014 ante el acelerón del dólar	Ahorro de 1.098 millones (<i>sobre l'importació de gas i petroli</i>)	Los sueldos subirán una media de 32 euros al mes por la rebaja del IRPF
Notícies en pàgina senar	Guindos: "se ha perdido el miedo a perder el trabajo" Uber asegura que su cierre en España no es definitivo	Los bajos tipos de interés de Draghi hacen daño en Alemania	Las pensiones suben un 0,25% por segundo año consecutivo
Notícies en pàgina parell	La deuda externa española suma 100.000 millones más Venezuela prepara una devaluación que dañará a las empresas españolas	Los ganaderos evitan el boicot a 52.000 litros diarios de leche	El descenso del petróleo suaviza la cuenta de enero El IBEX 35 sube un 3,66% en 2014 y encadena dos años en positivo
Notícies secundàries	Sacyr gana una reclamación al Canal de Panamá Piketty rechaza la mayor condecoración que otorga Francia	Piketty deja plantado al Gobierno francés Guindos ve una "recuperación real" en 2015"	100 euros al mes para familias numerosas Menos impuestos al ahorro Fin a la deducción por

	Lituania se suma a la zona euro en medio de tensiones con Rusia		alquiler Baja el Impuesto de Sociedades Más liquidez para los planes de pensiones Dispersión autonómica (IRPF) De Guindos afirma que en España no existe miedo a perder empleo
Altres	Article d'opinió: "Grexit: episodio XXIV". Dos anuncis de mitja pàgina	Article d'opinió: "La custodia compartida en el nuevo IRPF".	- Tota la secció d'economia és un monogràfic sobre la baixada d'impostos i de preus. El diari també hi dedica l'editorial.
Total notícies	6	5	11
Total pàgs. secció	7	3	5
Pàgina on comença la secció	20	34	32

3 GENER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
Portada diari	La prima de riesgo baja de 100 puntos, la mitad que hace un año (secundari)	La prima cae por debajo de 100 y la venta de automòviles aumenta un 18% (secundari)	La prima de riesgo baja de los 100 puntos 5 años después (secundari)
Titular secció	La prima de	La prima vuelve a	La prima de

	riesgo baja de los 100 puntos	2010	riesgo baja de 100 puntos y España se financia el mínimo histórico
Notícies en pàgina senar	<p>Carbures corrige sus cuentas drásticamente tras una auditoría</p> <p>CaixaBank cierra la adquisición del negocio de Barclays por 820 millones</p>	Draghi avisa: habrá tipos bajos para largo	<p>La venta de coches se dispara un 18,4% en 2014 hasta los 855.308</p> <p>CaixaBank paga 820 millones por Barclays España, su nueva filial</p>
Notícies en pàgina parell	Las ventas de turismos registran el mayor incremento en 15 años	CaixaBank cierra la compra de Barclays España	Los funcionarios recuperan el 25% de la extra en enero
Notícies secundàries	<p>¿En qué afecta el diferencial?</p> <p>El precio medio de la vivienda nueva baja un 2,2% en 2014</p> <p>Los coches de lujo se disparan</p> <p>HP vende a un fabricante chino la marca Palm</p> <p>La contratación de renta variable creció un 26% en 2014</p>	<p>El euro cae a su mínimo en cuatro años</p> <p>El PSOE recurre al TC la indemnización por Castor</p> <p>El Canal de Panamá impulsa a Sacyr</p> <p>Sube el interés por España. Las fusiones y adquisiciones aumentaron un 54% el año pasado</p>	<p>Sacyr se dispara al 6,5% en Bolsa tras una resolución favorable del Canal</p> <p>El PSOE recurre al Constitucional la indemnización de Castor</p>
Altres	Infografia x1	Infografia x2	Infografia x2

	Anunci de 2/3 i 4/5		Un anunci de mitja pàgina i un de 1/5. Article d'opinió: "Panorama en 2015"
Total notícies	9	7	6
Total pàgs. secció	4	4	5
Pàgina on comença la secció	18	28	32

4 GNER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
Portada diari	Las tecnológicas se convierten en las empresas más valiosas (secundari)	--	--
Titular secció	Las tecnológicas toman el mando	No existeix la secció (diumenge)	El fin del alquiler de renta antigua pone en peligro hasta 85.000 negocios
Notícies en pàgina senar	El final sin belleza de la reina del bisturí (Corporación Dermoestética)	--	--
Notícies en pàgina parell	Las urnas recrudecen el conflicto por el comercio	--	El paro registró en 2014 la mayor caída de los últimos 16 años
Notícies secundàries	Más tiempo abiertas, pero menos empleo (sector comerç)	--	Madrialeños y vascos ahorrarán entre 130 y 170 euros al año en sus hipotecas
Altres	Anunci de mitja	Suplement de	La notícia

	<p>pàgina</p> <p>Infografia x1</p> <p>Suplement de diumenge: Negocios. Tracta el canvi climàtic en el món empresarial. (24 pàgs.)</p>	<p>diumenge: Mercados. Tracta aspectes d'economia i empresa i el concepte "emprenedors"</p>	<p>principal de la secció ocupa un monogràfic de dues pàgines.</p> <p>Suplement de diumenge: ABC Empresa. Inspirat en una carta als reis mags, amb desitjos econòmics: más empleo, más crédito, menos impuestos. (20 pàgs.)</p>
Total notícies	4	--	3
Total pàgs. secció	3	--	3
Pàgina on comença la secció	17	--	50

5 GENER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
Portada diari	El AVE llegará a ocho nuevas ciudades en año electoral (secundari)	El ICO Directo acumula una morosidad del 35% y obliga a provisionar 195 millones (secundari)	--
Titular secció	El AVE llegará a ocho capitales en un año récord	La banca pública se estrella (<i>morositat</i>)	La regulación que planea la CNMC frenará la inversión en fibra óptica
Notícies en pàgina senar	--	Califican el concurso de Orizonia como culpable	Cuanto más baja la gasolina, mayor es la carga de impuestos por litro
Notícies en pàgina parell	El secretario del consejo de	Uber planta batalla judicial a	China, país de origen del 70% de

	Bankia cobró irregularmente 3.850 euros El consumo de gasolina y gasóleo vuelve a crecer tras acumular seis años en retroceso	su cierre	los juguetes vendidos en España
Notícies secundàries	El 44% de las empresas subió sueldos en 2014 La renta agraria disminuyó un 7,1% en 2014	--	--
Altres	Infografia x1 Article d'opinió: "Silenciar la realidad" Un anunci a mitja pàgina	Article d'opinió: "La alegría de Pablo Iglesias" Article d'opinió: "Luz al final del túnel" Anunci a 2/5	Anàlisi de José Ramón Iturriaga.
Total notícies	4	3	3
Total pàgs. secció	3	3	4
Pàgina on comença la secció	19	27	30

7 GENER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
Portada diari	El precio del petróleo toca fondo y revoluciona la economía mundial (principal)	Draghi trata de amortiguar la posible fuga de capitales en Grecia si gana Syriza (secundari)	El petróleo sigue cayendo y se acerca ya a la barrera de los 50 dólares (secundari)
Titular secció	La caída del	Draghi mueve	El crudo continúa

	petróleo enciende las alarmas	ficha en Grecia...	bajando y roza ya la barrera de los 50 dólares por barril
Notícies en pàgina senar	<p>El crudo deja en América Latina su pero año desde 2009</p> <p>Los grandes del móvil se unen al 'low cost' con segundas marcas</p>	... mientras el temo se instala en los mercados	La banca española solo pujará por Novo Banco si se conceden ayudas
Notícies en pàgina parell	<p>La CNMV dio pagos indebidos y bonus sin justificar a sus directivos</p> <p>El Tribunal de Cuentas critica la falta de publicidad en contratos del Banco de España</p> <p>Abengoa sube un 11% en Bolsa tras anunciar un acuerdo con el fondo EIG</p>	Entrevista a Ian Bremmer, president d'Eurasia Group, sobre el tema que obre la secció	El Tribunal de Cuentas cree que la CNMV abonó 300.000 euros indebidamente
Notícies secundàries	<p>El dinero huye a los refugios (complement la caiguda del preu del petroli)</p> <p>Boeing logra en 2014 récord de pedidos y entregas de aviones</p> <p>Ortega compra un</p>	<p>El petróleo sigue en caída libre y baja de los 52 dólares</p> <p>Abonos 'indebidos' en la CNMV</p> <p>El árbitro ve "negligencia" contra Sacyr</p>	<p>Abengoa sube un 11% tras el acuerdo con el fondo EIG</p> <p>Holcim vende dos plantas a Cemex por 45 millones</p> <p>Más actividad empresarial en la eurozona en diciembre</p>

	<p>edificio en Londres por 335 millones</p> <p>El árbitro acusa al Canal de Panamá de negligencia frente a Sacyr</p>	<p>Abengoa se dispara un 11% tras su acuerdo con EIG</p>	<p>Repsol realiza un nuevo hallazgo de hidrocarburos en Brasil</p> <p>Coach pagará hasta 482 millones por Stuart Weitzan</p> <p>Facebook compra la "startup" Wit.ai</p>
Altres	<p>Infografia x2</p> <p>Anunci de mitja pàgina</p>	<p>Es dedica l'editorial al tema que obre secció</p> <p>Monogràfic sobre el tema que obre la secció</p> <p>Infografia x2</p> <p>Article d'opinió de Juan Rosell (president del CEOE)</p>	<p>Article d'opinió de Fernando González Urbaneja</p> <p>Infografia x1</p>
Total notícies	10	7	9
Total pàgs. secció	5	4	4
Pàgina on comença la secció	20	24	38

8 GENER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
Portada diari	La caída del petróleo pone a la UE al borde de la deflación (secundari)	--	--
Titular secció	Los precios caen en la zona euro y elevan la presión sobre el BCE	Los precios presionan al BCE	Europa se asoma a la deflación tras descender los precios un 0,2%

			en 2014
Notícies en pàgina senar	<p>El Banco Mundial bendice la caída del petróleo</p> <p>Las rebajas se inician con buenos pronósticos</p> <p>Portugal Telecom cae un 20% tras el registro policial en una investigación por estafa</p>	<p>“La cuestión ya no es el cuándo sino el cómo” (sobre la compra de deuda por parte del BCE)</p> <p>3.000 millones salen de Grecia en el último mes</p>	<p>El petróleo cae por debajo de los 50 dólares, mínimo desde 2009</p> <p>El fiscal estudia otra querrela a Caja Madrid por sueldos irregulares</p>
Notícies en pàgina parell	<p>El paro cae a mínimos en Alemania mientras bate récords en Italia</p> <p>Los españoles son los europeos que más usan WhatsApp</p> <p>Elvira Rodríguez defiende los pagos a directivos de la CNMV</p>	<p>Portugal Telecom se despolma</p>	<p>Reino Unido adelanta a Francia como quinta potencia mundial</p> <p>Cómo pedir ayudas a familias numerosas o con discapacitados</p>
Notícies secundàries	<p>El 'brent' baja de los 50 dólares</p> <p>La banca tendrá que avisar a los autónomos tres meses antes de reducir crédito</p> <p>El impulso a la red de alta velocidad eleva la</p>	<p>El petróleo cae en picado y el barril enfila ya los 40 dólares</p> <p>FRV e IDB cierran un acuerdo de financiación</p> <p>KPMG, líder por décimo año</p>	<p>El crudo Brent podría bajar de los 40 dólares, según Merrill Lynch</p> <p>Emiratos Árabes advierte de que los precios bajos pueden durar meses o años</p>

	<p>licitación de obra pública un 60% en 2014</p> <p>Carbures sube el 33% en Bolsa y recupera parte de la caída</p> <p>Bajan los procesos concursales</p> <p>Bankia ya tiene 120 oficinas 'ágiles'</p> <p>El dividendo BBVA, cobrado en acciones</p>	<p>consecutivo</p> <p>Amancio Ortega adquiere un edificio en Londres</p>	<p>El paro toca mínimos en Alemania y máximos en Italia</p> <p>Portugal Telecom se hunde en Bolsa a su mínimo histórico</p> <p>Ortega paga 355 millones por la sede de Rio Tinto en Londres</p> <p>Hacienda abonó ya el 96% de las devoluciones del IRPF de 2013</p> <p>La CNMV niega que hiciese pagos irregulares a su cúpula</p> <p>La banca tendrá que avisar a los autónomos si les corta el crédito</p> <p>Neinver y TH Real Estate se alían para crecer en centros 'outlet'</p> <p>Bankia cuenta ya con 120 oficinas con horario ampliado</p>
Altres	<p>Dos anuncios de mitja pàgina</p> <p>Infografia x1</p>	<p>Article d'opinió de John Müller</p> <p>Infografia x2</p>	<p>Infografia sobre l'evolució de la Borsa</p>

	Article d'opinió de Xavier Vidal-Folch		Article d'opinió de Julio Pomés Anunci a mitja pàgina
Total notícies	14	8	15
Total pàgs. secció	6	3	6
Pàgina on comença la secció	24	28	38

9 GENER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
Portada diari	El Santander refuerza su capital para crecer (secundari)	El Santander aumentará capital en 7.500 millones para seguir creciendo (secundari) Piketty: "Es un error afirmar que lo peor de la crisis ha pasado ya" (secundari)	El Santander amplía su capital en 7.500 millones para financiar su crecimiento (secundari)
Titular secció	El Santander amplía capital para crecer	Cambio estratégico de Botín	Banco Santander capta 7.500 millones para reforzar su solvencia y crecer
Notícies en pàgina senar	El dividendo baja un 66%, pero se ofrecerá más en efectivo Inditex compra otro local en Nueva York El Estado perderá 11,4 millones de ingresos por el retraso en el dividendo digital	"Es un error afirmar que lo más duro de la crisis ha pasado" (entrevista a Thomas Piketty, que ocupa toda la pàgina) Iberia acelera su recuperación	Inditex compra un segundo local en Nueva York por 237 millones El euro cotiza a menos de 1,18 dólares, mínimo desde 2005 El BCE financiará a los bancos griegos solo hasta febrero

Notícies en pàgina parell	El ahorro familiar cede a la pujanza del consumo	El fuerte tirón del consumo lastra el ahorro Ultimátum del BCE a Grecia: no habrá liquidez sin deberes	El FMI cree que el precio de la vivienda en España ha tocado suelo
Notícies secundàries	<p>El precio de las acciones cae con fuerza en Wall Street</p> <p>El interés de la deuda emitida en 2014 cae al mínimo del euro</p> <p>Coca-Cola anuncia 1.800 despidos para reducir costes</p> <p>Nestlé vende a Findus el negocio de la Cocinera</p> <p>El tráfico de IAG crece el 15% con el tirón de Iberia</p>	<p>Noveno pleito contra España por el recorte a las renovables</p> <p>Isolux emite bonus para refinanciarse</p> <p>Inditex compra un edificio en Nueva York</p>	<p>Nestlé vende a Findus sus platos preparados La Cocinera</p> <p>Zalba, nuevo vicepresidente de la comisión de Economía</p> <p>El ahorro de las familias retrocede a niveles de 2007</p> <p>Kutxabank lanza hipotecas variables a Euribor más un 1%</p> <p>Coca-Cola suprimirá entre 1.600 y 1.800 empleos en el mundo</p>
Altres	<p>Anunci a mitja pàgina</p> <p>El tema que obra la secció té un monogràfic a doble pàgina</p>	Infografia x2	<p>Infografia x2</p> <p>Monogràfic a doble pàgina sobre el Banco Santander</p>

	Infografia x2		
	Article analític de Íñigo de Barrón		
Total notícies	10	8	10
Total pàgs. secció	5	4	5
Pàgina on comença la secció	22	34	40

10 GENER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
Portada diari	EEUU crea empleo al mayor ritmo en 15 años (secundari)	--	--
Titular secció	El Santander cae un 14% tras ampliar capital, el mayor descenso en 16 años	La peor sesión en 27 meses (sobre el Banco Santander)	El Ibex sufre su mayor caída desde 2012 arrastrado por el Santander
Notícies en pàgina senar	Obaa presume de crecer más que otras economías avanzadas La tienda de aplicaciones de Apple bate récords	Los inversores también le compran a El Corte Inglés El TS apoya parcialmente a ACS	El Corte Inglés va de nuevo al mercado y capta 500 millones Carrefour hará 3.000 contratos fijos este año en España
Notícies en pàgina parell	Estados Unidos logra la mayor generación de empleo en 15 años El BCE ultima el montante y el sistema de compra de bonos públicos El Supremo anula parte del blindaje	Otra oleada de dimisiones en la Agencia Tributaria	EEUU cierra 2014 con la mayor creación de empleo en 15 años El Supremo avala que Iberdrola limitara el voto a ACS en 2011

	de Iberdrola		
	Dos empresas municipales alemanas demandan a España por las renovables		
Notícies secundàries	<p>Malestar entre los últimos accionistas reclutados (complement noticia Santander)</p> <p>El Corte Inglés emite deuda por 500 millones</p> <p>Carrefour hará 3.000 contratos fijos en España en 2015</p> <p>La CNMC cuestiona la exclusividad electoral de Correos</p> <p>Aer Lingus rechaza una segunda oferta de IAG</p> <p>Gap entra en España con una tienda en Málaga</p>	<p>Empleo récord en EEUU con salarios más bajos</p> <p>El 'manguerazo' de Draghi: medio billón de euros en bonos</p> <p>Los comercios, las empresas que más se crean y que más cierran</p> <p>Arabia Saudí acepta a Ruiz como 'jefe' de su AVE</p> <p>Las regiones asumen un 58% del 'recorte' de la Administración</p> <p>Carrefour contratará a 3.000 personas</p> <p>Iberdrola y Navantia refuerzan su alianza</p> <p>El sector de la</p>	<p>Las dudas sobre Grecia y las medidas del BCE y la caída del petróleo lastran las Bolsas al inicio de 2015</p> <p>Montoro: hay menos morosos por el miedo a salir en la lista</p> <p>La subida salarial media de los convenios en 2014 fue del 0,57%</p> <p>Juan Roig financia otras 25 iniciativas emprendedoras</p> <p>La matriz de Iberia mejora su oferta para comprar la irlandesa Aer Lingus</p> <p>La Sareb vende a Blackstone crédito moroso por 237 millones</p>

		logística generó 12.000 empleos en 2014	<p>de euros</p> <p>Carbures prevé beneficios este año y retrasa su salida a Bolsa</p> <p>Gap desembarca en España con una tienda en el aeropuerto de Málaga</p> <p>Seat cierra 2014 con un aumento de las ventas del 10% gracias al León</p> <p>Tubacex completa la compra de la compañía italiana IBF</p>
Altres	<p>Dos anuncios a mitja pàgina</p> <p>Article analític de Paul Krugman</p> <p>Article d'opinió de Ángel Berges i Daniel Manzano (justificant el descens del Banco Santander)</p>	<p>Article d'opinió de John Müller</p> <p>Infografia x1</p>	Infografia x2
Total notícies	13	11	15
Total pàgs. secció	7	4	6
Pàgina on comença la secció	25	26	44

11 GENER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
Portada diari	--	--	--
Titular secció	El mundo occidental vuelve al trabajo	No existeix la secció (diumenge)	El liberalismo del Reino Unido gana la batalla al proteccionismo francés
Notícies en pàgina senar	Los peritos del Banco de España, en la diana	--	--
Notícies en pàgina parell	Forzados a echar el cierre (sobre el comerç)	--	Francia, el reino de las 35 horas, el cierre dominical y las trabas Transporte y distribución, los sectores más beneficiados por la caída del crudo
Notícies secundàries	--	--	--
Altres	Al suplement de diumenge el diari ofereix una entrevista a Thomas Piketty Al suplement 'Negocios': "las materias primas despiertan de su sueño" Anunci a 1/3	Suplement de diumenge: Mercados. Tracta aspectes d'economia i empresa i el concepte "emprenedors"	Les notícies són molt extenses (a doble i adopten un to entre la notícia i el reportatge. Anunci a pàgina sencera (senar) Al suplement de diumenge ABCempresas: "Europa busca una salida al laberinto griego".
Total notícies	3	--	
Total pàgs. secció	4	--	6
Pàgina on comença la	28	--	56

secció			
--------	--	--	--

12 GENER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
Portada diari	--	Soros entra en el capital del Santander al invertir 500 millones (secundària)	--
Titular secció	La Comisión Europea propone una nueva extensión del rescate a Grecia	Soros invierte con Botín	El sector de la vivienda confía en la recuperación de precios y ventas en 2015
Notícies en pàgina senar	Inditex y DIA suben entre los gigantes del comercio Jazztel y Ono lideran el 'robo' de clientes en el móvil	El 'tiburón' reflexivo que tumbó la libra (sobre George Soros)	Los peritos del Banco de España ratifican sus informes sobre el caso Bankia
Notícies en pàgina parell	EEUU renueva su pasión por los coches grandes	Cita en Davos del magnate y Guindos (sobre Soros) Carburantes por debajo de un euro, sólo en las 'low cost'	Suben el empleo y las ventas en la mitad de las empresas familiares
Notícies secundàries	Pendiente de los tribunales (sobre el BCE) Los aceiteros acusan a la distribución de vender a pérdidas Los excedentes	--	Más de 200 inversores chequean el fin de la crisis en España

	europeos tiran el precio de la leche		
Altres	Article d'opinió de José Carlos Díez Article d'opinió de Joaquín Estefanía Anunci a mitja pàgina (Banco Sabadell) Infografia x1	Article analític de John Müller	Article d'opinió de José Ramón Iturriaga
Total notícies	7	4	4
Total pàgs. secció	4	3	4
Pàgina on comença la secció	26	28	50

14 GENER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
Portada diari	--	Anticorrupción pide imputar a dos ejecutivos del Santander por estafa con las convertibles (secundari) El Tesoro asume en año electoral 2.000 millones de deuda bancaria de las autonomias (secundari)	--
Titular secció	Bruselas pedirá menos ajuste a Italia y dará en marzo más tiempo para Francia	Valores bajo sospecha (sobre el Banco Santander)	La Comisión Europea permitirá más déficit a cambio de nuevas reformas

Notícies en pàgina senar	<p>El Tesoro apuesta por los bonos ligados a la inflación</p> <p>El Gobierno exhibe el crecimiento del PIB para animar a la inversión extranjera</p> <p>La fortuna de Amancio Ortega supera ya los 50.000 millones por la subida de Inditex</p>	<p>El juez dice que Bankia “no colaboró” con los peritos</p> <p>Rosell se ‘deshace’ de la vieja guardia en su segundo mandato</p> <p>Tres días para analizar las cuentas de Aena</p>	<p>El Tesoro emitirá 8.000 millones más de deuda para financiar a entes locales y autonomías</p> <p>El Gobierno anima a los inversores a participar de la recuperación</p>
Notícies en pàgina parell	<p>Los peritos dicen que Bankia no les dio todos los datos</p> <p>S&P afronta una multa por el ‘rating’ de la deuda basura</p> <p>Uber busca conductores con licencia para reanudar su actividad en España</p>	<p>El Tesoro asume 2.000 millones de deuda de las CCAA con los bancos</p>	<p>Rato defenderá que más de 10 inspectores del supervisor vigilaron la salida de Bankia a Bolsa</p> <p>Moody’s baja la nota a Venezuela y prevé impago en dos años</p>
Notícies secundàries	<p>El Banco Mundial alerta del frenazo económico de América Latina</p> <p>Una empresa de taxis madrileña intenta registrar la marca Uber</p>	<p>Más presión para el barril de petróleo</p> <p>La CE dará flexibilidad a cambio de reformas</p>	<p>Rosell reduce a dos las vicepresidencias, que ocuparán Madrid y Cataluña</p> <p>El AVE gana terreno y sube un</p>

	<p>Seat roza su récord de producción en España</p> <p>Airbus regresa a Boeing en pedidos de aviones en 2014</p>	<p>Alemania, en déficit cero un año antes de lo previsto</p> <p>Telefónica advierte a la CNMC</p> <p>Banco Sabadell sube un 6,4% aupado por Morgan Stanley</p> <p>Gas Natural cierra una emisión de bonos a 10 años</p> <p>El fondo de rescate coloca 3.000 millones</p>	<p>11% frente al repunte del 1,7% del avión</p> <p>El precio de la vivienda cae un 3% en 2014 y se estabilizará en 2015</p> <p>Gas Natural coloca 500 millones al interés más bajo logrado a 10 años</p>
Altres	--	Infografia x1	<p>Article d'opinió de Fernando González Urbaleja.</p> <p>Infografia x1</p>
Total notícies	11	12	9
Total pàgs. secció	5	5	6
Pàgina on comença la secció	23	26	38

15 GENER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
Portada diari	La justicia europea avala la compra de deuda por el BCE (secundari)	--	--
Titular secció	La justicia europea allana el	Vía libre para comprar deuda	La Justicia europea avala la

	camino al BCE para las compras de deuda pública		compra de deuda pública por parte del BCE
Notícies en pàgina senar	<p>El jefe de la banca europea alerta del peligro de la mala reputación del sector</p> <p>Guindos cree que la recuperación avala la reforma fiscal</p>	<p>CEOE: "El PIB subirá un 2,7% y Podemos se derechiza"</p> <p>El turismo de sol y playa devuelve tráfico a Aena</p>	<p>El Gobierno bajará aún más los impuestos si la recaudación crece</p> <p>Sacyr se asocia con Macquarie para entrar en el negocio minero</p>
Notícies en pàgina parell	<p>Rosell pacta con Garamendi para su nuevo mandato</p> <p>Carlos Slim se convierte en el primer accionista individual del 'New York Times'</p>	<p>Peritos: existía un "pésimo" control en Bankia</p>	<p>Fomento insta a aerolíneas y navieras a bajar los precios</p> <p>Los peritos acusan de pésimo control del riesgo a la cúpula del BFA</p>
Notícies secundàries	<p>El euro se acerca al valor al que se lanzó en 1999</p> <p>El turismo relanza el tráfico aéreo</p> <p>Los peritos destacan el mal control de riesgo en Bankia</p> <p>El empresario mexicano entra en el consejo de administración de la FCC (sobre</p>	<p>Hasta 70.000 millones en deuda española</p> <p>Rosell alcanza una tregua con Garamendi</p> <p>Slim desembarca en el consejo de FCC</p> <p>El Ibex se lanza a por Chile</p> <p>Iberdrola emite 600 millones en</p>	<p>Las ventas del grupo PSA crecen en España un 16,2%</p> <p>El juez pide al Santander que identifique a dos empleados</p> <p>La EBA plantea que la banca se marque objetivos de conducta</p> <p>Iberdrola coloca bonos por 600</p>

	Carlos Slim)	bonos Martinsa evita 'in extremis' la liquidación Carlos Esteban, presidente de Aenor	millones a ocho años al 1,125% Enagás compra un 30% de las regasificadoras de Bilbao y Sagunto Slim desembarca en el consejo de FCC con cuatro asientos
Altres	Article d'opinió de Xavier Vidal-Folch Anunci a mitja pàgina (Banco Madrid) Anunci a ¼ de pàgina (Adif) Infografia x1	Article d'opinió de Javier Santacruz Article d'opinió de John Müller	Anunci a mitja pàgina (senar) (Banco Madrid) Article d'opinió de Julio Pomés
Total notícies	10	11	11
Total pàgs. secció	5	5	6
Pàgina on comença la secció	24	28	34

16 GENER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
Portada diari	Suiza sacude los mercados al eliminar los topes al franco (secundari)	Hacienda va a dar en 2015 8.000 millones a Cataluña a través del FLA (secundari)	--
Titular secció	Los precios de la mitad de los bienes y servicios del IPC cayeron	Rescate sin fin a Artur Mas	La caída del crudo y del euro disparan las expectativas de

	al cierre de 2014		crecimiento de España
Notícies en pàgina senar	<p>AENA encara la salida a Bolsa con beneficios récord en 2014</p> <p>Vodafone apoya regular la fibra óptica</p>	<p>Suiza libera el franco y reabre la guerra de divisas</p> <p>Ajuste del 50% en la plantilla de Barclays</p>	<p>Los precios cayeron un 1% en 2014 por el descenso de los carburantes</p> <p>ACS sacará a Bolsa un 51% de Saeta, su filial de energías renovables</p>
Notícies en pàgina parell	<p>Suiza libera su divisa para capear las diferentes políticas del BCE y la Fed</p> <p>El Caesars Palace, en bancarrota</p> <p>ACS colocará en Bolsa el 51% de Saeta Yield, su filial de energías renovables</p>	<p>El IPC cierra el año en negativo por primera vez en medio siglo</p> <p>La tarifa fija de la luz no cuaja</p>	<p>Suiza da por hechas las compras del BCE y deja de blindar el franco</p> <p>Iberia y Air Europa dicen que no hay margen para bajar los billetes</p>
Notícies secundàries	<p>La subida del franco golpea a las hipotecas en esta moneda</p> <p>Air Europa encarga 14 aviones a Boeing por 3.000 millones</p> <p>CaixaBank plantea un recorde de 1.120</p>	<p>Una desinflación benigna (entrevista)</p> <p>“El paro subirá y desaparecerán empresas” (sobre Suïssa)</p> <p>Los peritos matizan sobre las tarjetas B de Bankia</p>	<p>Los peritos creen que las tarjetas ‘B’ se usaron para defraudar</p> <p>Caixabank plantea un eRE en Barclays para 1.120 personas</p> <p>S&P ratifica el ‘rating’ del Santander tras la ampliación</p>

	empleos en Barclays Eroski pacta la refinanciación de su deuda de 2.500 millones OHL vende el 24,9% de Conmex Baja la riqueza de las familias	Air Europa: más rutas y pedidos OHL se dispara un 9% en Bolsa Vodafone avala la propuesta de Competencia Eroski firma la reestructuración de su deuda ACS saca a Bolsa su filial de renovables	El AVE cierra 2014 con un récord de 29,6 millones de viajeros OHL vende el 24,99% de una autopista mexicana por 513 millones Marlboro, Chesterfield y L&M suben su precio cinco céntimos
Altres	Infografia x2 Anunci a 1/3 Anunci a mitja pàgina Anunci a 4/5 (Partido Popular)	Anunci a pàgina sencera Infografia x2 Anunci a doble pàgina (4/5 i 2/3)	Anunci a mitja pàgina Article d'opinió de Juan Velarde Fuertes
Total notícies	12	13	10
Total pàgs. secció	6	6	6
Pàgina on comença la secció	25	29	36

17 GENER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
Portada diari	El euro cae a su cotización más baja frente al dólar en más de una década (secundari)	Rivero vende como un 'éxito de los canarios' que Repsol no halle petróleo (secundari)	--
Titular secció	El euro marca	Rivero rentabiliza	Repsol no halla

	mínimos en 11 años a días de que el BCE decida si compra deuda	el fracaso de los sondeos de Repsol	petróleo y el Ejecutivo canario festeja perder 400 millones al año
Notícies en pàgina senar	AENA procisiona 918 millones por las expropiaciones La deuda pública marca en noviembre un nuevo récord de 1,023 billones de euros	Isolux saldrá a Bolsa en febrero	Todo el crudo que España produce en un año cabe en un solo buque Dos bancos griegos se aseguran liquidez oficial ante una fuga de depósitos
Notícies en pàgina parell	Las dudas sobre el franco suizo disparan la cotización del oro Economía rebate a los peritos de Bankia con informes del Banco de España y la CNMV	La caída del crudo baja las importaciones La caída del euro encarecerá más de 14.000 millones las hipotecas	El Gobierno lamenta que Andalucía no priorice el empleo El déficit comercial se dispara un 60% por el mayor consumo
Notícies secundàries	El desplome del petróleo permite reducir el déficit comercial español en noviembre Dos bancos griegos piden la liquidez de emergencia Isolux sale a Bolsa con una oferta para captar 600 millones	Draghi 'delega' en los bancos nacionales Sube la deuda pública Nueva emisión de bonos de El Corte Inglés El Ibex cierra la semana con dudas	La deuda pública marca otro récord al superar en noviembre el 97% del PIB La morosidad bancaria suma tres meses a la baja y se sitúa en el 12,7% Botín simplifica la estructura del Santander y la adapta a sus

	<p>La UE cree que Amazon recibió ayuda fiscal de Luxemburgo</p> <p>Echenique, consejero ejecutivo del Santander, deja la presidencia de Vocento y NH Hoteles</p> <p>Moody's deja a la deuda rusa a un escalón del 'bono basura'</p> <p>Goldman Sachs ganó un 5% más</p> <p>El Corte Inglés emite bonos</p> <p>Air France sale de Amadeus</p>		<p>retos</p> <p>Isolux Corsán saldrá a Bolsa y prevé captar 600 millones de euros</p> <p>Air France vende por 327 millones el 2,2% del capital que tenía en Amadeus</p> <p>Inditex alcanzará este mes las 500 tiendas en China</p> <p>El Corte Inglés cierra una emisión de bonos senior de 100 millones</p> <p>Leighton (ACS) logra obras en Hong Kong por 656 millones</p> <p>Popular crea una línea de financiación para apoyar el I+D en Madrid</p>
Altres	<p>Dos anuncios a mitja pàgina</p> <p>Infografia x2</p>	<p>Article de John Müller</p> <p>El tema que obra la secció és a doble pàgina</p> <p>Infografia x2</p>	<p>Article d'opinió de José Antonio Segurado</p> <p>Infografia x1</p>
Total notícies	14	8	14
Total pàgs. secció	5	4	6

Pàgina on comença la secció	21	32	36
-----------------------------	----	----	----

18 GENER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
Portada diari	--	--	--
Titular secció	Draghi se acerca a su Día D	No existeix la secció (diumenge)	Las petroleras paralizan proyectos millonarios por la caída del crudo
Notícies en pàgina senar	Entrevista a pàgina sencera a Richard Koo, economista cap del banc d'inversió japonès 'Nomura' El Gobierno refuerza el control para evitar 'cazaprimas' en la agricultura	--	--
Notícies en pàgina parell	El acceso de Lituania al euro refuerza a los bálticos en la UE Un banco japonés pugna con CaixaBank en el Bank of East Asia	--	Vuelve la guerra de las hipotecas con intereses en el entorno del 2%
Notícies secundàries	--	--	Las defensas aportarán informes para contrarrestar a los peritos (sobre el cas Bankia)
Altres	Article d'opinió de Juan Ignacio	Suplement de diumenge	Anunci a mitja pàgina

	<p>Crespo</p> <p>Tres anuncis a mitja pàgina</p> <p>Anunci a pàgina sencera</p> <p>Suplement de diumenge</p> <p>'Negocios': el consumo apuntala la economía</p>	'Mercados': tracta el creixement de l'aeroport de Barajas.	<p>Notícia central a doble pàgina</p> <p>Infografia x1</p>
Total notícies	5	--	3
Total pàgs. secció	6	--	3
Pàgina on comença la secció	28	--	54

19 GENER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
Portada diari	La UE pide a Grecia mantener la estabilidad económica (principal)	La luz sube un 5% en enero por la falta de lluvia y viento (secundari)	--
Titular secció	“Ahora la primera prioridad europea es facilitar la inversión productiva” – Entrevista a Valdis Dombrovskis, vicepresidente de la Comisión Europea	Cuesta de enero en la luz	Los autónomos podrán reducir deudas y aplazarlas si abren un nuevo negocio
Notícies en pàgina senar	España no tendrá voto en la reunión clave del BCE para la zona euro	Brufau termina mandato pero quiere renovar	Convenios de varios sectores prevén ya alzas salariales de más

	La nueva ley de calidad alimentaria endurece las multas	Draghi convierte 2015 en el año de la renta variable	del 12%
Notícies en pàgina parell	'Boom' en las alturas (sobre Airbus i Boeing)	--	Camino libre de obstáculos para la salida a Bolsa de AENA
Notícies secundàries	Hutchison sopesa lanzar una oferta por la filial de Telefónica 0 ² Uber promete empleos y busca alianzas en Europa	--	Indra gana un contrato por 90 millones en el avión Eurofighter
Altres	Article d'opinió de Joaquín Estefanía Un anunci a mitja pàgina	Anunci a 2/3 (Endesa) Anunci a mitja pàgina (Banco Madrid) Infografia x1 Entrevista publicitària al director general de Translator Legal and Financial S.L. Article de John Müller	Anunci a mitja pàgina (Banco Madrid) Anunci a pàgina sencera Infografia x3 Article analític de José Ramón Iturriaga
Total notícies	6	4	4
Total pàgs. secció	4	4	4
Pàgina on comença la secció	22	28	36

20 GENER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
Portada diari	--	Madrid rechaza las ayudas de Montoro porque benefician más a la Generalitat	--
Titular secció	El FMI recorta de nuevo la previsión de crecimiento económico global	Portazo de Madrid a Montoro	Madrid reta a Montoro y renuncia la financiación gratis que le ofrece
Notícies en pàgina senar	<p>España logra la sexta revisión consecutiva al alza de su desarrollo</p> <p>Repsol elevó su producción casi el 16% y su margen más de un tercio a finales de 2014</p>	<p>El interés de la deuda vuelve a terreno negativo</p> <p>Guindos: "Nos hemos alejado del precipicio"</p> <p>Telefónica impulsa el Ibex</p>	<p>Hollande anticipa las compras de deuda del BCE contra la deflación</p> <p>El Tribunal de Cuentas cree que el Fogasa dio prestaciones indebidas</p>
Notícies en pàgina parell	<p>El Tribunal de Cuentas alerta de la precariedad del Fogasa</p> <p>Dinamarca baja tipos en respuesta a la libre cotización del franco</p>	<p>Los tasadores dan por concluido el ajuste del precio de la vivienda</p>	<p>El crecimiento se aceleró al 0,7% en el último trimestre, calcula BBVA</p> <p>Telefónica retoma la venta de O2, su filial en Reino Unido</p> <p>La venta de viviendas aumenta un 14% pero los precios caen un 1,5%</p>
Notícies secundàries	La economía de Latinoamérica mejorará la mitad que la de los	Repsol podrá transferir los sondeos a otro lugar	El ICO prestará 7.500 millones menos en 2015 por el alza del

	países avanzados Madrid rechaza acogerse a los créditos gratis del Gobierno y minimiza los ahorros esperados El ICO espera prestar un 35% menos este año La CNMC recibe 261 consultas sobre economía colaborativa La cúpula de NCG será juzgada en el mes de mayo Lilly traslada a España producción Dia alcanza las 3.000 franquicias AT&T cierra la compra de lusacell	Las autopistas ganan tráfico Banco Popular lanza nuevas hipotecas	crédito El Constitucional avala la ley de Estabilidad Presupuestaria El tráfico en las autopistas crece por primera vez desde 2006 Uber plantea llegar a pactos en Europa para crear 50.000 empleos La familia Del Pino sube al 43% su capital en Ferrovial
Altres	Article de Santiago Carbó Anunci a mitja pàgina Infografia x2	Infografia x3	Infografia x5 Article de Juan Velarde Fuertes
Total notícies	13	8	11
Total pàgs. secció	5	4	6

Pàgina on comença la secció	20	28	36
-----------------------------	----	----	----

21 GENER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
Portada diari	--	España coloca 14.000 millones en un día a un interés mínimo (secundari)	--
Titular secció	Los inversores ya pagan por prestar su dinero a 10 países europeos	Draghi se acelera al Tesoro	El Gobierno cree que España batirá la previsión del FMI y crecerá más del 2%
Notícies en pàgina senar	El optimismo de Davos se evapora	Renace el ánimo empresarial El sector turístico urge a regular la oferta digital de apartamentos	La economía china se ralentiza hasta su nivel más bajo desde 1990 Hacienda exige a las multinacionales detallar lo que tributan en cada país
Notícies en pàgina parell	China registró en 2014 el menor crecimiento en 24 años El juez embarga los bienes de los exdirigentes de CCM por no pagar la fianza de 138 millones Las multinacionales	El FMI ensalza el 'círculo vicioso' de España y la OIT prevé un paro superior al 21% hasta 2019 La economía China echa el freno	El AVE a Valencia quedará abierto a empresas extranjeras privadas antes de junio Cataluña pide al Estado 9.460 millones de liquidez para 2015

	<p>informarán sobre cuánto ganan y tributan en cada país</p> <p>Telefónica busca compradores alternativos a Hutchison para su filial británica O2</p>		
Notícies secundàries	<p>El FMI ve con preocupación el ascenso de partidos “populistas” como Podemos</p> <p>La Comisión Europea recurre la sentencia que avala ayudas millonarias a empresas españolas</p> <p>El paro en España seguirá por encima del 21% hasta 2019</p> <p>El consumo de cemento sube por primera vez desde 2007</p> <p>Iberdrola logró otro contrato en Alemania de 350 millones</p> <p>El BBVA entra en una firma de transacciones con</p>	<p>La población laboral bajó en 428.000 personas</p> <p>Pastor admite diferencias para el rescate de autopistas</p> <p>Iberdrola y GE construirán una central en Alemania</p> <p>BBVA invierte en una ‘start up’ de bitcoin</p> <p>España crecerá al 2,5% según Banco Madrid</p>	<p>Rusia rescatará a 30 bancos con 13.500 millones de euros</p> <p>AENA aprueba la carta de conformidad para salir de Bolsa</p> <p>OHL defiende poner peajes en las autovías para salvar las radiales</p> <p>Las concesionarias piden un órgano de resolución de conflictos</p> <p>Grupo Fomento cerrará 2015 con un beneficio de 200 millones</p> <p>El entorno de BCN World tendrá más edificabilidad residencial</p> <p>El juez embarga</p>

	<p>bitcoin</p> <p>Ocho millones de préstamo a Carbures</p> <p>Paradores mejora el resultado bruto</p> <p>El PIB turístico sube el 2,9%</p> <p>Las horas de huelga bajan el 40%</p>		<p>los bienes de Moltó por no pagar la fianza</p> <p>La actividad turística en nuestro país creció un 2,9% en 2014</p> <p>Black Toro Capital invierte 8 millones de euros en Carbures</p> <p>BBVA invierte en una plataforma de Bitcoin</p>
Altres	<p>Anunci a 4/5 i 2/3</p> <p>Infografia x1</p>	<p>Anunci a mitja pàgina (Banco Madrid)</p> <p>Infografia x2</p>	<p>Infografia x3</p> <p>Notícia de l'AVE a doble pàgina</p> <p>Article de Fernando González Urbaleja</p>
Total notícies	16	10	15
Total pàgs. secció	5	5	5
Pàgina on comença la secció	20	32	32

22 GENER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
Portada diari	El BCE comprará hasta 50.000 millones de deuda mensuales (principal)	El BCE impulsará la economía inyectando 600.000 millones (principal)	--
Titular secció	El BCE se plantea comprar	El 'día D' de Mario Draghi	El BCE planea comprar 50.000

	hasta 50.000 millones mensuales en deuda		millones de deuda al mes durante dos años
Notícies en pàgina senar	Davos, pendiente de Draghi El Corte Inglés entreabre sus libros	Los gurús de Davos alertan sobre los riesgos 3.000 millones de China a Madrid	La euforia lleva a los mercados a pagar por prestar su dinero Renzi critica en el Foro de Davos la austeridad europea
Notícies en pàgina parell	El Gobierno busca abaratar más los carburantes Ferrovial se adjudica una ampliación de 32 kilómetros de su autopsía de Canadá	Hacienda reduce un 30% hasta 652, el parque de coches oficiales	La UE respalda que un juez anule las cláusulas hipotecarias abusivas
Notícies secundàries	La UE respalda que los jueces anulen cláusulas abusivas en las hipotecas ACS venderá al fondo GIP el 24% de su filial de renovables Saeta en la salida a Bolsa Halcón gana el macrocontrato de los viajes del Estado Telefónica	Una vieja receta para nuevos problemas "Somos estables, sin elecciones este año" (declaracions de Renzi) Sareb vende por 64 millones 11 parcelas ACS firma una alianza con el fondo GIP Andbank cierra la	La mayor siniestralidad anticipa el fin de los seguros de coche baratos Halcón Viajes gana el contrato de viajes del Estado El Estado y Navarra cierran el conflicto sobre el IVA Ferrovial amplía una carretera canadiense por

	negoció para que Qatar entrara en su capital Nueva emisión de bonos de Adif Las aseguradoras facuran menos Mínimo en el consumo de tabaco Banka tendrá 140 oficinas 'ágiles'	compra de Inversis Banco	700 millones ADIF coloca 1.000 millones al emitir bonos a diez años Alstrom registra en el tercer trimestre ventas de 1.501 millones E.ON crece un 15% en el mercado libre con 50.000 nuevos clientes
Altres	Article de Xavier Vidal-Folch Anunci a mitja pàgina Anunci a doble pàgina Infografia x1	Infografia x1	Article de Julio Pomés Anunci d'Endesa a mitja pàgina Infografia x2
Total notícies	13	9	11
Total pàgs. secció	5	9	6
Pàgina on comença la secció	22	26	34

23 GENER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
Portada diari	El BCE dedicará más de un billón de euros a estimular la economía (principal)	Merkel: "España es el ejemplo" (principal)	Un billón para impulsar europa (monogràfic)
Titular secció	Draghi bombea	Estímulos sin	España recibió 65

	un billón en la eurozona	límite del BOE	millones de turistas en 2014, el mejor dato de la historia
Notícies en pàgina senar	<p>El mercado se da por satisfecho con el volumen del programa</p> <p>La recuperación fiscal española saca partido del plan</p> <p>El desempleo cae en Cataluña en 2014 83.000 personas</p> <p>Bankinter gana 276 millones en 2014, un 45,3% más, su mejor resultado en siete años</p>	<p>Merkel alerta del espejismo y elogia a España</p> <p>Resultados precrisis en Bankinter</p>	--
Notícies en pàgina parell	<p>Alemania asiste con preocupación a su pérdida de poder en el BCE</p> <p>El Foro de Davos pone a España como ejemplo de las reformas</p> <p>La creación de empleo beneficia sobre todo a los mayores de 50 años</p> <p>Cara y cruz de la recuperación</p>	<p>Impulso para la economía y oxígeno para los bolsillos</p> <p>433.900 empleos más y 477.900 parados menos</p>	El Constitucional suspende el impuesto catalán a los depósitos

	<p>(reportatge a doble cara)</p> <p>Telefónica vende su filial británica O2 a Hutchison en su mayor desinversión</p> <p>España roza los 65 millones de turistas en 2014 y bate otro récord anual de visitantes</p>		
Notícies secundàries	<p>Merkel insiste en la necesidad de avanzar en la consolidación fiscal y las reformas</p> <p>Guindos: crecer al 3% en 2015 "no es descabellado"</p> <p>Diferencias entre las medidas del BCE y la Reserva Federal</p> <p>El Constitucional da su aval definitivo a la reforma laboral</p> <p>Fomento afloja la presión sobre las aerolíneas para que bajen sus billetes</p>	<p>España registra el mayor récord turístico de los últimos 14 años</p> <p>Una hija de Isidoro Álvarez, en el consejo de El Corte Inglés</p>	<p>Aerolíneas y navieras no se comprometen a bajar precios</p> <p>El Corte Inglés da entrada en el consejo a Marta Álvarez</p> <p>La banca prevé subir el valor de AENA en su salida a Bolsa</p> <p>Bankinter vuelve a beneficios precrisis al ganar un 45% más</p> <p>Intesa Sanpaolo vende el 7,6% de NH Hotel</p> <p>Unespa no valora si los precios de los seguros de coche deben</p>

	<p>El Ejecutivo da luz verde a la privatización de AENA</p> <p>Un exdirectivo de la CAM dice que demostrará su inocencia</p> <p>La alemana Steag demanda a España</p> <p>Intesa vende el 7,6% de NH</p> <p>Talgo estudia su salida a Bolsa</p>		subir
Altres	<p>Article de José Carlos Díez</p> <p>Infografia x5</p>	<p>Se li dedica l'editorial a la notícia que surt en portada</p> <p>Article de John Müller</p> <p>Infografia x2</p> <p>Doble pàgina monogràfica sobre la EPA, amb opinions de Juan Rosell, Cándido Méndez i Ignacio F. Toxo</p>	<p>El diari dedica vuit pàgines sobre el bilió d'euros que injecta el BCE (pàgines 16-24)</p> <p>Inclou reportatges, diferents visions, articles analítics i entrevistes a 'gent del carrer' relacionades amb el treball.</p> <p>Infografia x2</p>
Total notícies	21	7	8
Total pàgs. secció	11	7	3
Pàgina on comença la secció	24	30	39

24 GENER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
Portada diari	--	--	--
Titular secció	La depreciación del euro se precipita con el 'plan Draghi'	4.000 millones por Aena	El Estado ingresará hasta 4.040 millones por la privatización de AENA
Notícies en pàgina senar	<p>Telefónica reducirá en una cuarta parte su deuda con la venta de O2</p> <p>Sacyr alcanza un acuerdo con la banca para refinanciar la deuda asociada a Repsol</p>	Los inversores aplauden que Telefónica venda O2	<p>De Guindos: "La deflación es como el colesterol y España tiene la buena"</p> <p>BBVA vende un 4,9% de Citic por 1.460 millones y se repliega en China</p>
Notícies en pàgina parell	<p>Fomento eleva el precio de la salida a Bolsa de AENA</p> <p>UGT y CCOO lamentan el apoyo definitivo del Constitucional a la reforma laboral</p>	<p>Davos pregunta por Podemos</p> <p>Sacyr refinancia sus 'repsosles'</p>	<p>El euro registra la mayor caída en 4 años frente al dólar tras la inyección del BCE</p> <p>Telefónica hace caja con la venta de O2 por 13.500 millones para crecer en Brasil</p>
Notícies secundàries	<p>Acciona pide que las empresas combatan el cambio climático</p> <p>Enagás coloca la emisión a 10 años más barata de una firma</p>	<p>BBVA vende otro 4,9% del banco chino Citic</p> <p>El Ibex cierra su mejor semana desde 2012</p> <p>Enagás coloca</p>	<p>El Gobierno sacó 15.300 millones de la "hucha de las pensiones" en 2014</p> <p>Enagás emite bonos por 600 millones a 10</p>

	española El PSOE pide un mecanismo para rescatar a arruinados El número de afectados por ERE cae el 59% hasta noviembre Puig adquiere las marcas de lujo L'Artisan y Penhaligon's BBVA vende el 4,9% del banco chino CNCB por 1.460 millones El Santander puja por el 26% del polaco Alior Bank	600 millones al menor interés Santander, en la puja por un banco polaco Los afectados por ERE bajan un 59%	años con un cupón del 1,25% Puig adquiere Penhaligon's y l'Artisan Parfumeur Kimberly Clark redujo su beneficio un 28,8%
Altres	Infografia x2 Anunci a mitja pàgina Anunci a doble pàgina Anunci a 4/5	Infografia x3	Article de Fernando González Urbaneja Article de José Antonio Segurado Infografia x3
Total notícies	12	9	9
Total pàgs. secció	5	4	7
Pàgina on comença la secció	23	32	38

25 GENER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
----------	---------	----------	-----

Portada diari	--	--	--
Titular secció	Europa inquieta en Davos	No existeix la secció (diumenge)	El BCE copia el plan de EEUU con seis años de retraso
Notícies en pàgina senar	Entrevista a Ray Dalio: "Estoy preocupado por el momento político que se está viviendo" Energía solar en español para California	--	--
Notícies en pàgina parell	El IAG mejora su oferta por Aer Lingus El fraude de la pasta fresca	--	--
Notícies secundàries	Los negocios ganan espacio frente a los debates	--	En España se crearon casi cuatro empresas por cada una que se cerró
Altres	Suplement de diumenge 'Negocios': sobre la situació econòmica a Itàlia Anunci a mitja pàgina	El suplement de diumenge 'Mercados': tracta la inversió al sector immobiliari	Suplement del diumenge 'ABCEmpresa': tracta sobre les investigacions d'Hisenda Notícia que obre la secció a doble cara Infografia x1
Total notícies	5	--	2
Total pàgs. secció	4	--	2
Pàgina on comença la secció	24	--	56

26 GENER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
Portada diari	--	--	--
Titular secció	España empieza a pagar en Bruselas	Crédito un 30% más barato	CEOE, CCOO y UGT negocian subidas salariales del 0,6 y el 1% en 2015 y 2016
Notícies en pàgina senar	Entrevista a António Pires de Lima, ministre d'economia de Portugal: "Se gobierna mejor sin la troika, con acceso a los mercados financieros"	"Tarjeta VISA exclusivamente para gastos de representación"	La reforma laboral dispara los descuelgues salariales en las pymes
Notícies en pàgina parell	<p>Mutua Universal indemniza a un directivo imputado por desviar fondos</p> <p>La exportación de la industria alimentaria creció el 5,5% en 2014</p> <p>El sector lácteo reduce su producción para evitar multas</p>	Entrevista a J. X. Six, economista de S&P: "No veremos el fruto del plan del BCE hasta 2017"	La banca extranjera recurre el plan de rescate de las autopistas
Notícies secundàries	<p>Las entidades extranjeras recurren el rescate de las autopistas</p> <p>Italia estudia crear un banco malo para los</p>	<p>El Banco de España evalúa la política de los dividendos</p> <p>La Comisión moviliza hasta 5.300 millones para pymes</p>	<p>Los minoritarios pueden adquirir desde hoy títulos de AENA</p> <p>Los extranjeros que se hacen autónomos crecen un 8% en</p>

	activos tóxicos La CNMV denuncia la falta de competencia en el mercado de los fondos de inversión en España		2014
Altres	Infografia x1 Article de Joaquín Estefanía Anunci a página sincera	Infografia x1 Article de John Müller	Article de José Ramón Iturriaga
Total notícies	8	5	5
Total pàgs. secció	4	3	4
Pàgina on comença la secció	24	36	48

27 GENER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
Portada diari	--	--	--
Titular secció	Los inversores cubren en unas horas toda la oferta de acciones de AENA	Guerra al cártel del residuo (sobre la multa a les empreses que es repartien contractes de residus urbans)	Multa histórica a grandes constructoras por repartirse el negocio de las basuras
Notícies en pàgina senar	Romana deja la presidencia de la Sareb tras dos años en el cargo Iberia retomará los vuelos a La Habana y abrirá una nueva ruta a Medellín y Cali	Garmendia se perfila para relevar a Felipe González en Gas Natural Nuevo varapalo a Coca-Cola	Iberia reabre la ruta a La Habana, que vuelve a considerar rentable El certamen de "startups" del MWC duplica su ambición
Notícies en	Dos exdirectivos	El optimismo	Romana deja la

pàgina parell	<p>de la CAM culpan al expresidente de subirles las dietas</p> <p>Competencia multa con 98 millones a las empresas de residuos</p> <p>Amancio Ortega compra el edificio de la Gran Vía, 32</p>	presiona a Aena	presidencia de la Sareb tras dos años de desgaste
Notícies secundàries	<p>El Prat, más rentable que Barajas</p> <p>Bruselas decidirá sobre la compra de Jazztel</p> <p>S&P rebaja la deuda de Rusia al nivel de 'bono basura'</p> <p>Dana Dunne, nuevo consejero delegado de eDreams</p> <p>Microsoft gana 9.250 millones</p> <p>AT&T compra la mexicana Nextel</p> <p>La producción de coches sube el 11%</p>	<p>Romana abandona la Sareb por sorpresa</p> <p>Los acusados de la CAM alegan que estaban mal pagados</p> <p>Iberia reabre, tras dos años, la ruta Madrid – La Habana</p> <p>Casi dejará sus funciones ejecutivas (president de Mango)</p> <p>S&P rebaja el 'bono basura' al 'rating' de Rusia</p> <p>Amancio Ortega se hace con un edificio en la Gran</p>	<p>Las compras a través del móvil irrumpen con fuerza este año</p> <p>Acciona exige seguir en ATLL hasta que la Justicia resuelva</p> <p>Gas Natural invertirá 1.240 millones en distribución hasta 2017</p> <p>Orange ve adecuada la regulación de fibra que plantea Competencia</p> <p>eDreams nombra nuevo consejero delegado a Dana Dunne</p>

		Vía	
Altres	Dos anuncios a mitja página Article de Santiago Carbó	Infografía x1	Infografía x1
Total notícies	13	10	9
Total pàgs. secció	5	4	5
Pàgina on comença la secció	21	28	42

28 GENER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
Portada diari	--	El dinero huye de Grecia y se dispara hasta 900 puntos la prima de riesgo (secundari) El TS establece que cargar a una tarjeta de empresa gastos personales es delito (secundari)	--
Titular secció	España se financia gratis a tres meses	El dinero huye de Grecia	El Tesoro se financia ya casi gratis a corto plazo pese a las dudas de Grecia
Notícies en pàgina senar	El Supremo ve delito usar la visa de empresa para gastos personales Sacyr y el atractivo de Repsol IAG negociará	Las CCAA, a falta de un ajuste de 4.000 millones Crece la demanda de crédito de los hogares y empresas españolas	España, cerca de lograr el objetivo de déficit, pese a las autonomías El Supremo considera delito cargar en tarjeta de empresa gastos personales

	con el Gobierno irlandés las condiciones de la compra de Aer Lingus	Autopistas sin acuerdo	
Notícies en pàgina parell	<p>El nuevo iPhone y la demanda china impulsan los beneficios de Apple</p> <p>Entrevista a Patrick de Maeseneire, conceller delegat d'Adecco Group: "Europa no era competitiva antes de la crisis ni lo es ahora"</p>	<p>El mercado presta dinero gratis a España</p> <p>El TS ve delito en usar la tarjeta de empresa para gastos privados</p> <p>El fiscal aporta 14 correos al 'caso Bankia'</p>	<p>Los precios de la vivienda caen aún en siete provincias más de un 10%</p> <p>La luz fue más barata en 2014 con la tarifa que en el mercado libre</p> <p>Aer Lingus acepta la oferta de compra de IAG por 1.360 millones</p>
Notícies secundàries	<p>Al menos nueve comunidades incumplirán el déficit</p> <p>Anticorrupción pide investigar los correos de Miguel Blesa sobre las tarjetas opacas</p> <p>Las hipotecas sobre viviendas suben un 14,2% en noviembre</p> <p>OHL reclama 783,5 millones a Qatar por un hospital</p>	<p>El gasto de los turistas sube un 6,5% hasta 63.000 millones</p> <p>Las dietas "venían por mandato de la CAM".</p> <p>Bankinter coloca cédulas hipotecarias</p> <p>Exitosa emisión de bonos sociales del ICO</p> <p>Iberia Express, la 'low cost' más puntual</p>	<p>Rosana Navarro: "Es difícil entender que se renuncie a pagar interés 0"</p> <p>Los turistas gastaron 63.000 millones en 2014, un 6,5% más</p> <p>OHL reclama a Qatar 783 millones por un hospital</p> <p>Sony prevé recortar mil empleos más en su división de telefonía</p>

	<p>El gasto de los turistas extranjeros batió otro récord en 2014</p> <p>Philips ganó un 65% menos</p> <p>Iberdrola contrata con Gamesa</p> <p>Baja el beneficio de Siemens</p> <p>Novartis mejora sus resultados</p>		<p>ACS, FCC y Ferrovial recurrirán la multa por formar cártel en basuras</p> <p>Union Bancaire Privée aumenta un 9% su beneficio neto</p>
Altres	<p>Infografia x2</p> <p>Anunci a ¾ i 4/5</p>	Infografia x4	<p>Article de Fernando González Urbaneja</p> <p>Anunci a mitja pàgina</p> <p>Infografia x4</p>
Total notícies	15	12	12
Total pàgs. secció	6	4	6
Pàgina on comença la secció	22	28	36

29 GENER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
Portada diari	--	<p>La cúpula de Caja Madrid cargó a sus tarjetas B coches de lujo (principal)</p> <p>La banca pierde en Grecia un 43% de su valor y la</p>	--

		Bolsa cae un 9% (secundari)	
Titular secció	La recaudación por matriculación cae al mínimo pese a venderse más vehículos	Tarjetas para pagar coches (targetes 'black')	El juez imputa a todos los directivos que usaron las Visas opacas de Caja Madrid
Notícies en pàgina senar	<p>Telefónica entra en el núcleo estable de accionistas de Indra</p> <p>Repsol suspende la reducción de capital por la opa a Talisman</p>	<p>Un millón en 'cochazos' con todos los extras (targetes black)</p> <p>Telefónica refuerza su alianza con Indra para potenciar el área digital</p> <p>Apple vale en Bolsa más que todo el Ibex</p>	La CNMV no ve conexión entre beneficios y sueldos de ejecutivos
Notícies en pàgina parell	<p>Los negocios ganan terreno en Fitur</p> <p>Facebook dobla su beneficio anual gracias a los móviles</p> <p>El resultado bruto de explotación del banco malo bajó en torno al 16% en 2014</p>	<p>Fuga de ahorro y castigo a la banca en Grecia</p> <p>El BCE podrá vetar el pago de dividendos</p> <p>Aena arranca revolucionada</p>	<p>Un directivo pidió al jubilarse mantener su Visa: "moralmente me parece mejor opción".</p> <p>Los Reyes apoyan el turismo como "fuente de riqueza y empleo"</p> <p>Reserva Federal será "paciente" y esperará para subir los tipos</p> <p>Un exasesor de la Casa Blanca entra en el consejo de</p>

			Repsol
Notícies secundàries	<p>La demanda de coches de más de 60.000 euros se dispara</p> <p>La CNMV no ve conexión entre los sueldos de los ejecutivos y los beneficios</p> <p>Las ventas de H&M en España aumentan un 12,2%</p> <p>La Fed dice que será "paciente" antes de subir los tipos</p> <p>EEUU ultima una multa millonaria a la agencia S&P</p>	<p>Dietas por un trabajo "irrelevante" (targetes black)</p> <p>Repsol 'ficha' a un asesor de la Casa Blanca</p> <p>Sareb prevé ingresar 5.000 millones en el ejercicio 2014</p> <p>Murcia adjudica a Secuoya la gestión de su TV por 60 millones</p> <p>Los sindicatos proponen subir los salarios un 1,5% este año</p>	<p>El escándalo se ha cobrado ya casi una veintena de dimisiones</p> <p>Más de 15 millones en tiendas de lujo, discotecas y El Corte Inglés</p> <p>Indra refuerza su núcleo duro con la entrada de Telefónica</p> <p>Facebook ganó 2.600 millones el año pasado, el doble que en 2013</p> <p>Víctor Iglesias, nuevo consejero delegado de Ibercaja Banco</p> <p>La Sareb prevé cerrar 2014 con 5.000 millones de euros de ingresos</p>
Altres	<p>Infografia x2</p> <p>Tres anuncis a pàgina sencera</p> <p>Dos anuncis a mitja pàgina</p> <p>Article de Xavier Vidal-Folch</p>	<p>Infografia x2</p> <p>Doble página dedicada a les 'targetes black'.</p>	<p>Tema del dia: la relació entre Grècia i els mercats</p> <p>Notícia que obra secció a doble pàgina</p> <p>Anunci a 1/3: Gobierno de</p>

			España Anunci a pàgina sencera Article de Julio Pomés Infografia x1
Total notícies	11	12	12
Total pàgs. secció	5	5	7
Pàgina on comença la secció	25	30	34

30 GENER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
Portada diari	Las ventas en comercios suben por primera vez en siete años	Defensa fuerza la dimisión de Monzón e Indra se dispara en Bolsa un 20% (secundari)	--
Titular secció	El comercio crece siete años después	Monzón pierde su pulso	Las ventas del comercio subieron un 6,5% en diciembre, su mayor alza en once años
Notícies en pàgina senar	El BCE recomienda a los bancos limitar los dividendos	Las familias vuelven a comprar muebles y electrodomésticos	La CNMV no recomendará a las cotizadas desvelar su publicidad en los medios, como quiere Economía Banco Sabadell eleva un 50% su beneficio hasta los 371 millones
Notícies en	Abril-Martorell,	Airbus abre una	Indra sube un

pàgina parell	<p>elegido nuevo presidente de Indra</p> <p>Banco Sabadell gana 371,7 millones, el 50% más, tras destinar 2.499 millones a provisiones</p> <p>Bankia replica que los peritos actuaron “al margen de la realidad intencionadamente”</p> <p>México destaca el aumento de turistas españoles en el país</p> <p>Amazon cierra el año perdiendo 213 millones pese a mejorar sus ventas en un 20%</p>	<p>crisis en España y releva a Ureña</p> <p>Nueva etapa para McDonald's</p>	<p>20% en Bolsa tras el desembarco de Telefónica</p> <p>Qatar compra el barrio financiero londinense de Canary Wharf</p>
Notícies secundàries	<p>Dinamarca baja los tipos de los depósitos de las entidades hasta el -0,5%</p> <p>Rato ataca el “oportunismo” de UPyD al pedir prisión por las tarjetas</p> <p>Isolux Corsán decide retrasar su salida a Bolsa</p> <p>Yoigo sufre una</p>	<p>Los móviles y los vídeos, motores de la red en 2014</p> <p>Las ventas de cigarrillos, en mínimos históricos</p> <p>Isolux Corsán aplaza su salida a Bolsa</p> <p>El Euribor cae en enero</p> <p>Alibaba gana un</p>	<p>Airbus sustituye a su máximo responsable en España</p> <p>El BCE pide a la banca limitar el dividendo para no dañar el capital</p> <p>Fomento obligará a los camiones a usar peajes en lugar de carreteras con mucho tráfico</p>

	caída de ingresos y rentabilidad	28,2% menos	<p>El fiscal solo pidió imputar a los 27 consejeros y no a todos los usuarios de las tarjetas 'B'</p> <p>Google ganó en el último trimestre 4.205 millones, un 40,9% más</p> <p>Isolux aplaza su salida a Bolsa al considerar baja su valoración</p> <p>Telefónica alquilará su red móvil en Reino Unido a Sky</p>
Altres	<p>Infografia x2</p> <p>Article de María Jesús Fernández</p> <p>Article de José Carlos Díez</p> <p>Anunci a página sencera</p>	<p>Infografia x2</p> <p>Anunci a 1/4</p>	<p>Infografia x2</p> <p>Anunci a mitja pàgina</p>
Total notícies	11	9	12
Total pàgs. secció	5	4	6
Pàgina on comença la secció	25	29	34

31 GENER	EL PAÍS	EL MUNDO	ABC
Portada diari	La recuperación se acelera con un crecimiento del 1,4% en 2014	Bankia reta al Gobierno por la indemnización de sus accionistas	--

		(principal) Isidro Fainé teme que 2015 sea un año perdido por culpa de la acumulación de elecciones (secundari)	
Titular secció	La economía crece un 0,7% al cierre de 2014, el mayor avance en siete años	A la greña por mil millones (sobre Bankia)	La economía española se acelera y crece ya a un ritmo anual del 2%
Notícies en pàgina senar	CaixaBank gana 620 millones, el 23% más que el año anterior El Popular mejora sus resultados un 31,4% y anuncia la vuelta del dividendo en efectivo Repsol venderá activos por valor de 850 millones tras la compra de Talisman	Fainé teme un año perdido por las elecciones Resucita la 'operación Chamartín' en Madrid 'Tormenta perfecta' para el PIB: consumo con la inflación negativa	Los carburantes acentúan la caída del IPC hasta el -1,4% en enero Qatar Airways compra un 9,9% de IAG y será su primer accionista
Notícies en pàgina parell	Bankia aplaza la difusión de las cuentas por el coste de posibles demandas Qatar Airways compra el 9,9% de IAG y se convierte en su mayor accionista	'Petrodólares' a los mandos de IAG El efecto divisa lastra a Google	BBVA reactiva la nueva Castellana, que supone una inversión de 6.000 millones El Popular cambia su imagen y retoma el dividendo en efectivo

Notícies secundàries	<p>El euríbor cerró enero en el mínimo histórico</p> <p>Kutxabank denuncia a Fernández ante la fiscalía</p> <p>EEUU creció un 2,4% en 2014 a pesar de que la actividad se moderó a final del año</p> <p>El recibo de la luz subió un 3% este mes de enero</p> <p>Los sindicatos convocan 27 jornadas de huelga en AENA</p> <p>Saeta, filial de ACS, cotizará entre 10,45 y 12,25 euros en la salida a Bolsa</p> <p>Petrobras reduce su tamaño por la corrupción</p>	<p>Kutxabank denuncia ante la Fiscalía a su expresidente</p> <p>Popular retoma el dividendo en efectivo</p> <p>La presidenta de Siemens reclama más tecnología</p> <p>Amazon cierra 2014 en 'rojo' pese al récord navideño</p> <p>Saeta debuta en Bolsa el 16 de febrero</p>	<p>Brufau obtiene el apoyo del Ejecutivo canadiense a la compra de Talisman</p> <p>Estado y Seguridad Social bajan el plazo medio de pago 3,68 días</p>
Altres	<p>Infografia x3</p> <p>Anunci a doble pàgina</p>	<p>Infografia x2</p>	<p>Tema del dia: Grecia i la UE</p> <p>Infografia x3</p> <p>Anunci a mitja pàgina</p>
Total notícies	13	11	7
Total pàgs. secció	5	5	5

Pàgina on comença la secció	29	28	36
-----------------------------------	----	----	----

ANNEX II. ENTREVISTES DE L'ANÀLISI QUALITATIVA

II.1 ÀLEX GUBERN, REDACTOR D'ECONOMIA DE L'ABC CATALUNYA

Hi ha alguna particularitat a l'hora d'escriure la informació sobre economia?

No crec que difereixi de cap altre secció. Els temes sí que són especialitzats, però la manera d'escriure és la mateixa.

I a l'hora de fer rutina, de buscar fonts...?

Les fonts sí que són institucionalitzades. Cada banc té el seu equip de premsa, cada empresa té el seu equip de comunicació amb els mitjans. En altres seccions, les fonts potser són més informals. Per exemple, successos o societat...

Les fonts institucionals tenen molt de pes en la informació que rep el lector?

Sí. Molta... Massa. Tenen molt de pes, sobretot pel que fa a institucions financeres, bancs... tenen gabinets de premsa molt potents. Treballa molta més gent als gabinets de premsa dels bancs que als diaris. Per exemple, La Caixa crec que té 15 o 20 persones treballant a comunicació...

I els mitjans?

Hi ha un procés, i és que els mitjans de comunicació han perdut efectius. A les seccions, cada cop hi ha menys gent. ABC en general ara té 8 persones a la secció d'economia, i abans eren entre 15 i 20. A Catalunya ara estic jo sol, i a part de fer economia també faig notícies de política i altres seccions... Abans érem dos persones més un becari *full-time* fent economia. Això fa que no puguis treballar-te fonts, temes, línies de treball... pel teu compte. El dia a dia, la informació que ja genera de per si ja és suficient per a que això t'ocupi tot el temps. Moltes vegades, la única via que tens d'accés a la informació és via els gabinets de comunicació.

I temes que requereixen més estudi...?

No els pots fer... pel temps. L'espai de paper és el mateix que hi havia abans, i les coses continuen passant igual. L'ideal seria, per exemple: La Caixa fa una operació, o una empresa adquireix una altre. T'arriba un comunicat. Truques als sindicats, a

un expert d'una escola de negocis que expliqui com està el sector, truques a la competència... i, amb tres o quatre fonts, ja t'ubiques en què passa. Això requereix unes hores que normalment no tens. Què acaba passant? Que tires pel dret i publiques la informació gairebé tal qual t'arriba del gabinet de comunicació.

Dins de la secció d'economia teniu alguns criteris a l'hora de jerarquitzar les notícies?

No hi ha uns criteris establerts. Amb la pràctica i el sentit comú vas fent. Com més gran és una entitat financera, preval sobre una altra. També depèn del criteri del cap de secció o del diari. Hi ha diaris que tenen una mentalitat pensant més en el treballador, i li donen més pes a la conflictivitat laboral, a un ERO... Potser li passa això a diaris com El Periódico, que podríem situar més a l'esquerra. L'ABC té una mentalitat més *macro*, sobre macroeconomia. Brussel·les, el BCE, els tipus d'interès, la política econòmica del govern...

I també se li dóna importància a temes financers... Quin grau d'interès tenen pels ciutadans?

És una bona pregunta. Li donem molt espai i no sé si realment al ciutadà li interessa molt saber, molt al detall, per exemple, com va el Banco Santander - més enllà dels accionistes del Banco Santander, que segur que tenen molt interès en saber com va el seu banc -. Amb finances et refereixes a la informació sobre institucions financeres, oi?

Sí. I, pel que fa a la informació sobre empreses...?

Si parlem d'empreses, que produeixen béns tangibles (com la SEAT, Panrico... per exemple), crec que això sí que té un interès. M'interessa més l'economia productiva que les finances. Té molta importància, tot i que potser al lector no li interessa tant.

Per què creus que el lector no percep aquesta importància?

Un succés tothom l'entén. La secció d'economia requereix un mínim de formació i de coneixements, que fa que si no en tens, fa que moltes vegades no entenguis per què passen les coses i, sobretot, quines són les conseqüències. Potser, en part és culpa nostra, dels periodistes. Si el Draghi fa una roda de premsa i anuncia unes

coses o unes altres, això tindrà repercussions, a mig termini, sobre l'economia real. Això a la gent li costa entendre.

No sabem relacionar la macroeconomia amb l'entorn microeconòmic?

Jo crec que és això. O no ho sabem explicar...

Creus que és feina dels periodistes, fer aquesta divulgació?

Jo crec que hauria de ser-ho, si. I, potser, ens donem per satisfets amb el nucli de lectors que llegeixen la secció. A part dels que llegeixen premsa econòmica especialitzada, que això és a part. De totes maneres, amb la crisi econòmica, jo crec que la gent s'ha fet experta, també. La meva sensació és que abans sí que no es llegia i ara es llegeix més. Per exemple, a 'El País', fa uns anys, la secció d'economia anava després d'esports, al final del diari. Ara va al davant, en el nucli del diari. ABC també ho té, per exemple.

Per exemple, com explicaries com afecta l'evolució de l'Ibex a la nostra vida?

De manera directa no afecta, però sí que és un indicador. Si l'Ibex va bé, significa que les empreses de l'Ibex van bé. I si les empreses de l'Ibex van bé, significa que estan generant riquesa, que estan contractant gent...

I això és un reflex com van la resta d'empreses?

No, però és un indicador més.

Teniu algun mecanisme per discernir les notícies que van a la secció d'economia i les que van a la secció de política?

A vegades hi ha confusió. La política econòmica del govern, normalment va a economia. Però hi ha confusió. Moltes vegades no es pot deslligar una cosa de l'altra, per exemple... si hi hagués una picabaralla entre el ministeri d'Economia i el ministeri d'Hisenda, això aniria a política. No hi ha un criteri fix. A vegades depèn de temes com si hi ha més notícies en una secció i en una altra menys... Tot i que això no és el més òptim, ja que confon el lector.

A la secció d'economia s'hauria d'informar de les polítiques econòmiques?

Sí. Per exemple, la política fiscal del govern... ha d'anar a economia.

Temes de corrupció i de mala praxis?

Depèn de a qui afecti. Per exemple, quan va sortir el cas de les targetes 'black', anava a economia, per què era la mala praxis d'una entitat financera. En el moment en que això afecta al Rato i el tema es va fer gran, va passar a política.

Se li hauria de donar més pes a la informació sobre aquesta 'economia real', sobre l'entorn microeconòmic?

Jo crec que sí. Crec que interessa més al lector. Parlar d'un sector molt concret, també és una manera de com va l'economia general. Per exemple, un bon reportatge sobre el sector porcí a Osona, si està ben fet, pot interessar molt més que els resultats trimestrals de Caixabank o del Santander, que es donen per una qüestió més de rutina o per acords financers.

I sobre les decisions que es prenen al Parlament Europeu?

Jo no li donaria més importància a si una notícia surt a economia, o surt a política... Però sí, potser el que passa al Parlament Europeu, és important. Potser és contradictori amb el que deia ara, el parlament Europeu és com l'altre extrem de la microeconomia... Però hi ha moltes decisions que es prenen a Brussel·les que tenen una relació directa amb les polítiques que ha de prendre el govern aquí, i que, pel fet de que ens caigui més lluny, es vegin més allunyades del dia a dia... no se li donin tanta importància. Però sí que la tenen.

És a dir, que l'important no és a on surti, sinó que surti al diari...

Sí. Els diaris estan ordenats per seccions també per una qüestió d'organització interna i per una qüestió d'hàbits i rutines, per que tot estigui estructurat. Però també la gent ha de saber on trobar les coses... A vegades confonem al lector. A vegades, a les sis de la tarda, et diuen: "no, que aquesta notícia al final se la queda Espanya" o bé "se la queda Política"...

El fet de que la informació econòmica sigui més difícil d'entendre, els ciutadans saben separar el que és opinió del que és anàlisi?

Suposo que depèn de la formació que tingui. El lector ha d'entendre que si llegeix la secció d'economia de l'ABC o de El Periódico, tindran orientacions diferents. L'ABC

és un diari molt més partidari de l'economia de mercat, liberal en el que és econòmic... i El Periódico potser és més socialdemòcrata. Això té un reflex en la manera de donar les notícies d'economia, tot i que no és tan obvi com a política. A política es veu més l'orientació d'un diari.

Per exemple, la visió que es dona sobre els impostos. Els impostos baixos són una meta, una finalitat?

Pel meu diari, sí. El meu diari està per això. No dic que des de l'esquerra tenir els impostos alts també sigui una finalitat, però sí que és un mitjà per tenir un sector públic més fort, polítiques públiques... Crec que el lector d'ABC això ho veu, com el lector de El Periódico. Sinó, potser compraria un altre diari...

En aquest sentit, influeix gaire la reproducció dels discursos dels polítics?

Crec que, des de fa uns anys, els diaris estan més *ideologitzats*. Estan, políticament, més marcats. Els diaris conservadors, de dretes, estan molt amb la línia econòmica del govern, parlo de l'ABC, de La Razón, de El Mundo... Difícilment veuràs una crítica frontal al govern des de l'ABC, i aquesta crítica, segurament, des de El Periódico hi serà. Des de fa uns anys, tinc la sensació de que això està marcat.

Els periodistes podrien fer el pas endavant de estar menys marcats?

Segurament sí. Jo crec que podríem ser més valents i intentar pensar més per nosaltres mateixos. Però també ets molt conscient del diari en el que treballes i quina és la seva línia editorial. Bé, a mi em passa. Segurament, segons sobre quin tema, jo puc tenir un criteri personal però sé que no puc enfocar el tema segons el meu criteri, per què sé que el cap de secció em diria que l'enfocament no és correcte. Però sí que és veritat que els periodistes podríem fer més. El problema és acomodar-te al que s'espera que dirà l'ABC o El Periódico. Crec que, en general, és un problema de la premsa d'aquest país que estigui tan *ideologitzada*. Tu compres l'ABC i saps, necessàriament, – crec jo – què dirà sobre cada cosa. Però el que dic és feina dels periodistes i també dels propietaris dels mitjans: per què no hem de tenir un criteri més independent, al marge de si una política la fa el PP o la fa el PSOE...? Crec que, en aquest sentit, els diaris són massa previsibles.

II.II XAVIER GRAU, REDACTOR D'ECONOMIA DEL DIARI ARA

La rutina dels periodistes que treballen en economia té alguna peculiaritat respecte a les altres?

Sí que en té. La primera és l'especialització dels conceptes. És a dir, encara que no hagi estudiat ciències econòmiques o empresarials, has de tenir un mínim de coneixement interpretatiu del món econòmic. Sobretot amb el que és la informació d'empresa i, especialment, amb la financera.

Aquests criteris com s'apliquen?

És diferent segons el diari. En un diari econòmic la manera de reflectir els textos és diferent que en un diari generalista. En un diari generalista has de poder traduir el llenguatge purament econòmic a un llenguatge que la gent pugui entendre. Per exemple, si parles del dèficit de tarifa elèctric, és un concepte complicat que has de poder traduir a la gent dient-li que es genera un dèficit amb el que paguen les comercialitzadores a les distribuïdores.

Hi ha un tipus de notícies que són més de macroeconomia i que surten a la secció. Per exemple, l'evolució de l'Ibex 35 ens afecta a la nostra vida?

T'afecta molt poc si no s'emmarca amb el que es l'economia real per a les persones. La borsa és un termòmetre de l'economia, i s'ha de prendre com a tal, a no ser que siguis un mitjà molt especialitzat en borsa. A més, la persona que està molt interessada en la borsa no la segueix per un mitjà tradicional, sinó a través de portals especialitzats. Per tant, no interessa tant explicat l'Ibex sinó les reaccions de l'Ibex a determinades notícies.

Per tant, hem d'intentar traslladar les notícies de l'entorn macroeconòmic a aquesta economia real

Sí.

I sabem fer-ho?

No. És una de les lluites que tenim més ara: escollir els temes més en funció del que interessa a la gent i no tant del que és l'economia en si. Les eines actuals, com Twitter i Facebook ens donen molt 'feedback' del que realment interessa a la gent.

Nosaltres hem fet un reportatge sobre com és la nova factura de la llum, i interessa molt més a la gent que temes molt 'macros' o molt financers, que ens afecten d'una manera menys directa.

Quin grau d'interès tenen les finances?

En aquest moment en tenen més per la crisi financera que hem passat. Però tornem al mateix: el que interessa a la gent són més finances personals que les finances com a gènere periodístic. A la gent no li interessa tant si el balanç d'un banc està o no sanejat, o quin tipus de balanç té, o quins actius mobiliaris té... El que li interessa és com afectaran les finances: si pagaran més la hipoteca d'aquest més o menys, si tindran més accés al crèdit o no...

I pel que fa a temes empresarials?

També es dona massa importància a determinades empreses, i ara ens estem fixant més en altres tipus d'empreses que interessen més a la gent. Per exemple, tot el moviment de l'economia col·laborativa hem detectat que té més interès per la gent, tot i que no deixen de ser temes empresarials. També hem detectat que a la gent li interessa molt, no tant les notícies sinó les històries. Què hi ha darrere de cada empresa, etc. Per exemple, arrel de la crisi que hi ha hagut a la cúpula de Volkswagen, vam fer un reportatge explicant qui és el senyor que va plegar, d'on ve, com va aixecar l'empresa... i això va despertar molt interès a la gent. Però no només això, també tenim una secció que es diu 'Talent', on parlem d'emprenedors... tot això agrada molt, encara que siguin empreses molt petites. A part, també altres aspectes d'empreses més col·laboratives. Per exemple, compres conjuntes de llum, de gasolina... Interessa molt, per exemple, veure que hi ha una empresa que, si et fas soci, podràs comprar la gasolina més barata.

Quin grau d'interès creus que té la gent sobre la paraula 'economia'?

En general, molt poc. Això ho notem molt, quan fem les reunions internes. Per exemple, la secció d'economia té, a twitter, 10.000 seguidors. La secció d'esports en té uns 40.000 i política uns 50.000. Per a nosaltres, 10.000 seguidors són molts. Per a esports, 10.000 són molt pocs. El treballar amb la web també ens permet veure què interessa més a la gent.

És correspost l'interès que té la gent per la secció a l'interès que se li dóna des del diari?

Sí, més o menys. L'economia pesa als mitjans més o menys el que ha de ser. És més, si hi ha alguna secció que està sobrevalorada és política. En alguns diaris, a vegades, és esports. Però els interessos de la societat estan molt clars: el que més interessa és societat, després cultura i espectacles i després esports. En canvi, es donen moltes pàgines de política, que interessin molt menys a la gent, i d'economia ja no hi ha tantes pàgines.

Altres periodistes han parlat sobre el pes dels gabinets de comunicació dels bancs i de les empreses. Noteu aquest pes?

El que passa és que quan puges a empreses cotitzades, tenen molt marcat el que poden i no poden dir i el grau de transparència que han de tenir. De fet, en tenen bastanta, per què el codi de bon govern els obliga molt a tenir força transparència. En aquests casos, més que periodisme de fonts, s'ha de fer sobretot periodisme interpretatiu: saber interpretar la informació que ells donen. Això és molt important. Recordo els començaments de la crisi financera: la informació hi era, però ningú veia que els bancs estaven donant més crèdit que no recursos tenien al balanç i, per tant, depenien dels mercats majoristes i no dels recursos que captaven. Quan es va tancar l'aixeta dels majoristes ve la crisi financera. S'havia de saber veure i analitzar en el seu moment, però tothom tenia la mateixa informació.

Es va fer?

Sí que es va fer. Poc... però es va fer. També es va explicar la bombolla immobiliària abans que esclatés. Però, insisteixo, en aquest cas, periodisme més interpretatiu que de fonts, i també saber qui pot interpretar en cas de que tu no en sàpigués.

Això és feina dels periodistes?

Sí que ho és. Sinó, la gent no se n'adonaria. Tu tens una informació i has de ser capaç o d'interpretar-la i analitzar-la o de buscar algú que pugui fer-ho, per a que aflori tot el que allò conté.

Quan has d'interpretar i has d'explicar un fet que és complex i difícil d'entendre, creus que és més fàcil de que es "coli" l'opinió?

No pots caure només amb l'opinió, s'ha de fer un periodisme més analític. Fer un DAFO dels diferents processos. S'ha d'anar en compte de separar l'opinió de l'anàlisi i la interpretació.

I es fa, aquesta feina?

Sí, s'intenta fer. Nosaltres intentem distingir-ho bastant. Tot i això, en la manera de presentar la informació sempre hi ha una intencionalitat, com en totes les seccions. Igualment s'intenta separar. És veritat que, a vegades, seria fàcil caure en les visions personals. Això t'obliga a treballar sense priorismes. És difícil, però s'ha de fer. Per exemple, el preu de petroli baixa, això és bo o és dolent? D'entrada no ho saps, s'ha d'analitzar per què baixa, què està passant i les coses bones i dolentes que té. Nosaltres també ens recolzem, amb aquests temes, amb gent que en sap més: tenim acords amb el New York Times, amb The Economist...

Abans has parlat sobre la importància que se li dona a cada secció. Com es defineixen les barreres entre el que és política i el que és economia?

És difícil. Això ens passa en tres seccions: hi ha temes de política, d'internacional i de societat que són limítrofs. El nostre criteri és intentar que, si hi ha números, és economia. Però, a vegades costa definir on van les notícies.

Per exemple, una mesura econòmica que anuncia el ministeri d'Economia, d'Hisenda o de Foment...

Depèn. Ara estem en període electoral i gairebé tot el que fa el govern és electoralista, per tant, va més a política que a economia.

I relacionat amb societat, els assumptes més microeconòmics...?

El comerç va a economia, normalment.

I la pobresa?

És un tema molt limítrof. A vegades és més de societat, a vegades és més d'economia. La pobresa energètica és un tema d'economia.

Quins criteris feu servir a l'hora de jerarquitzar la informació?

N'hi ha diversos. Un és la proximitat. Normalment obrim la secció amb temes de macroeconomia i la tanquem amb una pàgina empresarial.

Sempre hi és, aquesta última pàgina?

Sempre. Hi surt l'Ibex, la notícia destacada d'alguna empresa, a poder ser catalana, i algunes més petites.

A quines fonts recorreu més?

Cadascú va a lo seu, però intentem sempre contrastar-les. Hi ha moltes coses que són de fonts oficials en les que intentem buscar fonts alternatives. En temes empresarials, per exemple, buscaríem els sindicats.

Les fonts institucionals tenen un pes important, a la secció?

Si parlem d'administracions, no. O molt poc. A banda de les dades, que poden ser de l'INE, l'IDESCAT... Per exemple, fonts del ministeri d'Economia les relativitzem molt. També ho fem amb les fonts d'institucions privades.

Com és, això?

Ens sembla que l'administració no ha de ser la font bàsica, s'han de buscar altres fonts.

Com quines?

Sindicats, la patronal, fonts de dins de l'administració que no són oficials...

Teniu temps i recursos per fer-ho?

No... Traiem el temps d'on podem, treballem moltes hores i tenim els recursos que tenim. Amb més temps i més recursos, es faria una secció millor. Nosaltres i qualsevol altres. Aquest és un problema general de la premsa. La crisi dels mitjans ha estat molt dura. Una crisi dels mitjans mes una crisi econòmica han portat a tenir plantilles molt ajustades i, a més, molt joves i poc formades. També és veritat que prioritzem intentar treure un tema bo que intentar abastar tots els temes possibles.

Abans has opinat sobre si es va explicar bé la situació prèvia a la crisi econòmica. El propi procés de crisi econòmica, es va saber explicar?

Jo crec que sí. Qui ho ha volgut entendre, ho ha entès, tot i que potser a vegades cal fer un recordatori.

I l'estat actual de l'economia?

Aquesta recuperació... jo crec que no s'està sabent explicar, però és que crec que ni els tècnics ho saben explicar gaire bé. El que s'està fent ara és una cosa nova, la decisió que ha pres el Banc Central Europeu és una cosa no s'havia fet mai. Estats Units i Japó van fer quelcom similar... però aquesta prova no s'ha fet mai, i aquest moment no s'havia viscut mai. Injectar diners sense crear inflació no s'havia fet mai. Sembla que resulta, però ningú sap com acabarà.

Aquesta incertesa us afecta, a vosaltres?

Sí, per què primer no saps si es produirà o no la recuperació final, però no per a tots els sectors va igual. De fet, la crisi ha estat molt estranya, alguns sectors han anat molt bé durant la crisi... en canvi aquesta era molt profunda, per tant, no tot va igual. Inclús en el sector industrial, algunes indústries que feien un producte determinat han anat molt bé.

S'està entenent i explicant prou que s'ha injectat un bilió d'euros sense crear inflació?

Jo crec que s'intenta explicar, no sé si prou bé... però s'intenta. Quelcom que s'hauria d'explicar ara és per què no és bo que pugin els preus. En un país sobreendeutat com aquest, és dolent que els preus baixin, i això s'ha d'explicar i s'ha d'explicar més. Això no s'ha de fer amb teories, sinó amb exemple. Un exemple: si tu tens una hipoteca i els preus baixen, el sòl baixarà, per estaràs pagant més d'hipoteca, i si els preus pugen, estaràs relativament menys per la teva hipoteca.

Un dels temes estrella de les seccions d'economia són els impostos. Quin enfoc creus que se li està donant?

Crec que se li dona un enfoc ideològic no tant als impostos, si no a la seva aplicació: el finançament públic, el finançament autonòmic, el finançament municipal... És cert que amb el tema dels impostos també hi ha molta ideologia i poca explicació. És molt fàcil estar en contra de l'impost de successions, però s'ha de poder explicar per què. Treure l'impost de successions és perpetuar la riquesa dels rics? Bé... sí i no, això es presta molt a fer ideologia, però s'ha d'explicar millor.

En aquest sentit, les seccions d'economia es converteixen en un 'refregit' del que pensa un polític i el que pensa l'altre?

Intentem no fer-ho. Sinó, cauríem en l'error que jo crec que s'ha caigut en la informació política, que és dir el que diu cadascú enlloc d'explicar les coses. Això és il·lustratiu però no aporta res. S'ha d'intentar explicar el que és realment cada cosa, encara que corris el risc d'equivocar-te.

II.III MAITE BEREÑACH, PERIODISTA FREELANCE

La rutina dels periodistes que treballen en economia té alguna peculiaritat respecte a les altres?

És com tot, és pràctica i anar aprenent conceptes. Quan fas periodisme cultural pots començar de zero, sense saber literatura, i mica en mica vas aprenent. En economia és el mateix: documentar-se, estudiar quan no entens un concepte, preguntar a altre gent que hi entén, conèixer fonts i adquirir bagatge...

Però en economia teniu el handicap de que també heu de fer entendre què passa al lector...

Hi ha moments en els que no està de més explicar conceptes a aquells qui no estan al cas. Avui, La Vanguardia parlava de la taxa d'atur, i el periodista, amb bon criteri, explicava què volia dir allò: el percentatge de desocupats sobre la població activa. Això és bo.

És a dir, fer una feina més divulgativa.

És clar. Sempre pot haver-hi un lector que està llegint per primera vegada sobre aquest tema, que aterra per casualitat a les planes d'economia... Hi ha molt pedant que utilitza anglicismes, paraules estranyes, tècniques... i, depèn de quins llocs, 'canta' una mica.

I això es troba, en premsa econòmica?

Sí... i en tota la premsa.

Quines fonts són les més rellevants per parlar d'economia?

Hi ha fonts que són molt importants com l'INE, el BCE, els sindicats... i molts gabinets de comunicació d'empreses.

Aquests tenen un pes important?

Sí. Encara que es digui que no... en el que és informació d'empreses, si tu algun dia agafes tres o quatre diaris, és possible que tots tinguin la mateixa notícia sobre la SEAT, la NISSAN o el que sigui, perquè hi ha uns gabinets amb molta força. F

És un error que ens trobem mateixa notícia sobre la SEAT a diferents llocs?

No... Home, l'ideal és que, si vas a una presentació, expliquis amb les teves paraules el que han dit, o trobis algú que et pugui explicar la notícia.

Una de les fonts que has citat és el BCE. En macroeconomia, hi ha un distanciament entre la notícia i el ciutadà?

Sí. La gent no és conscient de que allò li afecta.

Per exemple, l'evolució de l'Ibex 35, a mi m'ha d'interessar?

Sí, per què l'Ibex 35 reflexa les 35 principals empreses espanyoles, i l'evolució d'aquestes empreses marca l'evolució de la borsa i l'evolució del mercat.

M'afecta la prima de risc?

Et pot afectar. Quan demanis hipoteques, quan treballis amb el sector bancari, en pot afectar. Tot això influirà en les condicions econòmiques que tu tinguis amb un banc o amb un altre.

M'afecta l'evolució del PIB?

Per descomptat. Si el producte que es genera en un país és més gran o més baix, això t'afecta. Si el país millora, se suposa que la teva vida i la teva economia personal i també milloren. Si empitjora també, excepte alguna gent que viu 'al marge' i li va bé igualment.

Sabem relacionar les notícies de l'entorn macroeconòmic amb la nostra vida i amb l'economia real?

Hi ha molt desconeixement, en general, de la societat. Sinó no hauria passat, per exemple, el problema que hi ha hagut amb les hipoteques. D'acord que els bancs han enganyat, però la gent n'hauria de saber més. “*Això ho avala el meu pare*” – Home, ja sap el teu pare què vol dir avalar? Hi ha molta ignorància, la gent no sap ni com funciona un compte corrent.

És feina del periodisme saber relacionar l'entorn macroeconòmic i el microeconòmic?

Jo crec que ja s'està fa, el que passa és que no es llegeix. Es llegeix més si al Messi li pica la orella. La notícia d'aquesta setmana és el partit d'aquesta nit (*referent a l'anada de les semifinals entre el Barça i el Bayer de Munich*).

Llavors... la societat està interessada per l'economia?

Ho hauria d'estar, però no ho està.

Aquest interès és correspost amb els mitjans de comunicació?

Això es pot comprovar contant les pàgines que cada diari dedica a la secció d'economia i comparant-les amb les que dedica als esports, o comparant les tirades dels diaris esportius amb les dels diaris econòmics. Em sembla que les tirades del 'Marca', 'El Mundo Deportivo', el 'SPORT' són més elevades.

És a dir, que el problema és més dels consumidors que dels mitjans de comunicació?

És cert que els mitjans també ho alimenten. Però ja està bé de fer responsables els altres. Es consumeix poc l'economia, encara que hauria d'interessar més el que es diu en les planes que parlen sobre l'evolució de l'ocupació, sobre un ERE...

La diferència podria ser que és més fàcil d'entendre el futbol que l'economia?

Home, a vegades hi ha cada llicenciat en futbol que fa unes lliçons... El que passa, és que amb el futbol, tothom s'atreveix.

I això no ha passat amb l'economia?

Molt menys. Sí que han sortit alguns economistes més mediàtics... Però la gent s'ha interessat per les coses que li afecten més directament. Per exemple, tots els que

s'han manifestat pel tema hipotecari: molts dels membres de la PAH són persones que estan directament afectades...

Quins criteris es fan servir per discernir si una notícia és de política, d'economia o de societat?

Suposo que la tradició. Per exemple, els pressupostos generals de l'estat, a vegades surten a economia i a vegades surten a política. Temes del sector de la construcció podrien sortir a societat, però surten a economia... Els problemes de Messi amb hisenda, són esports o economia?

Per exemple, si un reportatge sobre el comerç al Vallès Oriental...

Depèn del que pesi més. Si es donen dades, estadístiques, un estudi acurat... segurament aparegui a economia. Si se li dóna el punt de vista social, del teixit associatiu... doncs pot aparèixer a societat. A vegades també depèn del consell de redacció, on es decideix si un tema se'l queda un o se'l queda un altre.

Els criteris sobre a on surt cada cosa haurien d'estar més establerts?

No... Qui els posa aquests límits? Cada mitjà els seus, s'han de posar d'acord? Ho trobo absurd. En general, ja coincideixen en moltes coses.

El fet de que la informació econòmica sigui més difícil d'entendre, els ciutadans saben separar el que és opinió del que és anàlisi?

Avui fèiem un anàlisi sobre el tractament de les dades de l'atur per part de RAC1 i per part de la SER. RAC1 parlava de 19.000 aturats menys i la SER de 18.000. N'eren 18.900. Aquí la SER ha colat un gol... d'acord que s'ha d'arrodonir, però no tant, no?

És fàcil que es 'colin gols'?

Cada mitjà fa la seva...

Però, així com als diaris esportius és fàcil saber a quin equip defensen. En l'economia, és fàcil de veure la ideologia?

Els diaris econòmics, de quina tendència són? Potser, excepte el Cinco Días, que és del 'grupo PRISA'... Els diaris econòmics són més aviat de dretes. A la informació

més generalista, doncs cada secció d'economia respon a la línia del diari. Tots van amb la bandera de l'objectivitat, que jo no em crec gaire... Sempre, d'una manera o altra, surten les tendències. Per a conèixer això, hauríem d'agafar un tema i comparar com el tracten diferents mitjans.

A l'hora de tractar la informació, creus que hi ha diferència entre la premsa especialitzada i la premsa generalista?

No. Potser la premsa especialitzada en economia té més espai, i una mateixa notícia pot ser tractada de manera més extensa. La premsa generalista, potser fa un major esforç per intentar explicar-ho més pedagògicament.

II.IV SALVADOR ARAGONÉS, EXDIRECTOR D'EUROPA PRESS I EXREDACTOR D'ECONOMIA

En la informació que té a veure amb economia, hi ha peculiaritats en les rutines dels periodistes? Això es troba també, a les agències?

Bé, primer hem de definir què és rutina. Són les informacions rutinàries, que són les que presenten els bancs, quan es fa un nou producte... Això són notícies que són rutinàries però que, des del meu punt de vista, són tan publicitàries com informatives. És bo saber que hi ha un nou producte i que has publicitat el nou producte. És bo saber els resultats que té una empresa, però a la vegada fas propaganda de l'empresa.

És a dir, que la informació que es dóna des de les empreses té un pes important sobre la informació final.

Evidentment. S'ha de vigilar que no siguin informacions publicitàries.

Es donen, les informacions publicitàries?

Molt. Un periodista ha de saber si està fent un publicitat d'un producte que potser ell no coneix, per què no és expert en el tema. Però potser el producte és defectuós...

De la mateixa manera que la informació dels gabinets de les empreses té molta influència en la informació final. Vostè, com a exdirector d'una agència

de comunicació, creu que la informació d'agència també influeix molt sobre les notícies que es publiquen?

Sí, molt. A nosaltres ja ens anava bé. Però això depèn de cada mitjà... és una relació de confiança. És com quan preguntes a un lector si es fia del que diuen els diaris. El lector fa confiança en un diari i ja sap que la informació que dóna més o menys és així. Passa el mateix entre els diaris i les agències, és una qüestió de confiança.

Quin pres teníeu en les seccions d'economia, comparant-lo amb el de les altres seccions?

Superior en economia i política. Jo diria que la informació d'agència de política i d'economia és molt concreta, no són divagacions. Si informes del deute públic d'algun lloc, o la recaptació d'impostos, o qualsevol resultat d'una empresa... hi ha poca divagació al respecte.

Sobre aquests temes, també es fa divulgació i s'explica què són i què impliquen?

Jo crec que actualment la gent està ben informada. Com a mínim, qui ho vol estar, ho està. Més, potser, en macroeconomia que en microeconomia. Jo crec que en les magnituds, per exemple, podem parlar dels controls oficials que hi ha per part d'Europa, o de la comunitat internacional... No tens massa marge. A causa de qui produeix aquestes dades, no tens marge, pràcticament, per a enganyar la gent.

A què es deu, aquesta falta de marge?

A que hi ha controls molt rigorosos. Per exemple, a l'hora de mesurar la inflació, tu no pots dir que la inflació puja tant. Es mesura a base de com han pujat o baixat una sèrie de productes dins el mercat. Sempre són els mateixos productes. Bé... a la gent sempre la pots enganyar, però a qui no pots enganyar és a qui t'ha de fer un préstec, el BCE.

Més enllà de la publicació de dades, com la inflació o la deflació...

... O com l'atur, o l'endeutament, la recaptació d'impostos... El que són les xifres macroeconòmiques en general.

I aquestes dades més macroeconòmiques, a mi m'afecten com a ciutadà?

Molt.

A mi m'afecta l'evolució de l'Ibex 35?

Sí, i tant.

I això s'intenta fer entendre?

Bé, això ja és un altre tema. Jo crec que és el principal defecte que té avui la informació econòmica. S'informa gairebé als experts. La gent del carrer no ho entén massa. Per exemple, quan es parlés del BCE, o del deute... s'haurien de posar alguns acotaments explicatius. Avui es tendeix més a parlar pels experts, inclús en la premsa generalista.

Tot i que el públic que compra la premsa generalista no té per què ser expert...

Sí, però quan un periodista està ficat en algun tipus d'informació (és igual de quin tipus), hi està tan ficat que per ell ja no són notícia determinades coses quan, potser, pel públic sí. El periodista, llavors, perd la dimensió del públic, i esdevé un expert més del tema. "No, és que això ja està dit fa un any"... No, està dit fa un any però no està explicat, o no està ben explicat. Per exemple, tot el tema que hi ha hagut en aquest país sobre l'anomenada amnistia fiscal. No era una amnistia, i això, mínimament s'ha d'explicar: no pot ser amnistia quan havien de pagar uns interessos. Els que tenien diners fora els podien col·locar al país però pagant, per tant, no era una amnistia. I aquests diners podien ser investigats, de fet, ha passat.

Considera un problema que la informació econòmica sigui tan especialitzada, tan per experts?

S'han de distingir dos camps. Primer, la informació econòmica per a especialistes. Segon, les seccions d'economia. En aquestes ha d'haver-hi la informació per a especialistes, amb les cotitzacions de borsa, com el mercat de renda, el mercat de l'or, dels metalls... Tot això hi ha de ser. Però, per altra banda, hi ha d'haver la part popular. No es poden dir mentides, però es pot fer més popular la informació sense ser molt meticulós amb el que són els conceptes. Per què? Per què l'important és que la informació sigui entenedora. Rigorosament entenedora. És una feina divulgativa.

Aquesta feina divulgativa l'han de fer els mitjans de comunicació?

Sí.

I la fan?

No gaire. La meua impressió és que els mitjans de comunicació estan massa a dins de la informació econòmica, i esdevenen experts. No saben com se li ha d'explicar a una persona del carrer. La persona del carrer no és un ignorant, pot ser un advocat, per exemple, que té una formació econòmica però no està a un nivell de grans experts.

Dins de les seccions d'economia, quins criteris es fan servir per a jerarquitzar la informació?

En primer lloc, l'actualitat. Si, per exemple, resultats el BBVA, això és important.

Això no és contradictori amb la feina divulgativa?

Bé... però el primer, va primer. Ara on està el problema? A la declaració de renda, que va començar a l'abril. Ara el que li preocupa a la gent és fer la declaració de la renda. Això està poc explicat, a la premsa. A mi m'agradaria que la premsa expliqués la renda normal, és a dir, uns 30.000 euros l'any. Però ara hi ha altres temes. El pagament del deute de Grècia, el pla d'estabilització del govern... En els pròxims mesos se'n parlarà. Un tema del que s'ha parlat poc és Finlàndia, que està en una crisi molt forta. Per què? Això no s'ha explicat. Lo de Grècia s'ha explicat molt, per què és senzill: no hi ha duros a quatre pessetes. Li passa el mateix als de Podemos, que se n'han adonat i ara han canviat el programa econòmic. El que proposaven era impracticable, inclús per la gent semi-analfabeta en economia: si tu puges la despesa, o puges els ingressos o no ho podràs cobrir. A Grècia no poden cobrir més, estan acollats. L'economia és la cosa més senzilla d'explicar: no hi ha duros a quatre pessetes.

Fer l'economia massa senzilla, pot ser tergiversador? Pot servir per a 'colar gols ideològics'?

I tant, se'n colen sempre. L'economia està molt vinculada a la ideologia, evidentment. El que passa és que vivim en un món occidental on l'economia de mercat és inqüestionable. Dins d'aquesta economia de mercat hi ha diferents

ideologies: si fem més pes públics, si fem més pes privat, si fem més pes en determinats serveis, determinades prestacions, determinades inversions... tot això es contempla als pressupostos. La Llei de Pressupostos és la llei més important de l'any, a tots els països.

Se li dóna la importància que es mereix?

Sí, ja ho crec. Tant la de l'estat com la de la Generalitat. El que passa és que els pressupostos tenen molta informació, i no es pot donar tota. Però els trets fonamentals sí que es donen.

Fins a quin punt es podria fer una perspectiva més analítica d'uns pressupostos? Ens fixem massa en el que diuen els partits polítics?

No. El periodista ha d'informar sobre el que diuen uns i sobre el que diuen els altres. El diari, però, ha de prendre posició: són uns pressupostos inflacionistes? Són uns pressupostos amb massa despesa? Retallen serveis socials? Això ja es fa. Una altra cosa és que les retallades que hi ha hagut, no podria ser que no hi fossin. El govern socialista ja en va començar a aplicar i per això va caure. El que passa és que potser pots creure que es poden fer uns pressupostos retallant menys i aprofitant d'altres sectors. Per exemple, els pressupostos de la Generalitat, els últims quatre anys, han estat molt expansius en la despesa, és a dir, que han gastat molt. Han gastat el que no podien gastar, i per això el deute puja. Amb això no ens hi hem fixat massa, per què es veu que hi ha coses intocables, en aquest país.

Ens hauria d'haver preocupat més l'evolució del deute públic?

I com es gasten els diners, també. L'explicació que ha donat el govern de Catalunya és que el problema de l'endeutament és polític per què la culpa la té Espanya. Tu ves gastant, i ja veuràs... Això l'economia no ho aguanta. Aquí no s'entenen uns pressupostos professionals, s'entenen uns pressupostos polítics. Això vol dir que no s'ha tingut en compte el rigor econòmic, sinó les conveniències polítiques. El tripartit va gastar molts diners, i quan tothom pensava que s'havia acabat aquest procés de gastar tant, de 'despilfarrar', han arribat els de Convergència i Unió i hi ha hagut encara més despesa.

A què deus aquesta falta de preocupació pel deute?

No és que sigui falta de preocupació, és que els mitjans han tocat poc aquest aspecte. Sempre hem dit que la culpa és de Madrid, i llavors 'gasta el que vulguis que la culpa la tenen ells'. Hi ha hagut una premsa poc crítica des del punt de vista economicista, no des del punt de vista polític sinó des del punt de vista del rigor econòmic.

Com es fa aquesta crítica? Potser comparant amb pressupostos d'altres anys, o amb mesures d'altres països...?

Bé, no és només això. Cada país té la seva història i la seva idiosincràsia. Els alemanys prefereixen gastar més en temes ecologistes i aquí no es gasta tant en aquest tema. Però jo no em volia referir a la comparativa, sinó a dir "és poc racional gastar tants diners en aquestes partides i tant pocs en aquestes altres". Els pressupostos decideixen la política d'un govern, del que sigui. Els pressupostos et diuen quines són les prioritats i quines no. Això, en tots els governs del món. Hi ha una diferència entre com s'analitzen els pressupostos de Madrid amb com s'analitzen els pressupostos de la Generalitat. Els de l'estat són lliurement criticats i, en canvi, els pressupostos de la Generalitat són amb cotó fluix.

Quin pes té l'administració pública en la informació econòmica?

L'administració en sí no té un pes. En tot cas, tenen pes el ministeri d'Economia, el ministeri d'Hisenda... El pes i les pressions existeixen, sobretot, des del punt de vista de les empreses privades.

És major?

I tant! L'empresa pública ha d'acceptar que la crítica hi és. Al propi Parlament hi és, la crítica, a través de l'oposició. En canvi, a l'empresa privada, aquest Parlament no hi existeix. Per això aquesta pressió és més forta. I encara és més forta en empreses financeres, que viuen més de l'opinió pública, que les empreses industrials, de turisme... Però això ja se sap. Ja saps que si publiques una notícia, tal empresa l'endemà et trucarà. Nosaltres trucàvem abans a les empreses per a alertar-les de que publicaríem la notícia...

I, en el cas d'Europa Press, això tenia una repercussió més gran...

Sí, per què la notícia surt a tot arreu. Una vegada, recordo una queixa d'una empresa que té un abocament il·legal de productes tòxics a prop de Viladecans. Vam donar la notícia i a Catalunya no es va publicar. Es va publicar a Màlaga. Em va sorprendre moltíssim.

Has mencionat el pes de les agències sobre la informació econòmica. I també les pressions de l'empresa privada. Què fa el periodista d'un mitjà davant de tanta influència?

Anar fent el dia a dia. Tampoc és una situació complicada, això ja se sap sempre: "és que faràs molt de mal, és que ensorraràs l'empresa..." i després resulta que no passa res. La informació no és negociable. El que sigui a favor d'una empresa o a favor d'una altra, això ja és una altra cosa.

Diu que la informació no és negociable. Es negocia?

I tant. Es negocien algunes informacions. Però a vegades una notícia no es pot retenir, per què està 'cremant' a tot arreu. Qui coneix els fluxos informatius ja sap que hi ha notícies que no es poden parar. Si és notícia, és innegociable. Que provoca l'ensorrament d'una empresa? Això vol dir que l'empresa ja està ensorrada. Hem de ser molt professionals. Hem de ser freds davant d'amiguismes i clientelismes de tot tipus.

El periodisme s'està reivindicant enfront aquest clientelisme?

Falta professionalitzar-se més. Tot està molt lligat: l'economia, amb els que fan publicitat del teu mitjà, dels qui depens, d'una manera indirecta... Un exemple són El Corte Inglés i La Caixa. Si tu vas contra ells cada dia... bé, són els teus clients. La Caixa ha portat prou bé tota la crisi bancària però, per exemple, amb Bankia tothom estava callat. I no és que no es sabessin les coses. Se sabien, però més aviat gent callava. Ha faltat professionalitat i actitud crítica dels periodistes davant la informació econòmica. A La Caixa van fer una roda de premsa reconeixent tot el que havien de reconèixer, i això que han passat per moments difícils. Responien qualsevol pregunta que fessis... Respecte els de El Corte Inglés, són més comerciants. I són clients teus, ho has de tenir en compte. Alguna vegada fan una trucada al que mana, al que porta els diners. Però bé, de totes maneres, la informació és professional i crítica. No crítica en el sentit de que s'ha de criticar les empreses.

Crítica en el sentit de que les coses no passen per què sí. Les coses passen per què hi ha un 'algo'. Tu has de descobrir aquest 'algo'. No pots quedar-te amb el que diu la nota de premsa. Has de tenir una visió crítica: "no sé si és cert el que diuen, ho comprovaré". A vegades cremen els dits i no tens altre opció que donar la notícia tal i com la tens, i potser no està molt contrastada...

En aquest sentit, els mitjans tenen un problema de recursos i de temps?

Sí. Al final, tot això costa temps. I el temps d'un redactor costa diners. Ara bé, tu vols fer un diari ben fet, has de ser conseqüent. Per exemple, el New York Times, amb la informació de Germanwings, va ser el primer que va anar donant totes les pautes informatives. Estaven al cor de la informació. Hi tenien quatre persones destinades. I això que a Barcelona ens afectava més, ja que van morir molts catalans. Però si volies seguir què estava passant realment havies de llegir el New York Times. Van treure notícies que després va publicar tota la premsa. Un altre exemple: The Economist. Aquesta gent no es columpia, fa una informació amb molta consciència. Què vol dir això? Que hi ha gent que informa molt bé. I hi ha gent que informa com un becari. No sé si tu ets becari o no...

Sí...

Bé, tots ho hem sigut, jo també. S'ha de començar escombrant la redacció. Abans es deia que qui escombrava la redacció captava la pols que hi ha a la redacció.

II.V FRANCESC MATEU, DIRECTOR D'INTERMÓN OXFAM

Si haguessis d'assenyalar els principals problemes de l'economia global, quins serien?

El primer el tinc clar, és la desigualtat extrema que hi ha al món. El segon, són les normes del comerç que permeten que puguem arribar a aquesta desigualtat.

T'interessa l'actualitat financera?

Si per actualitat financera s'entén saber si la borsa ha pujat o ha baixat, llavors m'interessa poc.

T'interessa l'evolució de l'Ibex 35, per exemple?

No específicament. M'interessa l'evolució de l'Ibex pel fet de que estem mesurant la societat a través d'un indicador que no em sembla molt real del que està passant. No m'interessa l'Ibex en sí. M'interessa la deformació del que seria la pròpia realitat del que estem fent, és a dir, el temps que estem destinant a la borsa en els telenotícies és desproporcionat amb altres coses que, probablement, són més importants.

Per què no és un bon indicador?

És un bon indicador per saber que s'està generant desigualtat. Qui se n'acaba beneficiant és un número molt reduït de persones. La resta estem afectats per l'Ibex, però molt relativament. A més, em fa ràbia per què són 35 empreses, 34 de les quals tenen seus a paradisos fiscals. És a dir, que estan fent trampes amb el propi sistema legalment. No entenc per què gent que fa trampes al sistema té la cobertura que estan tenint.

Per tant, inclús que pugi l'Ibex és una mala notícia?

Sí, per què estem acumulant riquesa en poques mans.

Et preocupen altres tipus d'indicadors com els tipus d'interès que fixa el BCE, la prima de risc...?

És que aquest tipus d'indicadors són d'una economia que no és la que volem. Ens estem centrant en una economia sense preguntar-nos per què la volem. O sigui, la prima de risc acaba sent el joc de l'especulació més brutal que acaba generant el deute extern i desigualtats brutals.

I quina és l'economia que volem?

Hauriem de saber quina és l'economia que està permetent disminuir els índexs de desigualtat interna entre els països, quines normes s'han de posar internacionalment per què no existeixin paradisos fiscals, quines normes internes hem de tenir per a assegurar que, després de la fiscalitat, la redistribució econòmica ens permeti reduir les desigualtats, enlloc d'incrementar-les. Ens interessa una economia que no està basada en el benefici, sinó en la persona.

Entenc que la relació dels indicadors macroeconòmics amb els problemes que has assenyalat al principi és gairebé inversament proporcional. Com millor vagi una economia, pitjor va una altra?

Tampoc és evident. Jo sé que aquesta economia no ens funciona i que no ens va bé. Tinc la sensació de que estem abordant tot el problema des del mateix patró que ens ha portat a la situació actual. Estem fent 'parches'... Igual sortim a la superfície una altra vegada, però amb el mateix vaixell, i no haurà canviat res. No tenim cap normativa que impedeixi als bancs, d'aquí vint anys, tornar a fer la mateixa bombolla. No tenim cap normativa que impedeixi a les grans formacions tenir sous absolutament espectaculars. No hi ha res que controli les causes que han generat això. Per això, quan parlem de l'ibex, de la prima de risc... estem parlant de les eines de l'economia que ens ha portat aquí. No estem parlant dels mecanismes de control que evitin que això torni a passar, encara que no hi hagi un canvi de model.

Hi ha indicadors que es menystenen?

Si, segur que podriem trobar indicadors millors. Hauriem de saber trobar indicadors que ens permetin mesurar la qualitat de vida d'una societat i de saber què millora, de la qualitat de vida, d'una societat.

Llegeixes, habitualment, la secció d'economia dels diaris?

La llegeixo amb la mateixa asiduitat que la resta. Ho segueixo més per les xarxes. En faig un seguiment mitjà-baix, però per falta de temps. Hi ha coses d'aquestes en les que m'agradaria aprofundir més.

A Intermón parreu de la "injustícia que genera pobresa". Què és aquesta injustícia?

Aquesta injustícia és, bàsicament, la desigualtat. Al principi, l'objectiu d'Intermón era lluitar contra la pobresa. En el moment que diem que lluitem contra la pobresa, en l'imaginari de qualsevol que ho sent, és lluitar contra la pobresa generant riquesa. Quan tu saps que la riquesa no és infinita, però que al planeta hi ha prou riquesa per a que tothom visqui amb dignitat, uns estudis que vam fer el 2008 ens deien "us esteu equivocant, hem de lluitar contra la desigualtat", ja que el que està fent que hi hagi pobresa no és la falta de riquesa, sinó que la riquesa està mal distribuïda.

Se'n parla prou, de desigualtat?

Crec que fa cinc anys no se'n parlava, i estic observant que en aquest moment sí que em tingut impacte.

Es parla de desigualtat a nivell de barris, de ciutats... i també a nivell mundial?

Sí. I a més a més, es comença a parlar de desigualtats que no són només econòmiques. Les desigualtats econòmiques, fins i tot les podem mesurar. Però hi ha desigualtats de gènere, de poder, de terres i, sobretot, desigualtats d'oportunitats molt difícils de mesurar. I, en el fons, tenen molt a veure amb l'economia, encara que no siguin mesurables. La pobresa s'ha reduït en termes macroeconòmics en els últims anys, i això s'ha acabat completament conforme creixien els índexs de desigualtat. Quan veiem que l'1% de la població té la mateixa riquesa que el 99% restant, tenim un problema absolut en equitat.

Surt la notícia de que l'1% de la població té la mateixa riquesa que el 99% restant, o el mateix a nivell espanyol, quan vosaltres publiqueu un informe que ho diu. Durant la resta de l'any...?

Se'n parla poc. Abans de l'informe no se'n parlava gens i ara se'n parla poc, però per mi això és un progrés. Aquestes dades estan sobre la taula, i el projecte de la desigualtat està sobre la taula.

I és un tema d'actualitat.

Jo crec que és el tema de preocupació de la gent que pren decisions. És possible que no haguem arribat a la immensa majoria de la població, però crec que el concepte està a l'agenda. Fins i tot, està a l'agenda del G-20.

I la pobresa, està sobre la taula?

La pobresa està sobre la taula ara, per què la tenim a prop. Això és el que ha canviat. Com que la veiem als carrers i al costat de casa, es palpa molt més. El que passa és que l'hem desvirtuat. Hem considerat que és la única pobresa per la que ens hem de preocupar. I a més a més, l'estem enfocant malament, l'estem enfocant simptomàticament: "anem a fer algo per què aquesta persona ho passi millor", i ni ens preocupem per què hem arribat aquí.

En tenim una visió massa caritativa?

La veiem més des d'una visió de Banc d'Aliments que des d'una visió de què ha de fer el sistema per a redistribuir el treball si no hi ha treball per a tothom.

Quan parlem de la pobresa a Espanya, a Catalunya, dels aturats de llarga durada... dius que és un problema que està a l'agenda. Però en parlem a nivell global?

A nivell global és del que m'agradaria que en parlèssim. Abans de la crisi que parlava a nivell global jo deia: "escolta, la pobresa és la mateixa a tot el món i genera les mateixes causes" i la resposta era: "sí, sí... però és un problema d'allí." Quan fas aquest mateix discurs, la resposta ara és: "sí, sí... però primer els de casa". Em costa moltíssim, per què quan no estava aquí era un problema que estava lluny i, quan el tenim aquí, ignorem què passa lluny, i surt el desafortunat 'primer els de casa'.

Sí? Això es troba?

Sí, sí... Totes les crisis tanquen les societats en sí mateixes, per què és com un mecanisme defensa. Però està passant fins al punt en què estem superant el concepte de persona, és a dir, el concepte 'veí' o 'llengua' supera el concepte persona. I això està passant en un món en que, per les altres coses, és absolutament global.

Això t'anava a preguntar... Passa això en un món globalitzat, on les cultures es barregen...

Sí, sí... tenim els ofegats al Mediterrani i decidim enfonsar vaixells com a solució. No volem el problema a prop. No treballem per a que no existeixi, no el volem veure i no el volem a prop. Ens estem equivocant de plantejament.

Abans de que el deute extern espanyol es disparés en els últims anys, el deute extern estava més relacionat amb els països del tercer món... Com ha evolucionat, això?

Això és molt interessant. Hi ha un estudi fa una comparació del que es va fer als anys 90 a Amèrica Llatina, Àfrica i Àsia, amb el que es deien les 'polítiques d'ajust estructural', i el que ha passat amb la crisi de l'austeritat a Europa. Si compares les

dues crisis, han estat generades pel mateix problema: una crisi de deute. I s'han aplicat, exactament, les mateixes solucions. Tant és així que, fins i tot, a Amèrica Llatina, es va modificar el mundial i l'estiu per a modificar les constitucions i dir que primer s'havia de pagar el deute i els bancs abans que la resta de coses. El mateix que va passar a l'estat espanyol. Són conceptes que s'han repetit. I, si analitzes què ha passat en aquests països, a Amèrica Llatina s'han trigat vint-i-cinc anys en recuperar els nivells de desigualtat previs a les polítiques d'ajust estructural, a Àfrica molt més i a Àsia quinze anys. S'ha de dir que no partim de la mateixa situació. Aquí partim de l'avantatge de que la situació prèvia d'Amèrica Llatina i de l'estat espanyol o Catalunya són diferents. El cas és que es va aplicar una cosa que no funcionava i s'han tornat a aplicar les mateixes polítiques aquí. Per què? Qui les aplica li interessa, i li permeten acumular riquesa d'una manera desproporcionada.

La pregunta que ens fariem sense 'superar el concepte de persona' és, llavors, si a nosaltres ens tocarà viure el que s'ha viscut en aquests països...

Sí. Si no fem les tres coses que s'han de fer, que són: renegociar el deute, canviar els mecanismes que facin que això no passi i reinvertir en les persones.

Quines conseqüències tindria per al primer món que el tercer món es recuperés i visqués una època de creixement econòmic?

Segons com ho fèssim, seria catastròfic. En el món es poden produir aliments per a alimentar a 10.000 milions d'indis, però només a 1.500 milions de nord-americans.

És a dir, que hi hauria un problema medioambiental.

Sí, sempre i quan no arribem al que és l'estàndar que podem tenir tots plegats. Quan estem parlant de pobresa, parlem de que 'hi ha un pobre i faig algo'. Quan parlem de desigualtat, jo estic en un punt d'això. Llavors he de pensar com em moc. No es tracta només de que els que estan a baix s'acostin, sinó que ho facin a costa de que tu et moguis. El concepte de desigualtat és un concepte actiu, implica que tu pensis a on t'has de situar. Per exemple, implica que a nivell d'una empresa et plantegis quina és la diferència de sous que hi ha d'haver entre el que cobra més i el que cobra menys. Fins a quin punt el treball d'un val tantes vegades el treball de l'altre. Fins a quin punt el treball d'un val més que l'altre. 5 vegades més? 10? 100?

1000? Aquestes són les coses que hem de fixar com a societat. Tenim una desproporció absoluta, que no té sentit.

Es parla prou de decreixement econòmic?

Se'n va parlar molt durant un temps. Ara jo en sento a parlar menys. Però el decreixement és l'aplicació del concepte de desigualtat. És a dir, quan estas per sobre del que el planeta i la teva dignitat necessita com a mínims, estas per sobre del que èticament necessites per viure i, per tant, has de pensar en aquest decreixement. La major part de les societats del nord han de pensar en el decreixement.

Ho fan?

Bé, costa molt. És un esglaó bastant difícil d'escalar. Jo crec que la conscienciació s'està incrementant, però segueix sent minoritària.

El creixement econòmic és com una meta, com una finalitat última?

Sí, realment ens fixem en les notícies... "L'important és créixer". Bé, potser l'important no és créixer més, sinó repartir el que tenim. Probablement, tothom està dient que no hi haurà el treball que hi havia fa cinc anys. Bé, si estem d'acord, pensem com redistribuim el treball que tenim. "L'important és generar consum". Una altra vegada? Si el consum és el que ens ha portat fins aquí. És el que ha generat la bombolla. L'estat espanyol és un estat que, sense ser dels més rics del món, té una riquesa suficient per què, repartida, poguem viure en dignitat i encara poguem pensar en altra gent. Però aquest plantejament no és fàcil.

Quines conseqüències té que no es parli prou de decreixement, de pobresa i de desigualtat?

Les conseqüències que ha tingut fins ara és que la desigualtat ha seguit creixent i que aquesta desigualtat que fa un temps era controlable, en aquests moments és una desigualtat que, a nivell econòmic, està coartant el nivell polític. Al coartar el poder polític genera legislació que beneficia el poder econòmic, amb el qual es fa més ric, i té més poder per a coartar el poder polític. Estem davant d'un cercle viciós que és autodestructiu de per si, i que només podem combatre denunciant-ho,

donant-ho a conèixer, generant unes democràcies madures i transparents... i que, la ciutadania, que ha estat més o menys adormida confiant en que el poder polític arregli el tema, ha de saber que el poder polític, en aquests moments, està segrestat.

Quin paper hi tenen, els mitjans de comunicació, en aquest procés?

Són bàsiques la denuncia i la sensibilització. Això no es fa suficient per què sovint, els mitjans tenen els mateixos deutes amb els poders econòmics que els que tenen els poders polítics. Ara hi ha una vaga de Movistar que no surt a cap diari. Porten 25 dies, més de trenta persones en vaga. Compara-ho amb la vaga dels futbolistes... és una desproporció absoluta.

II.VI OSCAR MATEOS, MEMBRE DE CRISTIANISME I JUSTÍCIA

Si haguessis d'assenyalar els principals problemes de l'economia global, quins serien?

El principal problema és que, l'economia, en les últimes dècades, s'ha financiaritzat. És a dir, el gran gruix de l'economia és economia financera, és economia de casino. En aquest sentit, per una banda necessita de nous espais de mercantilització, que genera nou valor sobre coses que abans eren béns públics, com per exemple l'aigua, la terra... Això, en les últimes dècades ha anat a més, gràcies a la globalització. El que diria David Harvey és que hi ha un problema d'acumulació per desposseïció, és a dir, l'economia financera i els grans agents que la controlen, acumulen, desposseïnt de béns públics a la majoria de la ciutadania, i aquí s'explica la gran bretxa que entre rics i pobres que s'està produint. La polarització de riquesa i de renda és brutal. Amb això, l'economia ha generat un dèficit democràtic de control. Els estats-nació, que eren els àrbitres tradicionals, o altres institucions que podien controlar, ja no ho fan, i aquí hi ha un dèficit que en el segle XXI ja veurem com solucionem.

T'interessa l'actualitat financera?

M'interessa relativament poc. La segueixo, però no són les pàgines on més em detinc als diaris. M'interessa l'anàlisi crítica de l'economia financera. M'agrada llegir

autors com la Susan George, Piketty, Milanovic, que et puguin donar una visió històrica, un discurs analítics sobre què està succeïnt.

Però el que és el dia a dia?

Ho segueixo molt poc. La borsa, gens.

T'interessa l'evolució de l'Ibex 35?

No. És una cosa important en el marc en el que ens volem, però reconec que més enllà del que sents a les notícies, m'interesso molt poc.

Creus que ens afecta?

Totalment. Jo crec que ens afecten les grans decisions que prenen grans empreses, grans fons d'inversió... Ho hem vist amb el tema de Grècia, com les grans decisions, com renegociar el deute o les grans condicions venen de fons d'inversió, d'organismes com el FMI. Això pot condicionar la política social d'un país. Aquí, la reforma que es va fer de l'article 135.2 de la Constitució fa quatre anys ve, precisament, per una carta del BCE on es demana que Espanya llenci missatges d'estabilitat al conjunt de l'economia financera per a poder renovar crèdits i ser solvents i no generar inestabilitat en el conjunt del sistema. Un president escollit democràticament decideix que modifica la Constitució quan això mai s'havia pogut fer. Avui dia, es prenen més decisions a Davos o a Frankfurt que als Parlaments.

Sobre el BCE, per exemple, ens hauria de preocupar si baixen o pugen els tipus d'interès, per exemple? Ens ha de preocupar la injecció de diners que va anunciar Draghi? Això afecta al ciutadà?

Totalment. La injecció de diners va ajudar a un relax més important del conjunt d'agents econòmics que estaven pressionant a les economies. És una decisió molt important que es venia reclamant. El problema d'aquestes decisions és, sobretot en el marc de la UE, és que són importants i podrien ser positives si hi hagués un govern polític que tractés, políticament, com l'economia pot beneficiar el conjunt de la ciutadania. El problema és que impera una doctrina determinada, una manera concreta d'entendre l'economia, que és aquesta perspectiva més neoliberal. Això ens afecta molt. Ens afecten les grans decisions.

Si parlèssim d'economia en l'entorn més proper, quins diries que són els principals problemes econòmics?

Fonamentalment, un de les etapes que estem vivint són les creixents desigualtats. Ho hem vist amb situacions com la de Baltimore. Baltimore és un símptoma, però no és l'únic. Fa uns anys, amb l'huracà Katrina es va mostrar una realitat a tota la regió que alguns van comparar amb el Titanic: es van salvar els rics i van morir els pobres. La ciutat s'està fragmentant. La revista Time, quan parlava de Baltimore, parlava de com, a dos barris que eren colindants, a un hi havia una esperança de vida comparable a la de Bangladesh, 65 anys, i com al barri del costat tenia una esperança de vida de 81 anys, com a Japó.

Això ens ho trobem, aquí?

I tant. A Barcelona han anat incrementant-se moltíssim, les desigualtats. La disparitat de renda entre Pedralbes i Baró de Viver, si la renda mitjana de Barcelona és 100, a Pedralbes estan a 242 i a Baró de Viver a 38. A tretze quilòmetres de distància tenim dues ciutats diferents, i això s'acaba convertint en esperança de vida, en condicions de vida. A Pedralbes, mentre l'esperança de vida és de 80 anys, a un barri com el Raval, o altres barris de la perifèria és de 71 anys.

Tenen relació la diferència de renda entre dos barris amb la macroeconomia?

Tenen relació. El que està clar és que hi ha uns guanyadors i uns perdedors de tota aquesta realitat. Les creixents diferències de renda tenen a veure amb un treball que s'ha precaritzat i, per tant, la gent dels barris més depauperats, evidentment, acaben patint les conseqüències. L'evolució del treball té a veure amb unes variables macroeconòmiques, amb uns processos de descentralització del treball que va a altres llocs on la mà d'obra és més competitiva. O bé la darrera reforma laboral, que està feta per a abaratir la mà d'obra local per ser més competitiu amb els mercats globals. Això són decisions que es prenen a nivell macroeconòmic per què es considera que, de cara a ser més competitiu, en aquest context global, hem de treballar més per menys. Però, davant d'això, també hi ha la sensació d'una impunitat total per part del món de les finances i de la gent que té més poder adquisitiu i poder de prendre decisions. A nivell fiscal, per exemple, hi ha un problema gravíssim. La fiscal ha anat fent-se menys progressiva i, per tant, ha deixat que els patrimonis més elevats puguin escapar-se de contribuir al conjunt de

les arqués públiques. Això és un tema central. Les grans empreses tenen els seus mecanismes d'al·lusió fiscal, de saber com no han de pagar. Això s'acaba traduint, també, en una realitat asimètrica, en la qual uns tenen poder i recursos per fer al·lusió, per enriquir-se més... i altres veuen que és una realitat que es va empobrint i que va degenerant.

Llegeixes la secció d'economia dels diaris?

Generalment, sí.

Per què ho fas?

Per intentar entendre coses. Intentar saber cap a on va tot plegat, conèixer les anàlisis que es fan. Però, per exemple, em llegeixo amb molt més deteniment internacional i nacional que economia. Ara bé, per exemple, sóc subscriptor d'una revista com 'Alternativas Económicas', que trobo informació que no trobo en altres llocs. 'Alternativas Económicas' és una revista d'aprenentatge constant.

Quan llegeixes un diari dius que ho fas per què vols entendre coses, et costa entendre-les?

Jo crec que, amb la crisi, hem fet tots una petita escola d'aprenentatge. Jo vinc de Ciències Polítiques, havia fet alguna assignatura d'economia, però moltes coses se m'escapaven. La crisi i l'esforç que han fet alguns economistes, sobretot els més crítics, per a explicar-nos algunes coses, ens ha ajudat a tenir determinades informacions i anàlisis molt més digerides. Això és positiu. Evidentment, hi ha encara moltes coses que no comprenc, que se'm queden llunyanes...

Les desigualtats, aquesta financiarització de l'economia... les trobes, en els diaris?

Poquet, però també depèn de quins diaris. Dels mitjans de comunicació habituals, molt poc. Alguna notícia amb una perspectiva una mica més crítica la pots trobar, o bé, per exemple, si algun diari recull els informes d'Intermón Oxfam, que porten anys advertint de la polarització de la riquesa a nivell mundial i de que això és fruit, també, de la globalització i de com a la globalització hi ha hagut una financiarització de l'economia, una preponderància de lo financer per sobre de lo productiu. Ara bé, és el minoritari. Si vols trobar-te aquests temes, has d'anar a llegir autors que et donin una anàlisi més crítica i que t'aportin, amb dades, cap a on estem anant.

Es parla prou de pobresa?

Un altre cop depèn del diari. Sí que se'n parla, però no se'n parla amb la contundència ni amb la freqüència que seria desitjable. Se'n parla quan hi ha un gran informe. Per exemple, quan Càritas ha fet algun informe sobre la pobresa a Espanya, habitualment ho recullen tots els diaris. Però, en general, els mitjans de comunicació convencionals, solen ser poc contundents. Novament, ens hem d'anar a diaris crítics per a tenir més informació i, sobretot, una anàlisi de les causes estructurals de tot això.

Més enllà del dia que Càritas o Intermón Oxfam publiquen un informe, quan se'n parla, de desigualtat?

Potser quan hi ha alguna cimera d'algun organisme com el FMI, el Banc Mundial, el G-20... Ara és veritat que tot el tema de la desigualtat ha entrat a l'agenda d'algun conjunt d'organitzacions internacionals. L'ONU en parla. Quan hi ha alguna cimera surt com tema de debat. Amb tota aquesta 'febre' de Piketty hi ha hagut prous anàlisis. Quan hi ha algun llibre d'algun autor amb una mica de renom... Has d'esperar el que és notícia. I el que és notícia són informes, cimeres, declaracions...

Quan el problema està lluny de casa nostra, és notícia?

No tant. El factor proximitat implica molt. L'exemple més clar ha estat el tema dels atemptats gihadistes. Quan va ser l'atac a París del Charlie Hebdo, el dia després van morir 2.000 persones assassinades per Boko Haram. Estem parlant d'una barbaritat. Charlie Hebdo va ocupar portades, reportatges... I el que va passar a Nigèria va ocupar escassos fulls algun dia. Va passar el mateix quan els gihadistes van matar més de cent estudiants a Kenya. Tot això té una escassa repercussió. Un altre exemple és l'ebola. Quan la crisi de l'ebola era una cosa que tenia lloc a Sierra Leona, a Guinea o a Libèria, rebia una columneta o ni apareixia. Quan l'ebola va aparèixer aquí, totes les càmeres de televisió se'n van anar a l'hospital on estava la dona afectada. És evident que hi ha un tema de proximitat, interessos... Això no vol dir que no hi hagi periodistes sensibilitzats i amb ganes d'explicar moltes coses. Però moltes vegades, entenc que el que acaba determinant què és notícia o què no és notícia són els diners o el màrqueting del diari, que necessita ser atractiu per a poder tenir molts compradors.

Fa uns anys, el problema del deute extern es relacionava amb els països del tercer món. Com ha evolucionat el concepte?

Aquest és un dels grans elements que indica com ha canviat el nostre planeta en els últims quinze anys. Com els problemes cada vegada es fan més interdependents i globals i, per tant, es difumina molt la dicotomia nord-sud. Els problemes del sud són els del nord. El nord moltes vegades té a veure amb els problemes del sud i en la manera com s'han gestat aquests problemes. I ara ens n'adonem, l'agenda global que s'està discutint a la ONU es tanca al 2015. Els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM), que ha estat l'agenda més important de la història a la ONU es tanca després de quinze anys i s'obre una nova. Mentre l'anterior es dedicava a parlar exclusivament dels països pobres, la nova agenda, que es diu ODS, (Objectius de Desenvolupament Sostenible) molts d'aquests objectius ja recullen problemes globals: desigualtat, canvi climàtic... Per tant, el deute exemplifica que el planeta s'ha igualat entre nord i sud i es comparteixen moltes problemàtiques que, abans, eren genuïnament del sud.

El problema de relació entre nord i sud, era un problema d'economia?

Sí, sens dubte. Són problemes molt complexos, necessitariem entendre la història, la política... però evidentment hi havia un element clarament econòmic. La història del sud s'ha d'entendre des del pas del nord pel sud. Des del segle XV, amb l'esclavitud, passant pels segles XVIII i XIX amb la descolonització... una part del desenvolupament econòmic del nord es deu a l'expansió que va fer a Àfrica subsahariana, a Amèrica Llatina...

Tenim una visió massa caritativa de la pobresa?

Crec que aquesta perspectiva caritativa ajuda poc a resoldre el problema. Planteja una solidaritat assistencialista i despolititzada. El que ens interessa és veure la dimensió política de tot plegat. En aquest sentit, assistir i donar ajuda és necessari quan hi ha una emergència, com hem vist ara al Nepal. Però un enfocament constant d'assistencialisme amb els problemes que tenen a veure amb la pobresa, amb la fam... no soluciona res, per què tant la fam, com la pobresa, com la desigualtat, són problemes polítics. No són problemes naturals. No hem nascut per ser pobres, per desiguals o per patir fam. Hi ha relacions de poder, problemes que

s'han anat establint, i són anàlisis polítiques i solucions polítiques, les que ens toquen.

Dius que això són problemes polítics. L'economia es percep com un problema més tècnic que polític?

Totalment. Aquest és un dels temes clau. La tecnocratització de l'economia ha estat un dels elements clau per despolitzar-la. Presentar l'exercici o l'activitat econòmica com quelcom inevitable. Quan passa 'a', s'ha de fer 'b', per què no hi ha cap altra alternativa. Ens ho diuen des de les agències de qualificació, ens ho diuen des del Banc Central Europeu, i no hi ha més. Aquest 'no hi ha alternativa' és un dels grans paranyes de la doctrina neoliberal. Però hi ha altres alternatives, en el fons. El que passa és que hi ha l'hegemonia d'un determinat model econòmic i d'una doctrina econòmica. Entre els anys 40 i 70 predominava un enfocament neokeynesià, que era una altra manera de veure l'economia. És veritat que les condicions estructurals i globals ho facilitaven més: una economia nacional, productiva, en el marc de l'estat-nació... Una vegada que hem sortit d'aquest context ens hem anat al context de globalització, al neoliberalisme. Una doctrina que es va articulant al voltant de gent com Milton Friedman, és a dir, una sèrie de pensadors molt concrets amb un pensament molt concret. El que hi ha ara és una hegemonia d'aquest model. La tecnocratització de l'economia s'ha vist, per exemple, amb el deute de Grècia, on 'no hi ha alternativa, és el que s'ha de fer'. Europa sembla un grup de tecnòcrates on no hi ha discussió sobre alternatives econòmiques, sobre maneres de fer les coses...

Per exemple, hi ha una alternativa al creixement econòmic?

No hi ha una alternativa com a tal, no hi ha un pla B. El sistema, ara mateix, depèn del creixement econòmic. Si no creixem, ens enfonsem. És una roda que no sabem parar. El repte actual està en que les alternatives econòmiques, en clau decreixentista i que prenguin altres variables per a mesurar què és el desenvolupament econòmic - com per exemple la felicitat - que puguin determinar quin model volem i cap a on anem. Jo crec que, ara mateix, en el sistema, tal i com està montat, el creixement és la única manera de fer que els economistes saben fer. Si es prengués una decisió decreixentista la roda es pararia i hi hauria un problema de col·lapse, per què tot necessita de més consum, per a generar llocs de treball.

La premsa veu el consum i el creixement són la meta?

Sí, totalment. A més, els nous partits que estan sortint tampoc plantegen res nou. Per exemple, Podemos. Tocar aquest tema, per a un electorat transversal al que volen arribar, parlar d'experiments econòmics que impliquin començar a pensar models alternatius és un risc que no es poden permetre. Per tant, recuperen un llenguatge clàssic gens alternatiu per què s'han de fer entendre i fer veure que no faran cap experiment. En aquest sentit, és preocupant, per què cap actor polític i econòmic està anant a una altra direcció. Per exemple, Ecuador i Bolívia són els únics països que han constitucionalitzat el 'sumat causae', que és el principi del *buen vivir*, un principi dels *quechua* que és el respecte a la 'mare terra': que el que es produeixi, la mare terra tingui la capacitat de regenerar-ho. Això és més retòric que pràctic i està costant molt, però sí que indica una altra direcció. Per altra banda, Amèrica Llatina, que té, políticament, alternatives molt interessants, més potser de centre-esquerra, te n'adones que en el terreny econòmic són 'neo-extractivistes': viuen de l'extracció de minerals o altres productes per a poder fer créixer les seves economies. Però, per exemple, Mujica, a l'Uruguai, el seu gran valor distintiu és haver redistribuït la riquesa i que el seu país sigui menys desigual. Això és un element distintiu. Però en temes ecològics, és la mateixa dinàmica.

Justament et volia preguntar pel tractament del medi ambient dins del sistema econòmic...

Malauradament, és residual, malgrat la conjuntura d'urgència en la que estem. Estem en una crisi ecològica en la qual tenim milers d'informes que ens estan dient que, o frenem això, o anem cap a un desastre ecològic i un col·lapse de civilització. El problema és que, cada mes de desembre, quan es celebren les cimeres de canvi climàtic, són un autèntic desastre. Ni Xina i ni els EEUU estan disposats a cedir.

S'hauria de relacionar això amb l'economia?

És clar, totalment.

Es fa?

No. Les grans cimeres pensen en créixer, no hi ha cap alternativa. En el plànol ecològic potser sí que es parla d'energies renovables, però sense dubte, segons el

que diuen els experts, estem avançant a un ritme molt preocupant cap a un carreró sense sortida. Aquest problema de crisi ecològica l'ha provocat el 15% de població del planeta, que és el que viu en els països occidentals. Quan Xina i la Índia, amb 1.300 i 1.000 milions de persones, respectivament, que són com 'bèsties', estan consolidant una classe mitja, això està generant una pressió ecològica cap al planeta brutal. Es necessita més carn, es necessita més terres, es necessita més aigua... A més de l'impacte de contaminació. El problema el tenen els milions de xinesos o indis que ara tenen més probabilitat de consumir? No, el problema és que el nostre model de vida és inviable. La petjada ecològica que ja tenim ens parla d'un planeta que no és capaç de regenerar més del 50% de les coses que fem.

Quines conseqüències té que la premsa no parli prou de medi ambient, de pobresa com a problema estructural... sobre la població?

Jo crec que una certa desinformació. Quan expliquem això a una classe, a una conferència, aquell que està una mica més informat, que llegeix llibres i està més preocupat per aquests temes, pot accedir a certa informació. Però el gruix de la societat està molt llunyà d'aquestes anàlisis. Per tant, hi ha una desconexió total que té a veure amb els hàbits de vida de la gent. Si hi hagués més sensibilitat des d'aquesta perspectiva ecològica, o cap a aquest procés de financiarització de l'economia, hi hauria més movilització, una cerca d'un altre tipus de vida més sostenible... Sí que és veritat que, en els últims anys, fruit de que la gent s'està movilitzant més, sembla que cada vegada hi ha més experiències i iniciatives en clau d'economia social, etc. Encara són minoritàries i incipients, però sí que es veu que hi ha algo que està germinant, i és interessant veure si això es pot fer arribar. Potser no a través dels canals habituals, però sí d'altres mitjans que sensibilitzin dient que estem en una situació molt greu.

II.VII ESTHER VAYÀ, DOCTORA EN ECONOMETRIA I PROFESSORA A LA UB

Què és i quina funció té l'econometria? La societat coneix aquesta ciència?

La societat no la coneix. L'econometria és la medicació de l'economia. Amb eines matemàtiques i estadístiques intentem tres coses. La primera és fer anàlisi estructural, és a dir, intentar veure, si es modifica en economia una determinada variable (per exemple, augmenten els sous o es modifiquen el tipus impositiu), quin

efecte té això en el creixement econòmic. Amb aquestes eines podem contrastar, inclús, hipòtesis econòmiques. Què és millor, un sector públic potent amb molta despesa pública per què això assegura inversió i creixement econòmic? O és millor que hi hagi una inversió privada, per què és el motor de l'economia i amb això assegurem un creixement més gran? L'econometria, mitjançant models econòmics i contrastos, permet contrastar una hipòtesis.

Aquest és l'etern debat...

Exacte. És un exemple entre molts. Una cosa que ens permet l'econometria, a partir de models una mica complicats és contrastar. Contrastar hipòtesis econòmiques.

A l'hora d'establir aquest debat, que és més ideològic que tècnic, és important tenir en compte l'econometria?

Sí, clar. La idea és que l'econometria et pot donar una eina objectiva que, a partir de variables econòmiques que tu puguis mesurar (IDESCAT, INE, Eurostat...) pots fer un model econòmic on poses la teva variable endògena, que és la variable que tu vols explicar, per exemple, el creixement econòmic, i ho expliques en funció d'un seguit de variables. Aquestes poden ser els sous, la inversió pública, etc. Amb aquest model i amb aquestes dades estimes i corroboreu una hipòtesi econòmica.

Es té en compte?

Es té en compte. Per una banda hi ha l'anàlisi estructural. Però hi ha una altra cosa que és la simulació. Totes les institucions públiques, així com també moltes vegades tenen uns models econòmics que et permeten simular determinades coses, també tenen uns models per simular. Per tant, les institucions públiques, sí que tenen models econòmics on miren, per exemple, si canvia el tipus impositiu de l'IRPF, quin podria ser l'efecte predit o estimat sobre l'economia. Les institucions públiques tenen aquesta modalització. L'altra modalització és per predir. Moltes de les institucions públiques, així com organismes internacionals, sí que utilitzen l'econometria com a eina. És una eina de predicció, de simulació de polítiques i de contrastació de teories econòmiques. El ciutadà, de tot això, què percep? Crec que la única cosa que percep són les prediccions, per què això si que, constantment a la tele, s'hi veuen.

Seria viable explicar les coses més tècniques o objectives? O això ha de quedar pels experts?

Ara hi ha molts economistes que s'han fet famosos i surten a la tele. Si tu ets capaç, de manera senzilla, alguna cosa, és útil per la societat. Posar-te a explicar tècniques econòmiques no, per què la gent es perdria. La nostra experiència, inclús amb els polítics, per exemple amb alcaldes, et diuen: 'tot això no m'importa com ho has fet, quin és el resultat que em dones?' Per tant, detalls tècnics no els pots donar a la societat, però sí el missatge de que les coses surten per què s'han aplicat, amb rigurositat, determinades eines.

Quan utilitzem les dades de manera massa senzilla, no poden ser tergiversadores?

Sí, Inclús, moltes vegades, hi ha interpretacions que fan els periodistes econòmics que són errònees. Per una banda, per intentar reduir-ho i simplificar-ho al màxim et deixes coses et qüestionen. Si tot queda igual i es modifica una variable pot tenir un efecte. Però en economia realment no només es modifica una variable, sinó que, moltes vegades, se'n modifiquen moltes. Per altra banda, hi ha interpretacions que surten a la premsa que són errònees. Un exemple és la interpretació de l'IPC. L'IPC és un índex de preus. Moltes vegades es confon amb la inflació. La inflació és el creixement de preus. Si un IPC en un mes és del 105 i el mes següent és del 106, tu no pots dir que la inflació ha perdut en un 6%, ha de ser una variació de l'IPC i aquest és un número índex. Moltes vegades, interpretacions que es fan de manera ràpida, i fetes per periodistes econòmics, que surten a la premsa i que són errònees. Moltes vegades també, la meua opinió personal és que per intentar oferir un titular provocatiu s'amaguen supòsits que has de fer en l'estudi i que són importants.

Explicar què implica que hi hagi més inflació o deflació o l'evolució de l'IPC... Es tergiversa en el sentit de que 'si puja és bo i si baixa és dolent'?

Jo crec que la prova està en els polítics. Una mateixa dada que et dona la EPA, de que ha baixat el número d'aturats en no sé quan, sempre s'aferren a una dada i li poden donar la volta. Pots dir que és objectiu que el número d'aturats ha disminuït o ha augmentat. Però no solament conta el número d'aturats, sinó la població activa, l'ocupació... sempre els polítics s'aferren a una dada per donar-li la volta i donar una

visió. És important que la ciutadania i la societat entengui determinades coses, però també que no l'enganyin.

L'econometria té en compte les causes?

Sí. De fet, l'origens de l'econometria és intentar esbrinar quins són els factors explicatius d'un fet.

Es podrien explicar les causes de la caiguda del preu del petroli, per exemple?

Sobretot amb el tema dels preus, les causes solen ser molt complexes. En canvi, amb els preus, sí que es veu quines conseqüències té, a nivell econòmic, la caiguda del preu del petroli. Hi ha molts models econòmics que expliquen l'evolució del PIB, del mercat de treball... on una de les seves variables explicatives és, precisament, l'evolució dels preus, també els del petroli. . Per exemple, en això, hi ha determinades variables en les que, si es té en compte pactes polítics o econòmics, és difícil modelitzar. En concret, variables com el preu del petroli solen ser variables d'un fet, d'una variable més important, com pot ser el creixement econòmic.

Parlant de conseqüències, hi ha una que genera molta incertesa entre els periodistes, que és la injecció del bilió d'euros que va anunciar Draghi al gener. Això es pot estudiar?

Hi ha modelitzacions que poden simular efectes de la política. I hi ha institucions públiques que tenen aquests models de simulació. Tu pots veure com varien un seguit de variables quan fas una variació amb un altre seguit de variables, com pot ser una inversió pública, la injecció de diners, una modificació de l'oferta monetària, una modificació del tipus impositiu... sí que es pot apreciar. Moltes vegades, quan les institucions públiques o els gestors de política assumeixen determinades decisions, sí tenen darrere un suport: o bé ja ha succeït o s'ha aplicat una mesura semblant a un altre país i ha tingut bons fruits o, sinó, disposes d'eines que et poden simular què pot succeir. Però sempre hi ha un marge d'error. L'economia és diferent a les altres ciències. La ciència és algo empíric, pots generar dades en un laboratori, etc. En economia tot és imprevisible. Pot haver-hi un desastre natural com el que hi ha hagut al Nepal i se te'n va a norris tota l'economia del país.

Aquest marge d'error s'arrodoneix cap el que li interessa a la institució? Per exemple, quan l'FMI fa unes previsions de creixement per a Espanya i el govern en fa unes altres més elevades?

Amb el marge d'error no es juga, això sol ser una cosa força tècnica. El que passa és que les fonts solen ser diferents, i la metodologia que hi ha darrere per a obtenir una predicció pot ser diferent. Pot ser que el fons monetari estigui utilitzant una metodologia determinada per a obtenir una predicció que difereixi de la metodologia de predicció que està utilitzant el govern.

Això pot ser intencionat? O és atzar?

Crec que, moltes vegades, els polítics ofereixen el resultat que els hi va millor. A vegades, variacions tècniques et poden provocar variacions de resultats. Hi ha un factor tècnic i d'atzar, de marge d'error, i després, darrere d'una dada, la visió que et pugui oferir el polític.

Es podria aplicar un anàlisi sobre els programes econòmics dels partits polítics?

Si disposes d'un model de simulació, en el que es tenen en compte moltes equacions, moltes variables que actuen en l'economia... pots intentar simular quins efectes tenen diferents mesures. Això ho pots simular. Llavors et pots preguntar: què és millor, una visió més social de Podemos on, sobretot, s'han d'infiltrar diners, a nivell de sanitat, educació... Això quina estimació tindria en temes d'impacte de creixement, versus un altre tipus de política més monetarista? Això sí que es pot fer.

Aquest anàlisi es fa, als mitjans de comunicació?

No. A nivell social el que es fa és el que la intuïció et diu el que pot acabar passant. Dubto que cap partit polític hagi fet una estimació darrere d'un impacte que pot tenir una mesura. Normalment, els partits polítics que estan al govern, cada vegada més (especialment per què Europa ho obliga), abans de fer cap tipus d'inversió t'obliguen a que facis un anàlisi cost/benefici. És a dir, quin impacte tindria i quin seria el cost, i intentar preveure quin és l'efecte que el succeeix. Però això, normalment ho fan els partits que estan al govern, i que disposen d'un equip tècnic.

No es fa a l'hora de fer propaganda...

No. Moltes vegades partits polítics poden fer propaganda d'un efecte per què es veu que, en un altre país, ha tingut un efecte positiu. Si Finlàndia està testà invertint quantitat de diners en educació i està sent molt productiu, podem traslladar la mateixa idea. Però cuidado amb les translacions directes. Ni a nivell econòmic, ni social, ni cultural ni històric, moltes vegades hi ha països que siguin comparables.

Llavors, quan justifiquen dient una mesura per què a tal lloc 'ho fan així'...?

Jo tinc molta por a les translacions automàtiques. Darrere hi ha molts factors. El tema cultural, la forma de ser, el tarannà i d'aspectes d'història que influeixen. No pots traslladar de manera automàtica una mesura.

Llegeixes les seccions d'economia de la premsa generalista?

Agafó el apple de La Vanguardia i de El País i vaig llegint.

Per què ho fas?

Bàsicament, per què m'interessa estar assabentada.

Què és el que hi trobes, dins la secció?

Sí que intenten captar l'actualitat. Trobes articles més neutrals però també trobo que l'esperit polític que hi ha darrere del diari es reflecteix molt a l'hora d'explicar una notícia. Una mateixa notícia del mateix fet no l'expliquen igual 'El Periódico', 'La Vanguardia', 'ABC' o 'El Mundo'.

Quan la notícia és una reforma político-econòmica. Hi ha prou element d'anàlisi divulgatiu?

Sí.

Creus que s'entén?

Crec que sí. Potser sí que tot el que és la crisi financera, o tot lo de les preferents... la gent es queda amb la intuïció global. Una anàlisi detallada no tota la societat la pot entendre. Jo crec que amb la informació econòmica que ens donen, déu n'hi do.

Es va saber explicar la crisi econòmica?

Bé, també hi va haver un procés en el que es va negar, durant molt de temps, aquesta crisi econòmica. A hores d'ara, crec que tothom sí que està assabentat. Les causes reals, el per què, potser no tothom ho entén. Però tothom sí que sap el dia a dia: el veí està a l'atur, el familiar està a l'atur, i ara venen els polítics i fan modificacions... especialment, el govern pot dir que l'economia millora i el dia a dia ens porta a que alguna gent veu que segueix a l'atur. Però això és una visió política. Però els periodistes econòmics, jo crec que moltes vegades sí que responen al que és adequat. Crec que intenten oferir una visió adequada i explicativa de les idees.

Les dades s'utilitzen massa a la lleugera per crear opinió?

Una mateixa dada pot ser interpretada de manera diferent. La dada és objectiva, i tu pots veure amb que ha decrescut el número d'aturats. Però tu no només t'has de quedar amb la informació del número d'aturats en xifres absolutes. T'has de quedar amb la taxa d'atur, i has d'analitzar també la taxa d'ocupació, el número d'afiliats a la seguretat social. Si no tenim en compte diverses dimensions d'un mateix fet, tenim una visió esbiaixada. Si només tens el número d'aturats en termes absoluts et quedes amb una idea. Si ningú et dona més informació, pots dir que estem anant bé. Ara bé, si no solament mostres això, sinó que mostres un altre gràfic on tens el número d'afiliats en termes absoluts, i un altre on tens la taxa d'ocupats, no et pots fer una idea del que està succeïnt. Crec que, moltes vegades, tant a la premsa com a la tele, veus només un gràfic, et quedes amb una idea... I s'ha de tenir molta cura, per què per a tenir una informació real del que està succeïnt no només s'hi val un gràfic.

No ens podem quedar amb 'és bo' o 'és dolent' ...

Exacte. Pot haver-hi una disminució del nombre d'aturats absoluts però una taxa d'atur que augmenta per què la població potencialment activa està disminuint.

Has dit que els partits que governen o que estan en l'oposició fan un ús interessat de les dades. Creus que en els mitjans de comunicació cauen en dir "aquests diuen una i aquests dieun una altra cosa"?

Jo el que sí que veig és que hi ha molta diferència de tractament, en els diaris, en funció del perfil del diari, amb un mateix resultat. Clarament hi ha una línia editorial,

una orientació política que es veu. Després, clar... quan a la tele veus les tertúlies, els directors dels diferents diaris es posicionen molt clarament, o sigui que tenen un posicionament polític molt clar. A vegades, tot i que sí que s'ofereix informació econòmica neutral i objectiva, a vegades també s'incorporen els punts editorials que poden ser manipulats per intentar reflectir una mica més el posicionament polític.

Més enllà dels editorials, a la informació objectiva li falta un punt analític?

Una mica. També és cert que potser no cal caure massa en un detall d'una anàlisi molt important quan la gent no acabaria d'entendre'ho del tot. És una balança difícil d'arribar-hi. Però quan més informació es doni, explicada de la millor manera possible i més senzilla possible, serà millor per a la societat.